

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Sijoittamisen esteet ja varallisuudenhoitoon liittyvä tiedonsaanti

Saarnio, Salla

2015 Kerava

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Kerava

Sijoittamisen esteet ja varallisuudenhoitoon liittyvä tiedonsaanti

Salla Saarnio
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2015

Salla Saarnio

Sijoittamisen esteet ja varallisuudenhoitoon liittyvä tiedonsaanti

Vuosi 2015 Sivumäärä 74

Tässä opinnäytetyössä käsiteltiin sijoittamiseen liittyviä esteitä, varallisuudenhoitoon liittyvää tiedonsaantia sekä suomalaisten yksityissijoittajien - tai kotitalouksien - sijoitusvarallisuuden jakautumista. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada vastauksia siihen, miksi yksityishenkilöt eivät sijoita varallisuuttaan, vaikka sitä olisi. Opinnäytetyö antaa myös kattavan kuvauksen siitä, mitä eri sijoitusmahdollisuuksia piensijoittajille on olemassa, ja mitä nämä eri sijoitusinstrumentit pitävät sisällään. Työn teoriaosion tueksi etsittiin aikaisempia tutkimuksia koskien suomalaisten kotitalouksien finanssivarallisuutta ja sen jakautumista. Aiheeseen liittyen työhön otettiin myös kansainvälistä näkökulmaa käyttämällä vertailukohtana sijoitusvarallisuuden jakautumista ruotsalaisissa kotitalouksissa.

Opinnäytetyössä tehdyn tutkimuksen kautta pyrittiin selvittämään, onko sijoittamisesta ja varallisuudenhoidosta tarpeeksi tietoa saatavilla vai tuntuuko sijoittaminen muuten vain liian työläältä tai vaikealta. Opinnäytetyön tutkimusongelma voidaan asettaa kysymyksen muotoon ”Mitkä ovat syitä sille, että varallisuutta ei sijoiteta”. Tulosten perusteella suurimmat syyt olivat riskien pelko sekä tiedon puute. Opinnäytetyön tutkimusosiossa selvitettiin myös sitä, ketä tai mitä käyttämäni tutkimusjoukko piti luotettavina tietolähteinä, kun tarvitsivat tietoa sijoittamiseen tai säästämiseen liittyen. Lisäksi tutkimuksella haluttiin saada vastauksia siihen, tuntevatko tutkittavat eri sijoitusinstrumentteja eli kuinka paljon heillä on tietoa sijoittamisesta tai eri sijoitusmenetelmistä.

Opinnäytetyön teoriaosioon koottiin laaja, sijoitusoppaan tyyppinen tiivistelmä yleisimmin käytetyistä sijoitusinstrumenteista. Kyseisen tietopaketin tarkoituksena on kertoa, mitkä ovat suomalaisten yleisimmin käyttämät sijoitusinstrumentit ja kuinka tavallinen kuluttaja pystyy niitä hyödyntämään. Lisäksi teoriaosiossa kerrottiin muun muassa eri sijoitustapojen tuotto-odotuksista, riskeistä ja sijoitushorisontista, sekä pitkän ja lyhyen aikavälin sijoittamisesta. Sijoittamista käsiteltiin opinnäytetyössä ainoastaan yksityisen sijoittajan näkökulmasta. Näin ollen kohderyhmän ulkopuolelle jätettiin yritykset, yhteisöt ja muut isommat sijoittajat.

Opinnäytetyön lähteinä käytettiin muun muassa hyvin laajasti aiempaa tutkimustietoa, alan kirjallisuutta sekä tässä työssä toteutettu kvalitatiivista tutkimusta. Työ tehtiin ilman toimeksiantajaa.

Asiasanat: sijoittaminen, varallisuus, sijoitusmuodot, säästäminen

Salla Saarnio

Barriers to investment and access to information concerning economy assets

Year	2015	Pages	74
------	------	-------	----

This Bachelor's thesis researches the barriers to investment. The aim was to find out why people do not invest their assets even if they have some extra money. The intention was to find out if there is enough available information related to investment or funds. This research studies the sources considered most reliable when people have to look for information and help concerning investments or savings. The used sources were existing studies and literature, electronic documents and the qualitative research made by myself.

One of the purposes was to assemble like an investment guide to this thesis. It includes a summary of the most commonly used investment methods and - products. This guide is intended to share information about the most popular investment methods in Finland and how an ordinary consumer can take advantage of them. The guide covers amongst other information investment risks, the expected returns, investment horizon together with long-term and short-term investments. The entire research has been handled only from a private investor's point of view. This dissertation gives an comprehensive representation of the different investment methods available for small-scale investor and how they can be used.

This thesis handles also the distribution of wealth in Finland. To this work has been taken some international touch as well so the allocation of Swedish households investment assets have been used as benchmarks. The data for the research were collected for example from other researches related to this topic. The research problem of this thesis can be written as "What are the reasons for people not investing their assets". This Bachelor's thesis was written without a commission.

Keywords: investing, property, investment methods, saving

Sisällys

1	Johdanto.....	7
2	Tutkimuskohteen kuvaus	8
	2.1 Tutkimusongelma	9
	2.2 Tutkimuskysymykset.....	11
3	Sijoittamisen määritelmät.....	12
	3.1 Sijoittamisen ja säästämisen erot	13
	3.2 Sijoittamiseen liittyvän tiedon hakeminen	15
	3.3 Sijoittamisen riskit.....	17
	3.4 Sijoituskohteen valitseminen	19
	3.5 Sijoitusten verotus	20
4	Kotitalouksien finanssivarallisuus	21
	4.1 Varallisuuden jakautuminen suomalaisissa kotitalouksissa	22
	4.2 Säästämistavoitteet Suomessa.....	24
	4.3 Kotitalouksien finanssivarallisuuden jakautuminen Ruotsissa.....	25
5	Sijoitusinstrumentit.....	27
	5.1 Säästötilit.....	28
	5.2 Osakesijoitukset	28
	5.2.1 Osakepääoman korottaminen.....	30
	5.2.2 Osakkeiden hyvät ja huonot puolet	31
	5.3 Sijoitusrahastot.....	32
	5.3.1 Korkorahastot	36
	5.3.2 Osakerahastot	38
	5.3.3 Yhdistelmärahastot.....	38
	5.4 Joukkovelkakirjalainat	39
	5.4.1 Tavanomaiset joukkovelkakirjalainat	40
	5.4.2 Indeksilainat	41
	5.4.3 Osakesidonnaiset joukkovelkakirjalainat	41
	5.5 Kiinteistösijoittaminen	42
	5.6 Vakuutussäästäminen.....	44
6	Tutkimusmenetelmä.....	46
	6.1 Kvalitatiivinen tutkimus.....	47
	6.2 Tutkimusaineiston kerääminen ja käsittely	49
7	Tutkimuksen tulokset	49
	7.1 Sijoittamiseen liittyvät esteet	50
	7.2 Sijoittamiseen liittyvä tieto	53
	7.3 Luotettavat lähteet sijoittamiseen liittyvän tiedon hankinnassa.....	55

8	Yhteenveto	56
8.1	Tutkimuksen luotettavuus	58
8.2	Tutkimuksen tulokset aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna	60
8.3	Johtopäätökset	61
	Lähteet	64
	Kuvat..	69
	Kuviot..	70
	Taulukot	71
	Liitteet	72

1 Johdanto

Yksityishenkilöiden varallisuuden kasvu Suomessa on tehnyt sijoittamiseen ja säästämiseen liittyvät asiat yhä tärkeämmiksi ihmisten arkielämässä ja raha-asioiden hoitamisessa. Nykyaikainen sijoitusmarkkinoiden kehittyminen on saanut aikaan sen, että kuluttajille tarjottavien sijoitustuotteiden ja -kohteiden määrä on kasvanut huomasti. Sijoitustoiminta onkin tulevaisuudessa yksi eniten kasvavimmista liiketoiminta-alueista yritysmaailmassa, joka osaltaan lisää tarvetta osaaville sijoitusasiantuntijoille. Näin ollen sijoittamisen osaamiselle ja hallitsemiselle onkin runsaasti tarvetta niin rahoitusallalla kuin yksityishenkilöiden omassa taloudenpidossa. (Kallunki & Martikainen, & Niemelä. 2007, 11.)

Tavalliset pankkitalletukset ovat olleet todella pitkään suomalaisten yksityishenkilöiden yleisimmin käyttämä säästämistapa. Syynä tähän oli varmasti tilille tallettamisen yksinkertaisuus, mutta toisaalta myös aiemmin käytössä ollut pankkitalletusten takaisinmaksusuoja sekä verovapaus ovat tuolloin osaltaan vaikuttaneet talletusten suosioon. Nykyään innostus perinteisille pankkitalletuksille on kuitenkin hiipunut erityisen alhaisten tai täysin puuttuvien korkojen, sekä verovapauden puuttumisen myötä. Lähdevero otettiin käyttöön vuoden 1991 alussa, jonka myötä talletusten korkotuloja alettiin verottamaan. (Asetus korkotulon lähdeverosta 4/1991.) Lisäksi kotitalouksien entistä korkeammat varallisuustasot ovat saaneet kuluttajat kiinnostumaan muista - mahdollisesti tuottavimmista - sijoitusinstrumenteista. Esimerkiksi vuodesta 1995 lähtien suomalaisten kotitalouksien rahavarat ovat kasvaneet yli 45 % vuoteen 2005 mennessä: 50,1 miljardista eurosta aina 110,3 miljardiin euroon. (Kallunki ym. 2007, 16.)

Työn teoriaosio pohjautuu hyvin vahvasti etenkin luvun viisi teoriaosioon, jonka kautta olen halunnut kertoa perustietoa yksityishenkilöiden suosimista sijoitusinstrumenteista. Aluksi lähdin siis selvittämään, mitkä ovat näitä yleisimmin käytettyjä sijoitusinstrumentteja. Aihetta voidaan lähteä tutkimaan käyttämällä apuna esimerkiksi tavallisille suomalaisille kotitalouksille suunnattujen kyselyiden tuloksia. Lähteinäni olen käyttänyt muun muassa Finanssialan Keskusliiton tekemiä tutkimuksia suomalaisten finanssivarallisuuden jakautumisesta. Tällaisista tutkimuksista olen nähnyt suoraan, minkälaisiin kohteisiin kotitalouksien sijoitusvarallisuus on jakautunut, ja mitkä ovat kaikista yleisimmin käytettyjä sijoitus- ja säästömenetelmiä. Muita tapoja, joilla olen selvittänyt erilaisten sijoitusinstrumenttien suosiota, on alan kirjallisuuden ja julkaisujen tutkiminen sekä tiedon etsiminen Internetistä. Tiettyjä päätelmiä voidaan tehdä myös sen perusteella, millä tavoin esimerkiksi pankit mainostavat sijoitustuotteitaan asiakkailleen. Mainonnan kautta kuluttajat saavat tietoa erilaisista sijoitustavoista, ja sen kautta varmastikin kyseisten sijoitustuotteiden kysyntä kasvaa. Näin pystyin siis kokoamaan yhteen ne sijoitusinstrumentit, jotka äsken mainitsemieni lähteiden perusteella ovat yleisimmin käytettyjä. Aihealueen yhdeksi

näkökulmaksi olen myös etsinyt samankaltaista tutkimustietoa finanssivarallisuuden jakautumisesta ruotsalaisissa kotitalouksissa. Olen pääasiassa vertaillut suomalaisten ja ruotsalaisten kotitalouksien sijoitustavoitteita, sekä sijoitusvarallisuuden määrää ja sen jakautumista eri osa-alueille.

Opinnäytetyön johdannossa olen kertonut tutkimukseni tarkoituksista ja laajuudesta, sekä siitä, mistä asioista työni koostuu. Luvussa kaksi olen kuvannut tutkimuskohteen sekä tutkimusongelman. Lisäksi olen luetellut kolme tutkimukseni pääteemaa, jotka pohjautuvat tutkimuskysymyksiin. Samassa luvussa olen myös käynyt läpi tutkimusjoukolle esittämäni kysymykset. Luvut 3, 4 ja 5 koostuvat opinnäytetyöni teoriaosuudesta. Niissä olen ensinnäkin määritellyt sijoittamista, sekä käynyt läpi muun muassa sijoittamisen riskejä, tiedon hakemista, sijoituskohteen valitsemista sekä sijoittamiseen liittyvää verotusta. Kappaleessa neljä olen kuvannut suomalaisten kotitalouksien finanssivarallisuuden jakautumista ja säästämistavoitteita. Olen myös ottanut kansainväliseksi näkökulmaksi samantyyllisen kuvauksen ruotsalaisten kotitalouksien sijoitusvarallisuuden määrästä ja jakautumisesta, sekä niin ikään yksityishenkilöiden säästämistavoitteista Ruotsissa. Kappaleesta viisi löytyy perustietoa erilaisista sijoitusinstrumenteista. Työssäni on kuvattu sellaisia sijoitustuotteita ja -menetelmiä, jotka ovat useiden käyttämäni lähteiden, sekä omien havaintojeni perusteella yleisimmin käytettyjä. Käsittelemäni sijoitusinstrumentit ovat siis säästötilit, osakkeet, rahastot, joukkovelkakirjalainat, kiinteistösijoittaminen sekä vakuutus säästäminen

Teoriaosuuden jälkeen olen siirtynyt tutkimusosioon, jossa olen ensinnäkin luvussa kuusi käynyt läpi käyttämäni tutkimusmenetelmän. Olen myös kertonut, kuinka tutkimusaineiston kerääminen ja käsittely tapahtui. Luvussa seitsemän kerrotaan tutkimustulokset. Niissä olen perehtynyt sijoittamiseen liittyviin esteisiin sekä sijoittamiseen liittyvään tiedon saantiin ja sen luotettavuuteen. Olen myös pohtinut oman tutkimukseni luotettavuutta tieteellisenä tutkimuksena. Luvussa kahdeksan löytyy opinnäytetyöni yhteenveto, johon olen koonnut havainnoista, päätelmistä, työni aihealueista ja aikataulussa etenemisestä sekä tutkimusosioni tuloksista koostuvan tiivistelmän koko työstä. Lisäksi olen esimerkiksi pohtinut, minkälaisia johtopäätöksiä tutkimuksestani voidaan tehdä tai minkälaista arvoa ulkopuoliset tahot voivat tutkimustuloksistani saada.

2 Tutkimuskohteen kuvaus

Opinnäytetyössäni olen tutkinut sijoittamisen esteitä. Pyysin joukkoa Laurea-ammattikorkeakoulun rahoituksen opintojakson opiskelijoita vastaamaan opinnäytetyöni kyselyosioon. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, mitkä heidän näkemyksensä mukaan ovat syitä sille, miksi yksityishenkilöt eivät sijoita varojaan, vaan ne pidetään esimerkiksi käyttötillillä. Pyrkimyksenäni oli saada selville, saako sijoittamisesta tarpeeksi tietoa ja mikäli

ei, missä vaiheessa elämää tieto tulisi saada ja keneltä. Tutkimukseni tarkoituksena oli myös selvittää, tulisiko sijoittamista esimerkiksi opettaa kouluissa, vai tulisiko esimerkiksi pankkien aktiivisemmin mainostaa erilaisia sijoitusinstrumentteja tai jakaa tietoa sijoittamisesta. Alexandria- pankkiiriliikkeen mukaan 40 % sijoittajista käyttää asiantuntijapalveluita - 1/3 vastaajista luottaa muihin apuihin oman pankin lisäksi tai sijasta, ja 2/3 hakee sijoituspalveluiden suhteen apua käyttäen ainoastaan omaa pankkia. (Alexandria 2012.) Pyysin lisäksi vastaajia kertomaan, mihin he sijoittaisivat varat, jos saisivat käyttöönsä 500 000€. Vastauksia tutkimalla yritin koota yhteenvedon siitä, mikä oli yleisin vastaus (mihin suurin osa vastaajista sijoittaisi) ja mitä eri sijoitusmenetelmiä vastaajat tunsivat. Vastauksia analysoimalla pystyi helposti näkemään, kuinka laajasti opiskelijat tunsivat eri sijoitustuotteita ja -tapoja.

Olen myös koonnut työhöni koosteen suomalaisten yleisimmin käyttämistä sijoitusinstrumenteista. Olen tutkinut muun muassa Finanssialan Keskusliiton, pankkien ja muiden tutkijoiden aikaisemmin tekemiä tutkimuksia suomalaisten kotitalouksien varallisuuden jakautumisesta. Tutkimuksista selviää muun muassa, onko varallisuus jakautunut esimerkiksi kiinteistöihin, rahastoihin vai osakkeisiin. Aiemmista tutkimuksista on selvinnyt, että monien suomalaisten tapa säilyttää ”ylimääräisiä” varoja on pitää niitä ainoastaan nollakorkoisilla käyttötileillä, joka on kaikista kannattamattomin vaihtoehto. Tällä hetkellä tavallisille käyttötileille ei makseta korkoa lainkaan, ja inflaation syödessä varoista osansa varojen haltija pikemminkin köyhtyy kuin rikastuu. Omasta mielestäni olisi hyvin tärkeää, että säästämistä ja sijoittamisesta puhuttaisiin enemmän suomalaisessa yhteiskunnassa. Laman keskellä ja jossakin määrin vaikeassa työllisyystilanteessa olisi nimenomaan tärkeää pystyä kaikesta huolimatta säästämään. Lisäksi sijoittamisen ja säästämisen avulla voidaan ennakkoon varautua tämän kaltaisiin vaikeisiin taloudellisiin tilanteisiin. Mikäli varallisuus on sijoitettu oikein ja rahaa on valmiiksi säästössä, ei esimerkiksi lyhyt työttömyysjakso ole kotitalouksille taloudellisesti niin raskas ja vaikea. Talous liikkuu sykleissä, joten sijoittamisen aloittamiselle ei ole täydellistä hetkeä.

2.1 Tutkimusongelma

Halusin siis saada selville, onko tietämättömyys sijoittamiseen liittyvistä asioista syynä siihen, mikäli yksityishenkilöt eivät halua tai osaa sijoittaa omaisuuttaan, vai onko syynä jokin muu. Alexandria- pankkiiriliikkeen vuonna 2012 tekemän tutkimuksen - ”Näin suomalaiset säästävät ja sijoittavat” - mukaan taulukossa 1 olevat asiat ovat syitä sille, että varallisuutta ei sijoiteta Suomessa. (Alexandria 2012.)

Liian pienet tulot suhteutettuna menoihin	78 %
Alhaiset tuotto-odotukset	20 %
Sijoittaminen ei kiinnosta	20 %
Puutetta tiedoissa tai osaamisessa	14 %
Aikaansaamattomuus	13 %
Elämäntyyli on liian tuhlaileva	11 %

Taulukko 1: Miksi varallisuutta ei sijoiteta (Alexandria 2012.)

Seuraavassa taulukossa on samaan kyselyyn vastanneiden kertomia asioita, jotka saivat heidät aloittamaan sijoituksen.

Ei mikään	30 %
Sopiva sijoituskohde	17 %
Hyvät sijoitus- ja säästämisen neuvot	16 %
Erilaiset markkinanäkymät	12 %
Henkilökohtainen ryhdistäytyminen	10 %

Taulukko 2: Mikä saa aloittamaan sijoittamisen (Alexandria 2012.)

Vastauksista voidaan huomata, että sijoitus- ja säästämisen neuvoilla on erittäin suuri merkitys sijoittamisen aloittamisella. On siis mahdollista, että mikäli esimerkiksi pankit aktiivisemmin mainostaisivat ja tarjoaisivat sijoittamiseen sekä säästämiseen liittyviä tuotteita ja palveluita asiakkailleen, he hyvin suurella todennäköisyydellä sijoittaisivat varallisuuttaan. Pankkien ja rahoituslaitosten mainonnalla ja aktiivisella tarjoamisella säästäjän on myös helpompi löytää itselleen sopiva sijoituskohde.

Tahdoin tehdä opinnäytetyöni myös tietyllä tapaa sijoitusoppaan tyyliseksi tietopaketti, josta esimerkiksi sijoittamista aloittelevat voivat saada perustietoa muun muassa erilaisista sijoitusinstrumenteista sekä niiden ominaisuuksista ja riskeistä. Tällaisia sijoitusoppaita on jonkin verran saatavilla esimerkiksi pankkien ja Pörssisäätiön tekeminä, mutta mielestäni tutkimukseni ja työni aihealueeseen sopi hyvin pienehkö tietopaketti tällä hetkellä tarjolla olevista sijoitusinstrumenteista, joita jopa sijoittajana kokemattoman yksityishenkilön on helppo käyttää. Työstäni löytyy siis kattava paketti perustietoa esimerkiksi erilaisista rahastoista, joukkovelkakirjalainoista sekä osake-, asunto- ja eläkesijoittamisesta.

2.2 Tutkimuskysymykset

Olen asettanut työlleni kolme pääasiallista tutkimuskysymystä, joiden tarkoituksena on selvittää tutkimusongelmani. Kuten heti alussa mainitsin, opinnäytetyöni niin sanottu päättötutkimusongelma voitaisiin asettaa kysymyksen muotoon ”Mitkä ovat syitä sille, että varallisuutta ei sijoiteta?”. Tutkimusongelmassani on siis kyse siitä, minkälaisien syiden takia varallisuutta ei sijoiteta - ovatko syitä mahdollisesti esimerkiksi ajan tai tiedon puute, osaamattomuus vai kenties se, että asiaa suhteen ei ole minkäänlaista mielenkiintoa.

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni, jolla olen halunnut lähteä tutkimusongelmaa ratkaisemaan, on hyvin samanlainen kuin itse tutkimusongelma. Samantyyllisen kysymyksen olen myös esittänyt tutkimusjoukolleni, sillä halusin saada sen näkemyksen - tai mahdollisesti oman kokemuksen - tutkimusongelmaan liittyen. Tällä tavoin koin, että voisin saada tutkimusongelmaani todenmukaisia vastauksia henkilöiltä, jotka kertoisivat itse omia syitänsä sille, miksi eivät mahdollisesti ole sijoittaneet omaa varallisuuttaan. Ensimmäinen tutkimuskysymykseni on, ”Miksi varallisuutta ei sijoiteta?”. Tämän kysymyksen avulla olen halunnut lähteä selvittämään koko työni pohjimmaista tutkimusongelmaa. Olen lisäksi laatinut kaksi muuta tutkimuskysymystä, joiden tarkoituksena on tukea ensimmäistä kysymystä, sekä antaa lisätietoa ja vastauksia aihealueeseen liittyen. Toinen tutkimuskysymykseni on, ”Saako sijoittamisesta tarpeeksi tietoa?”. Kysymykseen liittyy myös jatkokysymys, ”Minkä tahon tehtävänä on jakaa sijoittamiseen liittyvää tietoa?”. Kolmas ja viimeinen tutkimuskysymykseni liittyy edellä mainittuun kysymykseen, ja sen tarkoituksena on kertoa sijoitustietoa jakavien lähteiden tai tahojen luotettavuudesta. Viimeinen tutkimuskysymykseni on, ”Mitä tietolähteitä pidetään luotettavina sijoittamiseen liittyvän tiedon hankinnassa?”.

1. Miksi varallisuutta ei sijoiteta?
2. Saako sijoittamisesta tarpeeksi tietoa?
  - Minkä tahon tehtävänä on jakaa sijoittamiseen liittyvää tietoa?
3. Mitä tietolähteitä pidetään luotettavina sijoittamiseen liittyvän tiedon hankinnassa?

Taulukko 3: Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tutkimusosiossa tutkimusryhmälle esitettiin viisi sijoittamiseen liittyvää kysymystä. Halusin kysymysten avulla saada vastauksia äsken mainitsemini kolmeen tutkimuskysymykseen. Tutkimusjoukolle lähetettyjen kysymysten tarkoituksena oli saada heiltä totuudenmukaisia vastauksia ja kartoittaa heidän näkemyksiään sijoittamiseen sekä

siihen liittyvään tiedon saantiin ja hankintaan liittyen. Opiskelijoille esitetyt kysymykset olivat seuraavat:

1. Mitkä ovat mielestäsi syitä sille, että ihmiset eivät sijoita varallisuuttaan (vaikka sitä olisi)? Jos itse et ole sijoittanut, kerro syitä, miksi et.
2. Saako sijoittamisesta tarpeeksi tietoa? Perustele vastauksesi. Jos olet saanut riittävästi tietoa, kuvaile, miten se on tapahtunut.
3. Mistä tai keneltä tulisi saada tietoa sijoittamisesta? (missä muodossa, minkälaista tietoa, missä elämänvaiheessa...) Tulisiko esimerkiksi pankkien ja rahoituslaitosten tai oppilaitosten jakaa lisää tietoa eri sijoitusmenetelmistä? Miten tietoa sijoittamisesta pitäisi mielestäsi jakaa?
4. Jos saisit sijoitettavaksi 500 000€, mihin sijoittaisit sen? Voit halutessasi hajauttaa.
5. Ketä tai mitä pidät luotettavana tietolähteenä, jos tarvitset sijoitusneuvoja tai tietoa eri sijoitusinstrumenteista?

3 Sijoittamisen määritelmät

Sijoittamisen voidaan sanoa olevan monesta eri osa-alueesta koostuva prosessi, joka alkaa sijoittajan oman riskinsietokyvyn kartoittamisesta. Sijoittaminen voidaan käsittää muun muassa osakkeiden tai erilaisten rahasto-osuuksien hankintana. Sillä voidaan myös tarkoittaa asuntojen tai muiden kiinteistöjen hankkimista, tai muuta kaupankäyntiin liittyvää toimintaa, jonka päämääränä on vaurastuminen ja voittojen saaminen. Lähtökohtina sijoittamiselle ovat henkilön oma sijoitustilanne sekä riskinsietokyky, joiden määrittämisen jälkeen valitaan itselleen sopiva sijoituskohde. Näitä voivat olla esimerkiksi osakkeet, asunnot tai rahastot. Mitä suuremman riskin sijoittaja ottaa, sitä suuremmaksi niin häviön kuin voitonkin riskit kasvavat. Sijoitettava varallisuus tulisi olla sellaista, että talous ei kaadu mikäli sijoitus ei olekaan kannattava - toisin sanoen sijoittajan tulisi olla valmiina myös menettämään sijoittamansa varallisuuden. Sijoitusten tuotot riippuvat siitä, kuinka suuren riskin sijoittaja on valmis ottamaan, kuinka pitkä sijoitusaika valitaan, kuinka paljon sijoitettavaa varallisuutta löytyy ja niin edelleen. (Kallunki ym. 2007, 14.)

Kirjassaan ”Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta” Ninni Myllyoja ja Emilia Kullas listaavat hauskaasti neljä vaihtoehtoa, joiden mukaan kannattaa toimia, mikäli ylimääräistä rahaa on käytettävissä:

1. Tuhlaa tai lahjoita ylijäävä raha pois
2. Pistä rahat säästöpossuun tai patja alle (inflaatio vie ostovoiman)

3. Pistä rahat pankkiin, joka maksaa pienen koron, jota verotetaan (varallisuutesi ei todennäköisesti kartu, vaan lähinnä hupenee)
4. Sijoita ja vaurastu
(Myllyoja & Kullas 2010, 16.)

Sijoituskohteet voidaan jaotella välillisiin ja suoriin sijoitusinstrumentteihin. Suorista sijoituskohteista käsittelen työssäni osakkeita, kiinteistösijoittamista, talletuksia sekä joukkolainoja. Välillisistä sijoitusinstrumenteista käsittelen sijoitusrahastoja sekä vakuutussidonnaisia kohteita. Välillisten sijoitusinstrumenttien arvo vaihtelee sen mukaan, minkä arvoinen taustalla olevien arvopapereiden arvo on. Suorien sijoituskohteiden arvot määräytyvät nimensä mukaan täysin sen mukaan, minkä arvoinen kohde sillä hetkellä itsessään on. (Kallunki ym. 2007, 95.)

Rahoitusmarkkinoilla on useita eri toimijoita, jotka valvovat tehokkaasti markkinoiden toimintaa ja vastaavat erilaisista markkinoiden toimintaan liittyvistä osa-alueista. Tällaisia ovat esimerkiksi Finanssivalvonta, Suomen Pankki sekä muut viranomaiset. Suomen Pankki toimii aktiivisesti rahoitusmarkkinoilla vastaamalla rahapolitiikasta yhdessä Euroopan keskuspankkijärjestelmän kanssa. Lisäksi Suomen Pankin tehtäviin kuuluvat muun muassa osallistua maksujärjestelmien kehittämiseen, sekä vastata niiden luotettavuudesta ja tehokkuudesta. Finanssivalvonnan tehtävänä on valvoa arvopaperimarkkinoita, vakuutus- ja eläkelaitoksia sekä pankkeja. Vakuutusmarkkinoilla tehtävä lainsäädännön valmistelu puolestaan kuuluu sosiaali- ja terveysministeriön tehtäviin. Viranomaisten välinen yhteistyö rahoitusmarkkinoilla on erityisen tärkeää muun muassa kansainvälisissä kontakteissa. Lainsäädännöllisissä asioissa viranomaisten toimivalla tiedonvaihdolla ja -välityksellä on painava merkitys. (Valtiovarainministeriö.)

3.1 Sijoittamisen ja säästämisen erot

Säästämisen ja sijoittamisen välisiä eroja on usein hieman vaikea erottaa. Ne voidaan kuitenkin karkeasti erottaa toisistaan sillä, että sijoittamisesta kertyy tuottoa - säästäminen taas on varallisuuden säilyttämistä tulevaisuuden varalle. Säästämiselle voidaan suurpiirteisesti määritellä kaksi erilaista merkitystä. Ensinnäkin säästämisen voidaan ajatella olevan hankintojen tekemättä jättämistä, menoista tinkimistä tai hankintojen tekemistä halvimmalla mahdollisella tavalla. Säästämisen voidaan myös ajatella olevan säännöllistä rahan sivuun laittamista, eikä siihen useinkaan liitetä minkäänlaista riskiä tai tuottotavoitteita. Mikäli säästämiseen kuitenkin liittyisi jonkinlainen riski, voidaan sitä pienentää niin, että säästöjä hajautetaan ajallisesti - toisin sanoen rahaa säästetään säännöllisesti erissä, ei kaikkea yhdellä kertaa. Säännöllisen säästämisen avulla voidaan luoda itselle turvallinen tunne taloudellisen tilanteen kannalta ajatellen. Se ei myöskään edellytä

suurta alkupääomaa tai runsaita tuloja, sillä säästäjä voi laittaa rahaa sivuun aina niin halutessaan. Monesti sanotaan, että viisainta on laittaa rahaa säästöön samana päivänä, kun sitä saa; näin raha ei tunnu katoavan eikä sitä tällöin osaa edes kaivata. Säästämistä ei myöskään kannata aloittaa turhan suurella summalla, ettei se tunnu omassa taloudessa liialti. (Pesonen 2011, 10-11.)

Sijoittaminen taas saattaa sanana jo kuulostaa hyvin riskipitoiselta toiminnalta, jossa uhkana pidetään usein rahan menettämistä. Joidenkin määritelmien mukaan sijoittamisen voidaan ajatella olevan tavoitteellista säästämistä. Sijoittamisessa hyvin keskeistä on mahdollisimman korkea tuoton maksimoiminen, johon luonnollisesti liittyy riskin ottaminen.

Yksinkertaistettuna sijoittaminen on erilaisten sijoituskohteiden hallussapitoa, ostamista ja myymistä, ja sen pääasiallinen tavoite on voiton tekeminen. Tärkeintä säästämisen tai sijoittamisen aloittamisessa on tehdä itselleen sopiva suunnitelma, jossa on otettu huomioon muun muassa sijoitusten hajautus, omat riskinsietokyvyt sekä sopiva sijoitushorisontti. Näiden avulla voidaan lähteä pohtimaan, minkälainen sijoituskohde omaan suunnitelmaan sopii. Säästäminen on ensimmäinen askel sijoittamisen aloittamiselle. (Pesonen 2011, 10-11.)

LähiTapiola on vuoden 2011 alussa julkistanut tutkimuksen ”Arjen katsaus”, jonka mukaan 39 % vastaajista kertoi keinoksi kasvattaa varallisuuttaan tyytymisen aiempaa vähempään, eli muutosten tekemisen omassa elämäntyylissään. Tästä pienempi osa - vain 20 % - koki säästämisen olevan keino vaikuttaa omaan taloudelliseen tilanteeseen. Voidaan siis huomata, kuinka varovaisesti moni suomalainen edelleenkin suhtautuu sijoittamiseen. Vain alle 1/3 vastaajista sanoi tietävänsä tarkasti omaisuutensa arvon. Toimeentulon, yllättävien menojen tai vaikkapa työttömyyden varalta olisi tärkeää, että kotitalouksilla olisi säästöissä esimerkiksi kahden tai kolmen kuukauden suuruinen, nettopalkkaa vastaava, summa. Monessa suomalaisessa perheessä esimerkiksi pitkällä aikatahtimella tapahtuva talousasioiden suunnittelu puuttuu tyystin. Tämä voikin olla hyvin yleinen syy sille, miksi monessa kotitaloudessa eletään niukasti ja rahasta on usein pulaa. (Pesonen 2011, 10.)

Burton Malkiel on teoksessaan ”Sattuman kauppa Wall Streetillä” koonnut kymmenen kohdan vinkkilistan, joka hänen mukaansa jokaisen sijoittajan kannattaisi ottaa huomioon:

1. Tee selkeä sijoitussuunnitelma ja aloita säästäminen heti.
2. Varaudu yllättäviin menoihin - laita rahaa pahan päivän varalle.
3. Pidä huoli että inflaatio ei syö rahojasi.
4. Opettele kiertämään veroja (laillisin keinoin).
5. Aseta selkeät sijoitustavoitteet ja päämäärät. Muista että sijoittamiseen liittyy aina riski.
6. Vuokralla asuminen ei kannata. Sijoita kiinteistöön - omista kotisi.

7. Erilaiset joukkolainat ovat suhteellisen turvallisia sijoitusvaihtoehtoja.
  8. Suhtaudu varauksella kultaan ja erilaisiin esineisiin sijoitusvaihtoehtona.
  9. Älä maksa turhaan ylihintaisia palkkioita välittäjille.
  10. Hajauta sijoituksesi laajalle - häviämisen riski pienenee.
- (Malkiel 2012.)

3.2 Sijoittamiseen liittyvän tiedon hakeminen

Sijoittamisesta on saatavilla tietoa hyvin monien eri lähteiden kautta. Useimmiten tietoa varmastikin hankintaan pankkien ja rahoituslaitosten Internet-sivuilta, sekä kyseisten laitosten tarjoamista esitteistä tai sijoitusneuvojilta ja - asiantuntijoilta. Pankit tarjoavat usein asiakkailleen esimerkiksi erilaisia sijoitusoppaita tai sijoitusneuvontapalveluita, joiden kautta sijoittamiseen liittyvää tietoutta voidaan kartoittaa. Markkinainformaation seuraaminen on sijoittajan kannalta sitä tärkeämpää, mitä suurempaa sijoittaminen on. Esimerkiksi osakesijoittaminen ja aktiivinen kaupankäynti vaativat tarkkaa markkinoiden seuraamista. Toisaalta taas sijoitustuotteet, joiden hoitaminen on jätetty ammattilaisen vastuulle, eivät vaadi niin tarkkaa markkinainformaation seuranta. Tällaista sijoittamista, jossa muun muassa aktiivinen kaupankäynti puuttuu tai sijoitukset on jätetty ammattilaisen hoidettaviksi, kutsutaan myös niin sanotuksi passiiviseksi sijoittamiseksi.

Sijoittamiseen ja markkinoihin liittyvää tietoa on runsaasti saatavilla useista eri lähteistä. Ensinnäkin talouslehdet ja Internetin pörssisivustot jakavat hyvin ajankohtaista ja tarkkaa tietoa aina aihealueesta riippuen. Esimerkiksi pörssikäyriä ja maailman taloustilannetta voidaan seurata reaaliaikaisesti monilla sivustoilla. Tällaisia sivustoja ja lehtiä ovat esimerkiksi Kauppalehti, Taloussanomat, Arvopaperi sekä päivittäin ilmestyvät sanomalehdet. Pörssissä noteeratut yhtiöt tiedottavat tämän lisäksi itse omasta toiminnastaan. Yhtiöiltä vaaditaan tiedonantovelvollisuutta, joka tarkoittaa sitä, että heidän tulee jakaa toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan ajantasaista, rehellistä ja tasapuolista tietoa. Lisäksi kaikki yhtiöt julkaisevat joka vuosi omat tilinpäätöstietonsa sekä vuosikertomuksensa. Vuosikertomus sisältää monesti itse vuosikertomuksen lisäksi tilinpäätöstiedot, hallituksen toimintakertomuksen, pörssitiedotteet, osavuositarkastukset sekä listautumisten ja osakeantien yhteydessä tehtävät sijoitusmuistiot. Tärkeimmät tiedot sijoittajan kannalta löytyvät tilinpäätöksestä. Siitä voidaan saada selville, onko yhtiö kannattava vai tappiollinen. (Finanssivalvonta 2013.)

Sijoittaja voi myös tehdä joitakin päätelmiä sellaisen tiedon perusteella, joka ei ole virallista. Epävirallinen informaatio tarkoittaa siis tietoa, joka perustuu esimerkiksi muiden sijoittajien tulkintoihin ja mielipiteisiin. Erilaiset sijoittamiseen liittyvät ennusteet ja analyysit tai suositukset ovat epävirallista informaatiota, joka on usein tehty päätelmien pohjalta.

Todellisuudessa kurssikäyrien ja talouden ennustaminen ei ole mahdollista, joten tällaiseen epäviralliseen tietoon on aina syytä suhtautua tietyllä varauksella.

Sijoittamisesta tietoa antavia laitoksia ovat muun muassa Finanssialan Keskusliitto (FK), FIM oyj, Suomen Pörssisäätiö sekä Finanssivalvonta (Fiva). Lisäksi tietoa voidaan etsiä Internetistä, alaan liittyvästä kirjallisuudesta tai esimerkiksi jo tehdyistä tutkimuksista sekä opinnäytetöistä. Kaikista ajankohtaisinta tietoa tarjoavat erilaiset talousmediat, joista voidaan mainita muun muassa Kauppalehti ja Arvopaperi.

Yksi tärkeistä sijoittajan tietolähteistä on pörssiyrityöiden tunnuslukujen seuraaminen. Yritysten tunnusluvut kuvaavat niiden taloudellista kehitystä sekä taloudellisia ”ominaisuuksia”. Tunnusluvut eivät kuitenkaan aina anna niin selkeää ja totuudenmukaista kuvaa siitä, mikä yrityksen todellinen taloudellinen tilanne on, tai onko yritys kannattava. Tunnuslukuihin ei kuitenkaan sellaisenaan kannata luottaa liikaa, sillä niiden tulkinta ei ole täysin yksiselitteistä. Mahdollisimman totuudenmukaisen kokonaiskuvan saamiseksi on hyvä tarkastella mahdollisimman monia tunnuslukuja sekä yhtiön tietoja ja taloudellista tilaa myös muiden tietolähteiden kautta. Olen tässä alapuolella käynyt läpi neljää erilaista tunnuslukua, joita ovat P/E-luku, efektiivinen osinkotuotto, Current ratio-luku sekä ROE eli oman pääoman tuotto prosentti.

P/E-luku (price per earnings) kertoo, kuinka suuri on yrityksen markkinahinta suhteessa yhtiön osakekohtaiseen tulokseen. P/E-luku voidaan kahdella tavalla - joko yritystasolla tai osaketasolla. (Balance consulting 2015.) Yritystasolla laskettuna P/E-luvun kaava on seuraava:

$$\text{P/E-luku} = \text{markkina-arvo} / (\text{nettotulos} - \text{vähemmistöosuus tuloksesta})$$

Osaketasolla kaava taas on:

$$\text{P/E-luku} = \text{osakekurssi} / \text{osakekohtainen tulos.}$$

P/E-luvun tarkoituksena on kertoa, kuinka monta vuotta markkina-arvoisen tuloksen saaminen kestäisi, jos nykyinen tulos pysyisi ennallaan. Toisin sanoen luvulla voidaan selvittää, minkä suuruinen osakkeen tämän hetkinen markkinahinta on, kun sitä verrataan osakekohtaiseen tulokseen. Sijoittajan ei itse tarvitse laskea P/E-lukua, sillä se julkaistaan joka päivä muun muassa pörssilehtien sivustoilla. On hyvin yleistä, että suurilla yhtiöillä kyseinen luku on hieman suurempi kuin pienemmillä. Useimmiten P/E-luvun voidaan ajatella kertovan eniten yrityksen kasvusta. Korkea P/E-luku on normaali kasvuvaiheessa olevilla yrityksillä, jolloin myös sijoittajat uskovat yritykseen nousuun ja kasvuun. Toisaalta korkea luku kertoo myös suuremmasta riskistä. Luku on alhaisempi hitaamman kasvun yrityksillä, mutta tällöin osake

voidaan myös mieltää vakaammaksi. Joissakin tapauksissa matala P/E-luku voi tarkoittaa yhtiön olevan taloudellisissa vaikeuksissa. (Balance Consulting 2015.)

Efektiivisellä osinkotuotolla tarkoitetaan osakkeen tuottoa (%), joka perustuu osakkeen vuotuisen osinkotuottoon. Jos efektiivinen osinkotuotto on korkea, antaa yritys tällöin suuria osinkotuottoja suhteessa markkinahintaan. Useimmiten taloudellisesti vakavaraisilla, suurilla, yhtiöillä on korkea efektiivinen osinkotuotto. Pieni osinkotuotto taas kertoo yrityksen olevan kasvuyhtiö, eivätkä vuotuiset osinkotuotot ole tällöin kovin suuria. (Balance Consulting 2015.)
Efektiivinen osinkotuotto lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$\text{Efektiivinen osinkotuotto} = \text{osakekohtainen osinko} / \text{osakekurssi} * 100 \%$$

Current ratio-luku mittaa yritysten maksuvalmiuskykyä. Tätä tunnuslukua käytettäessä yritysten likvideimpiin varoihin verrataan lyhytaikaisia velkoja. Tunnuslukuna Current ration tulkitseminen on hyvin suhteellista, sillä luku on riippuvainen esimerkiksi toimialasta. Yleisesti ottaen Current ratio-lukua, jonka arvo on yli yksi, voidaan pitää hyvänä ja positiivisena. Päinvastoin alle yhden arvo ei ole niin positiivinen. (Balance consulting 2015.) Current ratio-luvun laskukaava on seuraava:

$$\text{Current ratio-luku} = (\text{Vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}) / \text{lyhytaikainen vieras pääoma}$$

ROE eli oman pääoman tuotto prosentti mittaa osakkeenomistajan näkökulmasta katsottuna yrityksen kannattavuutta. Sen tarkoituksena on kertoa omalle pääomalle saadun tuoton määrä, ja se mittaa sitä, kuinka hyvin yrityksellä on käytössään kaikki sijoitettavissa olevat pääomat. Luku kertoo prosentteina vuoden aikana omalle pääomalle kertyneet tuotot. Oman pääoman tuotto prosentille ei tunnuslukuna ole olemassa minkäänlaista ohjearvoa. Hyvänä pidettävä arvo riippuu siitä, minkälaiset tuottovaatimukset sijoittajalla on. (Balance Consulting 2015.) ROE lasketaan alapuolella olevan kaavan mukaan:

$$\text{ROE- \%} = 100 \% * \text{nettotulos vuoden ajalta} / \text{oikaistu oma pääoma keskimäärin}$$

3.3 Sijoittamisen riskit

Sijoittamiseen liittyy paljon erityyppisiä riskejä, jotka vaikuttavat siihen, minkälaista tuottoa tai tappiota sijoituksesta saa. Riski tarkoittaa sitä, että sijoittaja ei etukäteen tiedä, tuleeko hän saamaan voittoa vai ei. Voidaan siis ajatella, että mitä ”epävarmempi” sijoituksen mahdollinen tuotto on, sitä suurempi riski sijoituskohteessa on. Jokaisen sijoittajan ideaalitila olisi varmasti saada mahdollisimman suuri tuotto mahdollisimman pienellä riskillä. Voidaan

puhua niin sanotusta portfolioteoriasta. Totuus kuitenkin on, että on hyvin epätodennäköistä saada parhainta mahdollista tuottoa hyvin pienellä riskillä, sillä riski ja tuotto kulkevat käsi kädessä. Mitä suurempi riski on, sitä suuremmat odotetut tuotot voivat olla. Tuotot säästämisen ja sijoittamisen eri tuotteissa ovat hyvin vaihtelevia. Usein asiakkaille säästämiseen tarkoitetut tuotteet voivat olla muun muassa säästötilejä tai hieman korkeakorkoisempia tilejä, joissa on kiinteä, ennalta sovittu tuotto. Rahaa voi myös säästää tavalliselle pankkitilille, jolloin tuottoa ei kerry, mutta varat ”säästyvät” käytöltä. Sijoitustuotteissa riskit ovat tuotteesta riippuen korkeampia, jopa erittäin korkeariskisiä, mutta tällöin myös tuotto on huomattavasti suurempaa. (Nordea 2015.)

Olen käsitellyt seuraavassa neljää hyvin yleistä riskiä, joiden toteutuminen on mahdollista sijoitustoiminnassa. Käsittelemäni riskit ovat liikkeeseenlaskijariski, markkinariski, korkoriski ja valuuttariski.

Liikkeeseenlaskijariski tarkoittaa sijoitustuotteen liikkeelle laskeneeseen yhtiöön liittyvää riskiä. Esimerkiksi joukkolainojen kohdalla sijoittaja voi menettää lainaan sidotun pääomansa sekä mahdollisen tuoton, mikäli liikkeellelaskijayritys ei pystykään maksamaan lainaa eräpäivänä takaisin. Näin voi tapahtua esimerkiksi tapauksissa, jossa lainan liikkeelle laskenut yhtiö tulisi maksukyvyttömäksi vaikkapa konkurssitilanteessa. Jos yhtiön tulos siis huomattavasti heikkenee, voi myös sijoituksen arvo laskea. Liikkeeseenlaskijariskiä voidaan pienentää niin, että varallisuutta sijoitetaan usean eri yhtiön arvopapereihin. Näin yhden yhtiön menestyksellä tai tuloksen heikkenemisellä ei ole niin suurta merkitystä koko sijoitettuun varallisuuteen nähden. Riskiä voi myös pienentää niin, että sijoituksia hajauttaa yhtiön lisäksi eri toimialoille. Tällä tavoin myöskään yhden toimialan huono kehitys ei vaikuta niin negatiivisesti sijoittajan omaan sijoitusvarallisuuteen ja tuottoihin. (Nordea 2015.)

Markkinariski on hyvin yleinen talousmarkkinoilla, eikä siltä siis pysty suojautumaan esimerkiksi yhtiöihin tai eri toimialoihin hajauttamalla. Markkinariski tarkoittaa yleisen markkinatason ja kaikkien kurssien kehitystä, joiden mukana myös yksittäisten osakkeiden kurssit liikkuvat. Useimmiten yleisen markkinatason ollessa huono, myös yksittäisten yhtiöiden osakkeet menestyvät tavallista huonommin. Toisaalta myös vahvat markkinat vaikuttavat positiivisella tavalla yksittäisiin osakkeisiin. (Nordea 2015.)

Korkoriskillä tarkoitetaan yleiseen korkotasoon liittyvää riskiä. Korkojen ollessa alhaisia esimerkiksi tiettyjen korollisten sijoitusrahastojen tai joukkolainojen arvo nousee. Korkotason nousu taas laskee kyseisten tuotteiden arvoa. Mikäli sijoittaja pitäisi joukkolainaa koko laina-ajan, ei arvopaperiin liittyisi korkoriskiä lainkaan. Korkoriski toteutuu siinä tapauksessa, että sijoittaja myy lainansa ennen kuin laina erääntyy ja kokotaso on yleisesti markkinoilla noussut enemmän kuin mitä joukkolainan hinta oli sen hankintahetkellä. (Nordea 2015.)

Valuuttariski pätee ainoastaan sijoitusinstrumentteihin, joilla tehdään kauppaa oman kotimaan ulkopuolella. Eri valuuttoihin voi liittyä niin sanottu valuuttariski, mikäli kyseisen valuutan arvo heikkenisi huomattavasti. Mikäli oma valuutta - esimerkiksi euro - taas heikkenisi, tarkoittaisi se sitä, että sijoittaja saisi parempaa tuottoa sijoitusvaluuttaan nähden. (Nordea 2015.)

Erialaisten sijoitustapojen ja -instrumenttien riskit riippuvat täysin sijoitusmuodosta. Riski kasvaa aina sen mukaan, minkälaista tuottoa halutaan - tuottavimmilla sijoitusmenetelmillä on luonnostaan korkeampi riski. Sijoittajan omaksi tehtäväksi jää pohtia, kuinka suuren riskin hän on valmis ottamaan, ja minkälaista tuottoa tavoitellaan. Kuviossa 1 näkyy, missä suhteessa tuotto ja riski nousevat eri sijoitusinstrumenteissa.

Kuvio 1: Riski ja tuotto (Anttila 2015.)

3.4 Sijoituskohteen valitseminen

Itselleen sopivan sijoituskohteen valitsemisessa tulee ottaa huomioon useita eri seikkoja. Yksi erinomainen tapa, joka helpottaa sijoituskohteen valitsemista, on niin sanottu sijoittajan huoneentaulu. Se on kymmenen kohdan "muistilista" sijoittajalle, jossa huomioidaan kaikki tärkeät seikat. Huoneentaulussa käydään läpi esimerkiksi sijoituskohteen valitsemista, sijoittajan riskinsietokykyä, hajauttamisen tärkeyttä, sijoittajan käytettävissä olevaa budjettia, sijoituskuluja, sijoitusten seuraamista ja niin edelleen. (Anttila 2015.)

Kun aloitteleva sijoittaja lähtee valitsemaan sijoituskohdetta, tulisi ensinnäkin laatia itselleen oma sijoitussuunnitelma. Aloittaminen on helpompaa, kun omat tavoitteet ja päämäärät ovat

tiedossa. Mitä sijoittamisessa sitten tavoitellaan? Päämäärät voivat olla hyvin erilaisia jokaisen omista tavoitteista riippuen. Toiset haluavat saavuttaa itselleen asettamassa aikataulussa tietyn, ennalta määritellyn rahasumman, toiset taas haluavat kasvattaa pääomaansa tai säästää tulevaisuuden varalle ilman sen tarkempia euro- tai aikamääräisiä tavoitteita. Sijoitussuunnitelman tarkoituksena on selvittää, mitä sijoittaja haluaa tavoitella, minkälaisen riskin hän on valmis ottamaan, kuinka paljon hänellä on aikaa seurata sijoituksiaan, millä tavalla sijoituksia halutaan hajauttaa ja niin edelleen. (Anttila 2015.)

Sijoitusaika vaikuttaa myös hyvin merkittävästi sijoituskohteen valitsemiseen. Lyhyelle ajalle kannattaa valita sellaisia sijoituskohteita, joissa riskit ovat mahdollisimman pienet. Tämä siksi, että pienemmän riskin sijoitustuotteissa arvonvaihtelut eivät ole kovin suuria. Pitkälle ajalla taas on kannattavampaa valita suurempiriskisiä sijoitustuotteita. Lyhimmillään sijoitusaika voi olla alle päivän, pisimmillään taas vuosikymmeniä. Hyviä lyhyen sijoitusajan kohteita ovat muun muassa erilaiset korkotuotteet - esimerkiksi korkotilit tai - rahastot. Pitkän aikavälin sijoittajan (yli viisi vuotta) on taas järkevämpi laittaa varallisuuttaan osakepohjaisiin tuotteisiin - joko suoraan osakkeisiin tai osakerahastoihin. Vaikka osakkeissa voi olla suuria arvonvaihteluita, eivät ne pitkällä aikavälillä näy niin suuresti. (Nordea 2015.)

3.5 Sijoitusten verotus

Sijoittamisessa kannattaa ottaa huomioon myös siihen liittyvä verotus. Sijoituksia voidaan verottaa pääoma- ja lähdeverotuksella. Mahdollisten myyntitappioiden tullessa sijoittaja puolestaan saa vähentää tappiot verovähennyksinä. Myyntivoittoa verotetaan pääomatulona, eli siitä menee pääomavero, jonka suuruus on vuoden 2015 alusta lähtien 30 %. Mikäli myyntivoitoista kertyvät pääomatulot ylittävät 30 000 euroa, on verotusprosentti tällöin 33. Myyntivoitot ovat verotonta tuloa aina silloin, jos vuoden aikana toteutuneet sijoitusten myyntihinnat ovat alle 1000 euroa. Pääomatuloja voivat olla muun muassa sijoitusrahastoista saatu tuotto, osakkeista saadut osingot, tai aiemmin mainitsemani sijoitusten myynnistä tullut myyntivoitto. Lähdevero taas tarkoittaa korkosijoituksista perittävää veroa, jonka suuruus on 30 %. Sen perijänä on pankki. Korkotuottoja sijoittaja voi saada esimerkiksi erilaisista pankkitalletuksista, korkotileistä tai joukkovelkakirjalainoille kertyvistä koroista. Mikäli pankki perii asiakkaansa sijoituksista lähdeveroa, ei sijoittajan tarvitse maksaa enää pääomaveroa. Tässä tapauksessa sijoituksia, säästöjä tai pankkitalletuksia ei tarvitse enää ilmoittaa Verohallinnolle. Pankin perimä lähdevero ja pääomavero siis poissulkevat toisensa, eli sijoittaja maksaa myyntivoitoista tai korkotuloista vain jompaakumpaa. (Vero 2015.)

Sijoittajan on myös mahdollista saada verovähennyksiä, mikäli sijoitusten myynneistä on tullut myyntitappiota. Myyntitappion voi vähentää sijoittajan omasta verotuksesta ainoastaan sinä vuonna, jolloin tappio on tullut. Joissakin tapauksissa voi olla mahdollista, että kaikkia

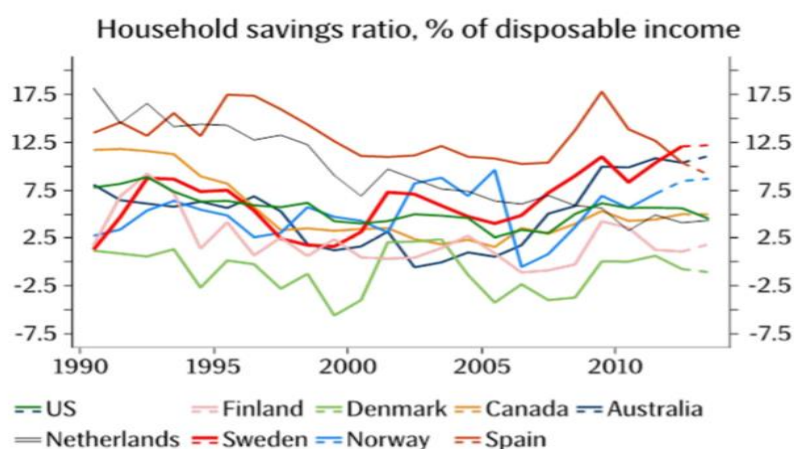
tappioita ei pystytä kokonaisuudessaan vähentämään samana vuonna. Tällöin on mahdollista, että sijoittaja tekee verovähennykset viiden seuraavan vuoden aikana tulevista myyntivoitoista. Verollisia hyötyjä on myös mahdollista saada sijoittamalla varallisuuttaan rahastoihin. Tämä johtuu siitä, että rahastojen korkosijoituksista ei peritä lähdeveroa, eikä muistakaan rahaston sisällä olevista sijoituksista mene myyntivoittoveroa. (FIM; Vero 2015.)

4 Kotitalouksien finanssivarallisuus

Yksi tutkimukseni pääteemoista liittyy kotitalouksien sekä yksityishenkilöiden varallisuuden jakautumiseen, niiden innokkuuteen säästää rahaa, sekä säästämisen taustalla oleviin syihin ja tavoitteisiin. Halusin tutkimukseni kautta saada selville, millä tasolla on kotitalouksien sijoituskäyttäytyminen, kuinka suosittua sijoittaminen tai säästäminen ylipäättään on, ja mikä on syynä, jos varallisuutta ei sijoiteta.

Pohjoismaissa toimiva suurin rahoituspalveluiden tarjoaja SEB (Skandinaviska Enskilda Banken AB publ.) on tehnyt tutkimuksen ruotsalaisten kotitalouksien sijoituskäyttäytymisestä. Tutkimuksen yhtenä osa-alueena oli selvittää kotitalouksien säästämistä. Tuloksina esiteltiin kaavio, jossa näkyy kotitalouksien säästämisaste suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin. Vertailuun on otettu mukaan maailmanlaajuisesti myös useampi muu maa, Suomi mukaan lukien. Kuvioista 2 voidaan nähdä, että tutkimuksen tekohetkellä Ruotsissa (punainen käyrä) oli kakista korkein säästämisaste, noin 12,5 prosenttia. Suomessa vastaava luku oli samalla hetkellä vain alle 2,5 %, joka on säästämisasteena tutkimuksen toiseksi alhaisin.

High household savings ratio in Sweden

Kuvio 2: Household savings ratio 1990 - 2010 (SEB 2014.)

4.1 Varallisuuden jakautuminen suomalaisissa kotitalouksissa

Yli 65 % suomalaisista kotitalouksista sijoittaa tai säästää käytettävissä olevia varojaan. OP-Pohjolan tekemän tutkimuksen mukaan säästäminen on tavoitteellista 40 %:lla suomalaisista, mutta joka kolmas talous ei sijoita tai säästä ollenkaan. (OP-sijoittajabarometri.) Kolme yleisintä tavoitetta kotitalouksilla oli säästää pahan päivän varalle (41 %), asuntoa varten (19 %) sekä lomamatkalle (12 %). Lähes kaikille kotitalouksille tärkeintä sijoituskohteen valinnassa oli turvallinen sijoitusinstrumentti. Viisi yleisintä kohdetta, joiden avulla ihmiset sijoittivat ja säästivät, olivat säännöllinen tilisäästäminen (48 %), metsän- tai maanomistus (26 %), suorat osakesijoitukset (24 %), sijoitusrahastot (23 %) tai määräaikaistilit (23 %). Asuntosijoittaminen tuli vasta sijalla 6, jolloin 15 % kotitalouksista käyttää asuntoa sijoitusmuotona. (OP-Pohjola 2015.)

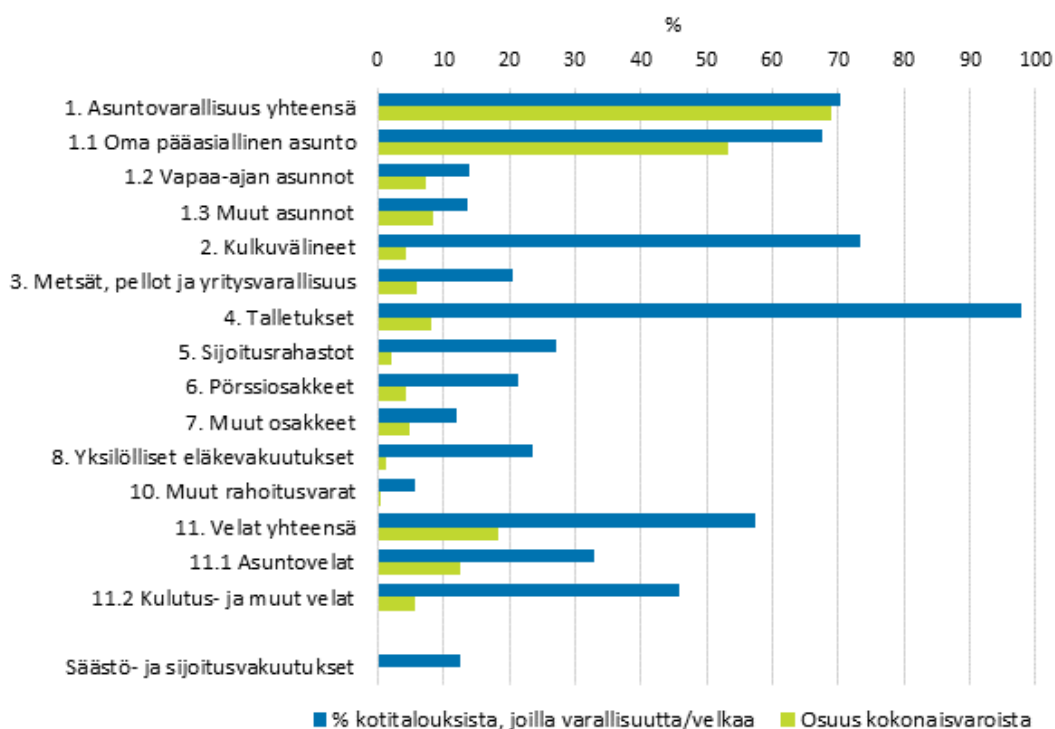
Tilastokeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan suurimmat varallisuudet ovat vanhemmilla ihmisillä, sillä varallisuuden saaminen kestää usein kauan aikaa. Vanhemmilla ihmisillä varallisuus oli myös jakaantunut monipuolisemmin muun muassa asuntoihin, rahavaroihin, osakkeisiin ja niin edelleen. Tutkimuksessa ilmeni myös, mitä korkeammat tulot henkilöllä oli, sitä varmemmin hänellä oli varoja pörssisijoituksissa. Ylimmän tuloluokan omistuksessa oli vuonna 2009 61 % kaikesta rahasto- ja pörssivarallisuudesta. Huomattavaa on myös, että keskimäärin kotitalouksilla on 11 000 euroa rahamääräisiä sijoituksia, mutta ylimmällä tuloluokalla summa oli 68 000 euroa. (Tilastokeskus 2009.)

Kolme vuotta myöhemmin Alexandria- pankkiiriliikkeen vuonna 2012 tekemä tutkimus suomalaisten finanssivarallisuuden jakautumisesta kertoo että, suomalaisista 10 % pitää kaikki varansa pelkällä käyttötilillä. Samaisessa tutkimuksessa kävi ilmi säästäjien suosituimmat sijoitus- ja säästämistavat: 73 % vastaajista säästi määräaikaistalletuksiin tai säästötileihin, 49 % omistusasuntoon, 40 % rahastoihin, 29 % eläkevakuutuksiin ja viimeisenä 25 % osakkeisiin. Lähes kaikki tutkimukset antavat saman tuloksen: säästötilit ovat suosituimpia oman asunnon hankkimisen rinnalla. Varsinaisista ”sijoitustuotteista” suosituimpia ovat erilaiset rahastot. (Alexandria 2012.)

Tilastokeskuksen tekemän uusimman tutkimuksen mukaan (julkaistu 1.4.2015) puolet suomalaisista omisti yli 110 000 euron nettovarallisuuden vuonna 2013. Nettovarallisuus on laskettu niin, että velat on vähennetty rahoitus- ja reaaliavarallisuudesta. 25 %: lla varallisuutta oli yli 252 000 euroa, kun taas toisella 25 %:lla nettovarallisuutta oli alle 10 000 euroa. Samassa tutkimuksessa selvisi, että suomalaisten rahoitusvarallisuuden - esimerkiksi rahastojen, osakkeiden, pankkitalletusten, eläkevakuutusten ja niin edelleen - osuus kokonaisvaroista oli ainoastaan 21 %. Loput omaisuudesta (noin 79 %) koostui reaaliavarallisuudesta, kuten asunnoista, autoista tai maa-omistuksista. Edelleen

asuntovarallisuudella on ylivoimaisesti suurin osansa suomalaisten varallisuuden jakautumisessa, ja se hallitsee suurinta osaa kotitalouksien kokonaisvarallisuudesta. Kotitalouksen rahoitusvarallisuudesta huomattavasti isoin osuus, noin 40 %, koostui edelleenkin pankkitalletuksista. Tästä voidaan huomata, että vuodesta toiseen pankkitalletusten suosio pysyy voimissaan - huolimatta siitä, että varallisuustasot nousisivatkin kotitalouksissa. Muu rahoitusvarallisuus koostui osakkeista (noin 20 % koko rahoitusvarallisuudesta), rahastosijoituksista (noin 10 %) sekä eläkevakuutuksista (6 %). (Tilastokeskus 2015.)

Kuvio 3 havainnollistaa sen, millä tavalla eri varallisuuslajit olivat vuonna 2013 jakautuneet. Kuviosta voidaan nähdä kotitalouksien omistusosuudet, sekä varallisuuslajien osuudet kokonaisvaroihin nähden. (Tilastokeskus 2015.)

Kuvio 3: Varallisuuden jakautuminen (Tilastokeskus 2015.)

Kuten edellä mainittiin, ylivoimaisesti suurin osa suomalaisten kotitalouksien varallisuuksista on edelleen käyttötileillä. Erään tutkimuksen mukaan (Peltokorpi 2015) puolet suomalaisten finanssivarallisuudesta - 160 miljardia euroa - on sidottu talletuksiin. Tämä on suuri osuus, vaikka pankkitalletusten määrä onkin lähtenyt laskuun. Voidaankin pohtia, onko selitys pankkitalletusten suosiolle se, että riskiä ei haluta tai uskalleta ottaa. Tällä hetkellä sijoitusinstrumenttien käytön kasvu koostuu ainoastaan sijoitustuotteista, kuten rahastoista, joukkolainoista ja vakuutuksista. Näin ollen suunta on oikea, vaikkakin tietoutta erilaisista

sijoitustuotteista tulisi edelleen lisätä. Yksi selitys sijoitustuotteiden ja - palveluiden kiinnostuksen kasvulle voi olla suuri lasku korkotasossa viime vuosina. Koska talletuksista ei makseta minkäänlaista korkoa, etsivät sijoittajat vaihtoehtoja tapaa säästää ja sijoittaa varallisuuttaan. Riskipitoisemmat tuotteet ovat siis alkaneet kiinnostaa paremman tuoton toivossa. Lisäksi on huomattu, että nykyään suomalaiset saattavat jopa pohtia omaa sijoittajaprofiiliaan, johon liittyy muun muassa käsitys omasta riskinsietokyvystä sekä tuottotavoitteista. Kiinnostus sijoittamiseen on siis joiltakin osin kasvussa. (Nordea 2015.)

Taulukossa 4 näkyy suomalaisten yksityishenkilöiden varallisuus, joka on erilaisten finanssialan laitosten hoidettavana. Finanssivalvonta on koonnut taulukkoon tiedot, jotka se on saanut rahastoyhtiöiltä, pankeilta sekä sijoituspalveluyrityksiltä. Taulukosta voidaan nähdä jo vajaan vuoden ajalta, että sijoittaminen on noussut runsaasti. (Finanssivalvonta 2014.)

Omaisuuksien hoidossa olevat varat			
	09/2014 (mrd. euroa)	06/2014 (mrd. euroa)	03/2014 (mrd. euroa)
Omaisuuksienhoidossa olevat varat	123,4	123,8	109,7
josta kotimaisten sijoitusrahastojen varoja	69,7	68,8	62,9

Taulukko 4: Omaisuuksien hoidossa olevat varat (Finanssivalvonta 2014.)

4.2 Säästämistavoitteet Suomessa

Aiempien tutkimusten mukaan suomalaisilla on seuraavanlaisia säästämistavoitteita:

54 % vastaajista säästää puskuriksi odottamattomille menoille

39 % vastaajista säästää vanhuuden turvaksi

30 % säästää suuria hankintoja varten (esimerkiksi keittiökalusto)

27 % säästää suuria sijoituksia varten (esimerkiksi talo)

27 % säästää matkustamiseen

25 % säästää perhettä ja lapsia varten

18 % tullaan varakkaammaksi

14 % koska muuten kuluttaisi varat

12 % koska talous on jännittävää ja kiinnostavaa

9 % koska pitää säästää

2 % muista syistä

(Vilenius 2008, 93.)

Nordea- pankin tekemän tutkimuksen mukaan suuri osa suomalaisista (57 %) säästää ilman minkäänlaista suunnitelmaa tai tavoitetta. 40 % tutkimukseen osallistuneista kertoi, että heidän säästämistavallaan ei ole minkäänlaista päämäärää tai suunnitelmaa - tarkoituksena on vain laittaa ylimääräistä rahaa sivuun, esimerkiksi säästötilille, sen kummemmin asiaa ajattelemta. Suurin osa niistä, joilla oli säästämisesssä jokin tarkoitus, kertoi syykseen taloudellisen riippumattomuuden takaaminen. Muita syitä olivat esimerkiksi omilta vanhemmilta kasvatuksen kautta opittu tapa, tai jokin muu säästämistavoite. Myös vanhuuden varalle säästäminen eläkkeen tueksi, oli joidenkin vastaajien syy säästämiseen tai sijoittamiseen. (Nordea 2011.)

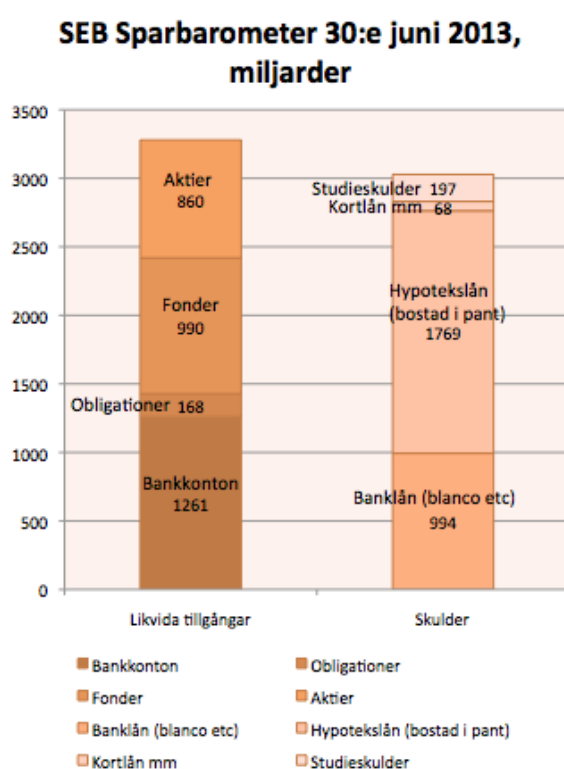
Kuten tästä voidaan huomata, kummatkin tutkimukset antavat hyvin samansuuntaista kuvaa siitä, mitkä ovat suomalaisten säästämissyitä. Lähes kaikkien tutkimusten mukaan suurin syy varallisuuden sijoittamiselle tai säästämiseslle on se, että halutaan turvata oma taloudellinen tilanne. Pelkoina voivat olla esimerkiksi työttömyys, odottamattomat menot tai pitkäaikainen sairaus. (Nordea 2011.)

4.3 Kotitalouksien finanssivarallisuuden jakautuminen Ruotsissa

Halusin liittää työhöni myös vertailukohdaksi samankaltaista tutkimusmateriaalia kotitalouksien sijoitusvarallisuudesta Ruotsissa. Vuoden 2012 syyskuussa ruotsalaisten kotitalouksien säästöjen yhteisusma oli 3, 273 miljardia kruunua. Vuodesta 1996 lähtien ruotsalaisten kotitalouksien finanssivarallisuus on noussut kaiken kaikkiaan yli 175 %, ja vuonna 2014 varallisuuden kokonaismäärä oli noussut noin 4, 062 miljardiin kruunuun. Tällä hetkellä suurin osa varallisuudesta on pankkilainoja sekä vakuutusäästöjä. Suosituimpia sijoitusinstrumentteja Ruotsissa ovat etenkin erilaiset sijoitusrahastot ja osakkeet. (Svenska Bankföreningen 2015.)

Aiemmin mainitsemani SEB (Skandinaviska Enskilda Banken) julkaisi vuonna 2014 tutkimuksen nimeltä ”Sparbarometer”, jossa on muun muassa kuvattu ruotsalaisten kotitalouksien varallisuuden jakautumista. Alapuolella olevasta taulukosta voidaan nähdä, minkälaisille eri osa-alueille ruotsalaisten kotitalouksien sijoitusvarallisuus sekä velat ovat jakautuneet. Suurin osa sijoitusvarallisuudesta on pankkitalletuksina (1261 miljardia kruunua), jonka jälkeen

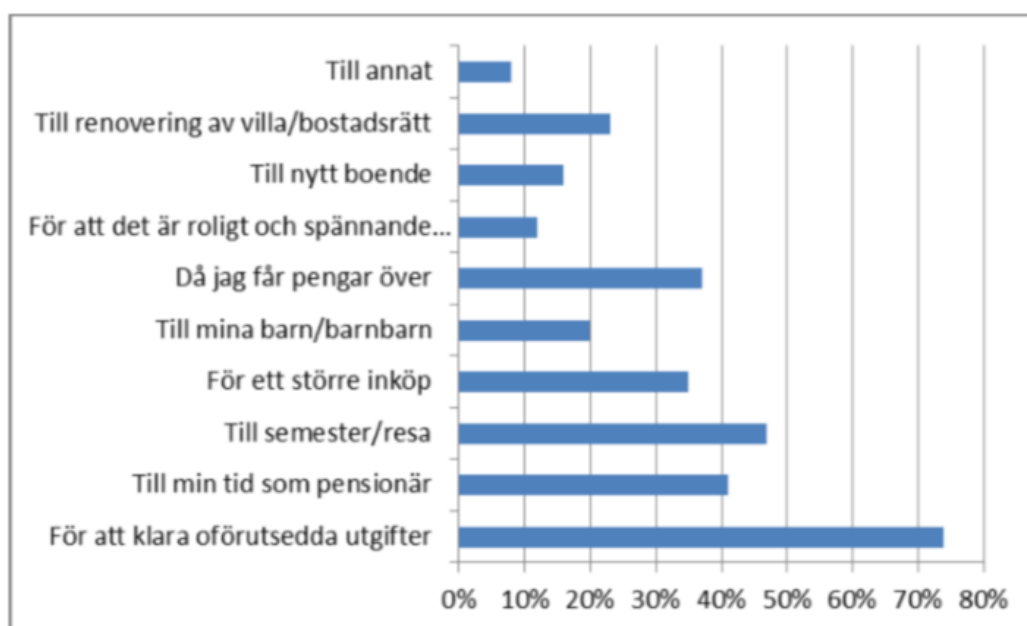
suosituimpia ovat rahastot (990 miljardia kruunua) sekä osakkeet (860 miljardia kruunua). Myös vakuutussäästäminen on erittäin suosittua Ruotsissa: vuonna 2014 kotitalouksilla oli vakuutussäästöjä yhteensä noin 983 miljardilla kruunulla. (Sparbarometern SCB 2015.) Jakauma on hyvin samankaltainen kuin luvussa 4.1 esittämässäni Tilastokeskuksen ”Kotitalouksien varallisuus 2013”- tutkimuksessa. Kuviossa 4 on esitetty suomalaisten kotitalouksien varallisuuden jakautuminen muun muassa sijoitusinstrumentteihin, asuntovarallisuuteen, kulkuneuvoihin ja velkoihin. Kyseisestä taulukosta voidaan havaita, että suomalaisten keskuudessa sijoitusinstrumenteista suosituimpia ovat ruotsalaisten tapaan niin ikään pankkitalletukset, rahastot sekä osakkeet. (SEB 2014.)

Kuvio 4: Sparbarometer 2013 (SEB 2014.)

Ruotsalaisen Swedbankin tekemän tutkimuksen mukaan ruotsalaisilla kotitalouksilla on hyvin monenlaisia säästämissyitä. Näistä suurin osa oli samansuuntaisia kun suomalaisillakin kotitalouksilla. Tutkimuksen mukaan 70 % ruotsalaisista kotitalouksista säästää odottamattomien menojen varalle. 44 % säästää eläkkeelle siirtymistä varten, ja 41 % merkittäviä hankintoja tai matkaa varten. 10 % ruotsalaisista säästää asuntoa varten. Kuten tästä voidaan huomata, säästämissyöt olivat tismalleen samoja kuin suomalaisillakin kotitalouksilla. 2 / 3 ruotsalaisista säästi eläkkeelle siirtymisen varalle sitä varten, että ei tällä hetkellä pysty luottamaan tämänhetkiseen eläkejärjestelmään. (Ragnegård 2012.)

Kuvio 5 pohjautuu samanlaiseen tutkimukseen kaksi vuotta myöhemmin. Tutkimuksen tekijänä on ollut niin ikään Swedbank. Taulukosta voidaan nähdä, että ylivoimaisesti suurin säästämissyy ruotsalaisissa kotitalouksissa on uusimman tutkimuksen mukaan odottamattomien menojen varalle säästäminen (74 %). Toiseksi eniten vastaajat kuitenkin aiemmasta poiketen säästävät lomaa tai matkaa varten (47 %), jonka jälkeen tulee vasta eläkeaikaa varten (41 %). Voidaan siis huomata, että aikaisempaan tutkimukseen nähden kotitaloudet säästävät 6 % enemmän matkoihin, mutta 3 % vähemmän eläkkeelle jäämistä varten. Seuraavaksi eniten ruotsalaiset vastaajat säästivät siksi, että heille jäisi ylimääräistä käyttörahaa (noin 37 %), tehdäkseen suurempia hankintoja (noin 35 %), asunnon remontoimista varten (noin 23 %), lapsia tai lapsenlapsia varten (20 %), uutta asuntoa varten (15 %), koska säästäminen on hauskaa ja jännittävää (11 %) tai muita tarkoituksia varten (noin 9 %). Eroina suomalaisiin säästämistavoitteisiin nähden ovat etenkin se, että suomalaisista huomattavasti ruotsalaisia suurempi osa - noin 27 % - säästää asuntoa varten. (Vilenius 2008, 93.) Muilta osin säästämistavoitteet ovat hyvin paljolti yhteneväisiä kummassakin maassa.

Kuvio 5: Varför sparar du? (Ahrengart ym. 2014.)

5 Sijoitusinstrumentit

Luvussa viisi olen käsitellyt suomalaisten yleisimmin käyttämiä sijoitusinstrumentteja. Niitä ovat säästötilit, osakkeet, rahastot, joukkovelkakirjalainat, kiinteistösijoittaminen sekä vakuutussäästäminen.

5.1 Säästötilit

Säästötili tarkoittaa pankkien tarjoamaa tiliä, jonka tarkoitus on toimia nimensä mukaisesti säästämisen apuna. Tuottoa voi kertyä esimerkiksi prosenttiosuudesta, jota tili tuottaa tietyssä ajassa. Tällöin pankki vastaa säästötilin korosta sekä tilillä olevasta pääomasta. Säästötilien pääomalle ja koroille on asetettu lakisääteinen talletussuoja, joka on 100.000 euroa/pankki/asiakas. Talletussuojasta on vuoden 2015 alusta lähtien vastannut Rahoitusvakuusvirasto, joka toimii valtiovarainministeriössä. Talletussuojan tarkoituksena on suojata asiakasta tilanteessa, jossa pankista tulisi mahdollisesti maksukyvytön. Tällaisessa tilanteessa Rahoitusvakuusvirasto maksaisi asiakkaille heidän menettämänsä varat. Talletussuoja koskee ainoastaan sellaisia takaisinmaksettavia varoja, joiden vastaanottajana on ollut pankki. (Talletussuojarahasto 2015.)

Määräaikaistalletukset ovat säästötilien kaltaisia talletuksia, joiden tuotto ja erääntymispäivä on etukäteen sovittu. Tili on siis voimassa ennalta sovittun ajan, jonka jälkeen se erääntyy. Määräaikaistalletusten suurin ero säästötileihin verrattuna on pääasiassa se, että niiden indeksi- tai osakesidonnaisen tuotto voi olla talletussuojan ulkopuolella. Säästötileillä olevat varat on mahdollista nostaa pois, mikäli asiakas niin haluaa, mutta useimmissa säästötilien kaltaisissa tileissä kuukausittaisia tai vuosittaisia nosto-oikeuksia on rajoitettu. Useimmiten tavallisiin säästötileihin ei sisälly minkäänlaisia kuluja. Mikäli kuluja syntyy, ne liittyvät monesti sopimusten irtisanomiseen tai tilitä tapahtuvaan nosto-oikeuksien vastaisiin varojen lunastuksiin asiakkaan niin vaatiessa. (Pesonen 2011, 90.)

5.2 Osakesijoitukset

Osakkeella tarkoitetaan yhtiöstä omistettavaa osuutta, joka voidaan ostaa esimerkiksi pankissa avattavan arvo-osuustilin kautta. Sijoittaja, joka on ostanut pörssiyhtiön osakkeita, omistaa yhtiöstä tietyn kokoisen osuuden. Tämä osuus on saman kokoinen, kuin sijoittajan omistamien osakkeiden kokonaismäärä koko yhtiön osakepääomasta. Mikäli yhtiö joutuisi konkurssiin, kuuluisi osakkeenomistajille riski ainoastaan siitä pääomasta, jonka he itse olisivat sijoittaneet kyseiseen yhtiöön. Osakkeita ostava sijoittaja saa itselleen vastineeksi esimerkiksi ääni- ja osallistumisoikeuden yhtiökokouksiin, vuosittain maksettavat osingot sekä yhtiön mahdollisesti hajotessa oikeuden omaan osuuteensa. Lisäksi osakkeenomistajilla on osakeantien aikaan mahdollisuus merkitä uusia osakkeita. Yritys taas saa käyttöönsä sijoittajan luovuttaman pääoman ilman että sijoittajalla olisi oikeutta vaikuttaa esimerkiksi etukäteen sovittuihin korko- tai kuoletuseriin. (Vilenius 2008.)

Pörssiosakkeisiin sijoitettaessa riski pääoman menettämiseen on hyvin suuri. Toisaalta korkeaa riskiä kompensoi usein muita sijoitusinstrumentteja korkeampi tuotto. Osakkeiden tuotto syntyy osingoista sekä kurssinoususta, joiden myötä on mahdollista saada

myyntivoittoa, kun osakkeet myydään pois. Kurssinousuihin ja -laskuihin liittyvää riskiä kutsutaan volaliteetiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että osakkeiden hinnat voivat esimerkiksi vaihdella erittäin paljon lyhyen ajan sisällä, eikä tulevaa hintaa voida ennustaa. Osakkeet ovat kuitenkin hyvin likvidi sijoituskohte, eli osakkeet on usein erittäin helppo myydä pois ja muuttaa rahaksi niin halutessaan. (Vilenius 2008.)

Pääsääntöisesti osakkeet jaetaan kahteen ryhmään: arvo-osakkeisiin (engl. value stock) ja kasvuosakkeisiin (engl. growth stock). Arvo-osakkeet tarkoittavat osakkeita, joiden liikkeellelaskijoina ovat menestyneet, vakaat yhtiöt. Arvo-osakkeilta maksetaan useimmiten runsaita osinkoja, sillä yhtiöiden kurssit ovat melko tasaisia ja ennustettavissa olevia. Näiden yhtiöiden osakkeiden markkina-arvot ovat hyvin samansuuntaisia tasearvojen kanssa. Tase- ja markkina-arvoja kuvaavaa tunnuslukua kutsutaan niin sanotuksi p/b-luvuksi (engl. price per book), jossa P tarkoittaa kyseisen yhtiön osakkeen hankintahintaa ja b tarkoittaa yrityksen omaisuuden määrää. P/b-luku kertoo siis yhtiön oman pääoman arvon ja markkina-arvon välisen suhteen. Arvo-osakkeiden p/b-luku on pääsääntöisesti vähemmän kuin kaksi, joka taas on yleisiä markkinoilla olevien muiden yhtiöiden lukuja alhaisempi. (Martikainen 1998, 87.)

$$P/b\text{-luku} = \text{osakehinta} / \text{osakekohtainen oma pääoma}$$

Kasvuosakkeet tarkoittavat sellaisten yhtiöiden osakkeita, joiden kannattavuus ei ole kovin korkeaa esimerkiksi mikäli voitot käytetään investointeihin. Näiden yhtiöiden liikevaihdot voivat kuitenkin kasvaa hyvin nopeasti, mutta osinkoja ei makseta lainkaan tai niitä maksetaan vain vähän. Usein kasvuyhtiön osakkeita hankittaessa sijoitusvoitot tehdään odotettavissa olevan arvonnousun kautta. Monesti kasvuosake- yhtiöiden kurssit voivat vaihdella hyvinkin rajusti, joka selviää korkeasta p/e-luvusta (engl. price per earnings). P/e-luku kertoo hinnan ja tulevan tuloksen välisestä suhteesta. Tästä tunnusluvusta selviää muun muassa yrityksen sen hetkinen arvo suhteessa tehtyyn tulokseen, sekä niiden vuosien määrä, kuinka kauan kestää, että yrityksen tekemä voitto ylittää siihen sijoitetun varallisuuden. (Martikainen 1998, 85-86.)

$$P/e\text{-luku} = \text{osakehinta} / \text{osakekohtainen tulos}$$

Jotta yritykset pystyvät tekemään investointeja, tarvitsevat ne rahoitusta joko yrityksen sisältä tai ulkoiselta rahoittajalta. Osakkeiden liikkeelle laskeminen on yksi osakeyhtiöiden tapa hankkia lisää varoja muun muassa hankintoja varten. Yhtiöiden liikkeelle laskemista osakkeista muodostuu yhtiön osakepääoma. Yrityksellä ei kuitenkaan ole mahdollisuutta laskea liikkeelle määrättömästi osakkeita. Yhtiön tulee yhtiökokouksessaan päättää osakepääoman suurin ja pienin mahdollinen määrä. Osakeyhtiöt voivat myös laskea liikkeelle saman kokoisia osake-eriä, jotka erotellaan toisistaan vaikkapa A- ja B- osakkeina. Nämä erät

voivat erota toisistaan muun muassa ääni- tai osinko-oikeutensa mukaan. Joillakin saman yhtiön osakkeilla voi esimerkiksi olla suurempi äänivalta tai suuremmat osingot kuin toisilla. Kun sijoittaja on ostanut yritykseltä osakkeita, on hänellä tämän myötä tietyn kokoinen - laskettavissa oleva - osuus yhtiöstä. (Martikainen 1998, 11 -13.)

Osakkeiden markkinahinnat muuttuvat aina kysynnän ja tarjonnan mukaan, ja niiden hintoja voidaan seurata pörssikursseista. Suhdannemarkkinat vaikuttavat osakkeiden hintaan, joten kurssit voivat hyvinkin lyhyessä ajassa joko nousta todella korkealle tai romahtaa alas. Tämä kuitenkin mahdollistaa suuret voitot, mikäli sijoittaja osaa myydä ja ostaa osakkeita oikealla hetkellä. Mikäli esimerkiksi sijoittaja ostaa osakkeita kurssin ollessa todella alhaalla, mutta myy ne jonkin ajan kuluttua kurssin ollessa korkealla, saa hän myyntivoittoa. Myyntivoitto lasketaan vähentämällä osakkeiden myyntihinnasta niiden hankintahinta.

Osakesijoittamisessa useimmiten järkevin vaihtoehto on tehdä salkku, jonka sisällä osakkeet on hajautettu usean eri yhtiön osakkeisiin. Tällöin yhden yhtiön huonoa tulosta tasoittaa se, että muut voivat tuottaa paremmin ja päinvastoin. Pörssi ei monestikaan ole niin sanotusti rationaalinen lyhyellä aikavälillä, mutta pitkällä aikavälillä se kuitenkin on. Tästä johtuen etenkin kokemattoman sijoittajan on kannattavampaa noudattaa niin kutsuttua ”osta ja pidä”- tyyliä, joka tarkoittaa sitä että osakkeet ostetaan eikä niitä myydä pois, vaan voitto tehdään osingoilla ja pitkäaikaisella arvonnousulla. Lisäksi harjoittamalla vähäistä kaupankäyntiä sijoittaja välttyy muun muassa välityspalkkioilta sekä myyntivoitoista perittävältä verotukselta. Joidenkin tutkimusten mukaan on olemassa tiettyjä säännönmukaisuuksia, joiden toimivuudesta on myös olemassa jonkinlaista näyttöä. Tällaisia tietynlaisia tiedossa olevia osakesijoittamiseen liittyviä - useassa tapauksessa toimiva - neuvoja ovat muun muassa seuraavat kolme:

- Pienet yritykset tuottavat usein paremmin (toisaalta pieniin yrityksiin liittyy usein myös suurempi riski, jolloin tuotot voivat olla suurempia)
- Yritykset, joilla on matala p/e- luku, tuottavat monesti paremmin
- Matalan voittokertoimen osakkeet tuottavat enemmän voittoa kuin korkean voittokertoimen osakkeet (Malkiel 2012.)

5.2.1 Osakepääoman korottaminen

Mikäli yhtiö päättää laskea vanhojen osakkeiden lisäksi markkinoille myyntiin uusia osakkeita, voidaan puhua osakepääoman korottamisesta eli emissiosta. Tällöin yhtiön osakepääomaa nousee. Yrityksillä voi olla monenlaisia syitä emissiolle. Näitä voivat olla esimerkiksi pääomarakenteen parantaminen, investointitarpeet tai vaikkapa tuleva yrityskauppa. Yhtiöillä on mahdollisuus myös niin sanottuun ilmaisemissioon eli (maksuttomaan) rahastoantiin.

Ilmaisemissiossa pörssi-yhtiö voi itse suurentaa omaa osakepääomaansa käyttämällä omia varojaan. Yhtiö voi tehdä rahansiirtoja esimerkiksi omalta pääomatililtään ja kasvattaa näin osakepääomaansa ”ostamalla omia osakkeitaan”. Rahastoannissa yritys siirtää voitonjakokelpoisia varojaan osakepääomaan suoraan taseesta, jolloin osakkeenomistajille jaetaan uusia osakkeita. Yritys siis käytännössä katsoen jakaa osakkeita omistavien sijoittajien yritysosuudet pienempiin osiin. (Knüpfer & Puttonen 2009, 54.)

Yhtiöillä on kaksi erilaista tapaa korottaa osakepääomaa. Ensimmäinen keino on korottaa osakkeiden senhetkistä nimellisarvoa, jolloin osakkeenomistajat maksavat yhtiölle siitä, että heidän osakkeidensa arvo nousee. Toinen tapa osakepääoman nostamiselle on laskea liikkeelle täysin uusia osakkeita, joita kenellä tahansa on mahdollisuus ostaa pörssistä.

Markkinatilannetta, jossa lasketaan myyntiin uusia osakkeita, kutsutaan ensisijaismarkkinoiksi. Tämän jälkeen osakkeita ostaneilla sijoittajilla on mahdollisuus vaihtaa keskenään ensisijaismarkkinoilla ostamia osakkeita. Tällaista tilannetta kutsutaan niin sanotuiksi jälki- eli toissijaismarkkinoiksi. Toisin sanoen jälkimarkkinatilanne on osakemarkkinoilla yleisimmin vallitseva tilanne, kun osakkeita omistavat sijoittajat myyvät vanhoja osakkeitaan toisille sijoittajille ja ostavat uusia tilalle. (Martikainen 1998, 14.)

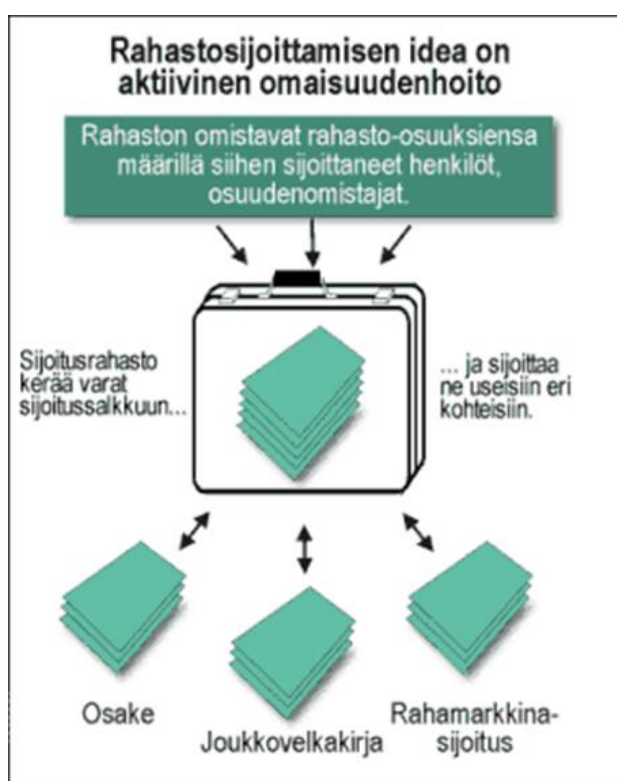
5.2.2 Osakkeiden hyvät ja huonot puolet

Osakesijoitusten hyvinä puolina ovat muun muassa muita sijoituskohteita yleisesti ottaen paremmat tuotto-odotukset. Osakesijoitusten riskiä voidaan pienentää hajauttamalla sijoituksia erilaisiin osakkeisiin ja yhtiöihin. Tällöin yhden yhtiön tappio tai riskit voidaan minimoida kompensatiolla. Osakkeisiin sijoitettaessa pienemmillä sijoituksilla on mahdollisuus saada suurempiakin tuottoja, kun otetaan käyttöön esimerkiksi hajautettu sijoitussalkku. Pörssiosakkeita on lisäksi helppo ostaa tarvittaessa nopeasti lisää tai myydä vanhoja osakkeita pois.

Osakkeiden huonoina puolina on ennen kaikkea tavallista korkeampi riski muihin sijoitusinstrumentteihin nähden. Riski syntyy osakekurssien mahdollisista nopeista vaihteluista; pörssikurssit voivat yhdessä hetkessä joko romahtaa tai lähteä huimaan nousuun. Yksi osakesijoittamisen huonoista puolista on myös se, että monesti osakkeiden ostamiseen olisi hyvä olla varallisuutta tuhansia - ellei jopa kymmeniä tuhansia - euroja. Tämä johtuu siitä, että osakkeiden hyvä hajauttaminen edellyttäisi sijoittamista useampaan kymmeneen eri yhtiöön riskin pienentämiseksi. Mikäli osakkeita ostetaan hyvin pienillä summilla, voivat tuotot jäädä olemattomiksi verotuksen sekä välitys- ja säilytyspalkkioiden vuoksi.

5.3 Sijoitusrahastot

Sijoitusrahasto (engl. Open End Fund / Mutual Fund) tarkoittaa yksityishenkilön, yrityksen tai yhteisön omistamaa sijoitussalkkua, joka voi koostua muun muassa korkoinstrumenteista, osakkeista tai mistä tahansa muista arvopapereista. Rahaston omistavat kaikki rahasto-osuuksia omistavat sijoittajat, ja tuotto syntyy rahastossa olevien sijoituskohteiden tuotoista. Tällöin sijoittajan ei tarvitse itse miettiä sijoituskohteita tai esimerkiksi eri sijoituskohteiden riskialttiutta, sillä rahastonhoitaja kokoaa ja hoitaa rahaston asiantuntemuksensa perusteella. Sijoitusrahastot koostuvat siis kaikkien kyseiseen rahastoon säästäneiden varoista, jotka kaikki sijoitetaan eri sijoitusinstrumentteihin. Tällä tavoin syntyy rahasto, kuten kuvasta 1 voidaan havaita. (Puttonen & Repo 2006, 29-30.)

Kuva 1: Rahastojen toiminta (2015.)

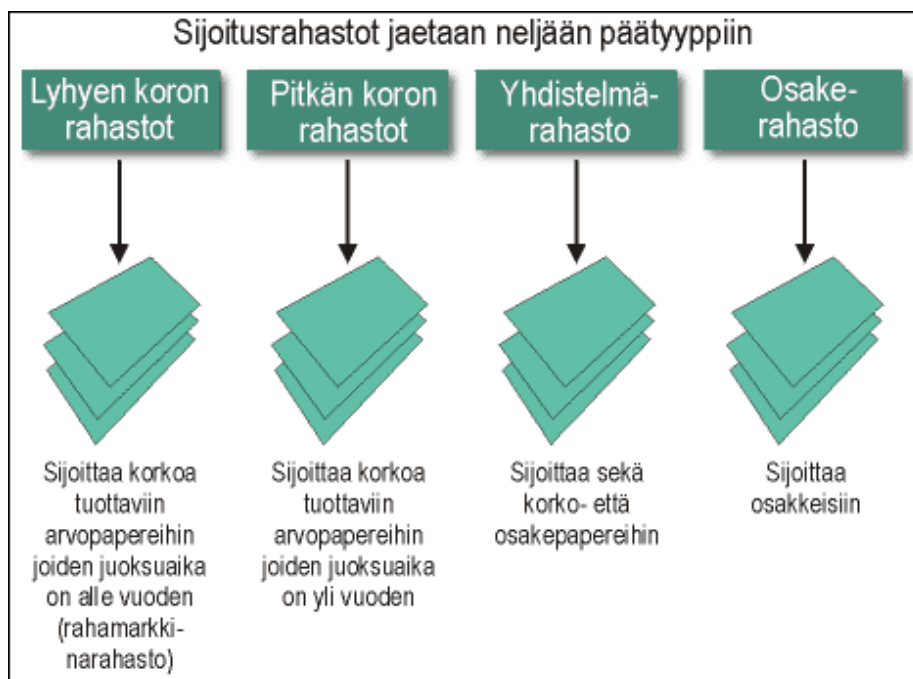
On olemassa hyvin erilaisia sijoitusrahastoja, joiden riskit vaihtelevat sen mukaan, minkälainen rahasto on kyseessä. Esimerkiksi osakerahastojen riski pääoman menettämisen suhteen on suurempi kuin vaikkapa yhdistelmärahastoissa. On olemassa rahastoja, jotka sijoittavat varojaan ainoastaan korkomarkkinoille (korkorahastot) tai ainoastaan osakemarkkinoille (osakerahastot). Lisäksi on niin sanottuja yhdistelmärahastoja, joihin tulevat varat sijoitetaan hajautetusti niin korko- kuin osakemarkkinoille. Näitä rahastoja kutsutaan kasvurahastoiksi, sillä tuotto määräytyy markkinoiden kehityksen mukaan. Mikäli

rahasto kehittyä positiiviseen suuntaan, sijoittajan tuotto lasketaan vähentämällä rahaston hankinta-arvosta sen lunastusarvo.

Tämän lisäksi on olemassa niin sanottuja tuottorahastoja, joilta sijoittaja saa tuottoa rahaston jakaman vuosittaisen tuotto-osuuden mukaan. Yleisesti ottaen sijoittajan kannalta ei ole merkitystä, sijoittaako hän tuotto- vai kasvurahastoon. Tämä johtuu siitä, että tuottorahastossa kunkin osuuden arvo laskee juurikin sen verran, kuinka paljon tuotto-osuutta maksetaan. Mikäli sijoittaja olisi laittanut saman rahan kasvurahastoon, hän saisi saman summan rahaa myymällä osuutensa rahastosta. On kuitenkin tärkeää huomioida, että mahdollinen sijoitusrahaston tuotto konkretisoituu vasta sen jälkeen, kun osuudet myydään. (Puttonen ym. 2006.) Näiden kahden rahastotyyppin lisäksi voidaan mainita myös muun muassa niin sanottu aggressiivisen kasvun rahastot eli riskirahastot. Niiden pääasiallisena tavoitteena on nimensä mukaisesti erityisen voimakas kasvu, jonka seurauksena riskit ovat luonnollisesti muita rahastoja korkeampia. Riskirahastot sijoittavat suurimmaksi osin pienten yritysten osakkeisiin. (Martikainen 1998, 67.)

Rahastoja voidaan myös lajitella sen mukaan, mille toimialalle (esimerkiksi terveydenhuolto-/ IT-/ rahoitusala) tai maantieteelliselle alueelle (esimerkiksi Eurooppa, Pohjois-Amerikka, Aasia ja niin edelleen) varat sijoitetaan. Kuvassa 2 on esitelty sijoitusrahastojen neljä päätyyppiä.

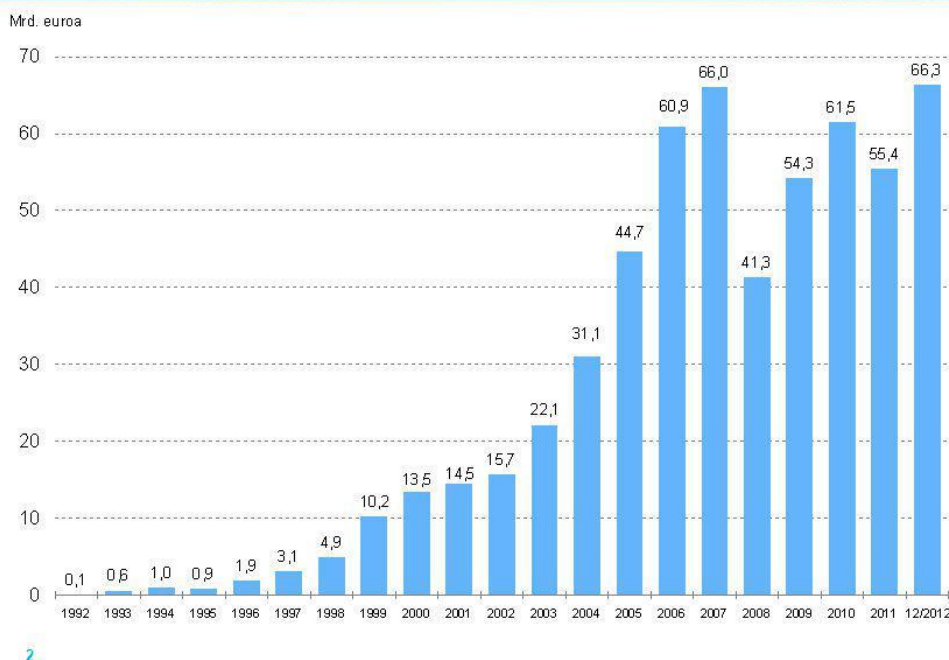
Kuva 2: Sijoitusrahastotyyppit (Anttila 2015.)

Rahastot sijoittavat siis varansa vain tietyille, rahaston säännöissä ennalta määritetyille markkinoille, ja tuotto määräytyy sen mukaan kuinka nämä markkinat kehittyvät. Sijoitusrahastoille on olemassa myös omat rahastosäännöt, joissa määritellään muun muassa rahaston sijoituspolitiikka, sijoituskohteet sekä mahdolliset kulut. Pääsääntönä on, että varat pitäisi sijoittaa kohteisiin, jotka ovat julkisesti kaupan. Lisäksi rahastoille on olemassa oma sijoitusrahastolakinsa, jossa määritellään erilaisia rajoituksia ja säännöksiä. Nämä voivat koskea esimerkiksi sitä, kuinka paljon sijoittajien varoista voidaan sijoittaa yhden liikkeellelaskijan arvopapereihin. (Finanssivalvonta 2014.)

Rahastojen yksi suurimmista eduista on se, että niiden avulla sijoittaja saa varallisuudelleen automaattisesti valmiin hajautuksen, kaupankäyntikustannukset, tietoja rahaston kehityksestä sekä jatkuvan raportoinnin rahaston toiminnasta. Rahastoihin sijoittaminen on näin ollen helppoa, sillä sijoittajan ei tarvitse itse olla niin sanotusti aktiivinen sijoittaja, joka on jatkuvasti perillä markkinoiden toiminnasta. Rahastot sopivatkin hyvin ihmiselle, jolla ei ole runsaasti aikaa tai mielenkiintoa seurata sijoitusmaailmaa tai osakekurssien nousuja ja laskuja. Rahastoon voidaan tehdä kertasijoitus, tai säästää tietyn ajan välein - esimerkiksi kerran kuukaudessa - tekemällä rahastomerkintöjä. Useimmiten rahastoihin sijoittaminen on kuitenkin maksullista siinä mielessä, että sijoittaja joutuu maksamaan rahastolle maksuja rahaston ylläpidosta, sekä mahdollisten myynti- ja osto- toimeksiantojen yhteydessä. (Puttonen 2006, 34-36.)

Alapuolella olevasta kuvasta voidaan huomata, kuinka huimasti sijoitusrahastojen suosio on kasvanut esimerkiksi viidentoista vuoden aikana (1997 - 2012) - 63,2 miljardia euroa. Syitä suosion kasvulla voivat varmasti olla muun muassa erilaisten rahastojen tarjonnan lisääntyminen tai rahoituslaitosten aktiivisempi mainonta, jonka myötä tietoisuus rahastoista on kasvanut. Toisaalta näin pitkällä ajanjaksolla suomalaisten yleinen kiinnostus ja tietous sijoittamiseen liittyy on kasvanut. Yksityishenkilöiden varallisuus on kasvanut kaiken kaikkiaan vuosien 1994 ja 2009 välillä yli 100 000 euroa. (Tilastokeskus 2011.) Näin ollen voidaan huomata, että pääoman kasvu rahastoissa on kulkenut lähes lineaarisesti samaa linjaa kuin kotitalouksien varallisuuden kasvu. Kuvioista 6 voidaan nähdä, kuinka paljon suomalaisilla on ollut varallisuutta sijoitusrahastoissa vuosina 1992 - 2012.

RAHASTOPÄÄOMA SUOMALAISSA SIJOITUSRAHASTOISSA

Kuvio 6: Sijoitusrahastoissa oleva pääoma (Suomen Sijoitustutkimus & Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Rahastosijoittamisen etuina voidaan pitää helppoa ja turvallista riskien hajautusta sekä rahastovaihtoehtojen paljoutta. Rahastoihin voi sijoittaa pienelläkin summalla, jonka voi laittaa rahastoon esimerkiksi kuukausittain tai muutaman kuukauden välein. Rahastoja hoitaa aina asiantuntija, joka seuraa aktiivisesti sijoituksia ja seuraa markkinoita laajasti. Rahastosijoitukset ovat myös hyvin likvidi sijoituskohte, joka tarkoittaa sitä, että varat on hyvin nopeasti muutettavissa rahaksi. Rahastot eivät myöskään maksa voitoistaan veroa. (Nordea 2015.)

Sijoitusrahastojen haittapuolia voivat olla muun muassa erilaiset palkkiot, joita rahaston ylläpitämisestä ja hoitamisesta veloitetaan. Tällaisia menoeriä voivat olla lunastuspalkkiot, merkintäpalkkiot tai rahaston hallinnointipalkkiot. Toisaalta lähes kaikki sijoitusinstrumentit ovat sellaisia, joista menee erilaisia kuluja tai palkkioita. Joissakin tapauksissa rahastosijoittaja saattaa kokea, että sijoituskohteita on hankala seurata, tai on vaikea saada selville, minkälaisiin sijoituskohteisiin rahaston varat sijoitetaan. Rahastosijoittaminen on niin sanottu passiivinen sijoitusmuoto, jossa sijoittajan ei välttämättä tarvitse seurata aktiivisesti sijoitusmarkkinoita. Rahastoissa ei myöskään aina ole kovin suuria riskejä, joka tarkoittaa sitä, että rahastot voivat tuottaa suoria sijoituksia huonommin.

Kuten edellä mainittiin, volaliteetti tarkoittaa arvonvaihtelua tai sijoitukseen liittyvää riskiä. Pörssikäyriä ei pysty ennustamaan, joten sijoitusten arvot voivat heitellä lyhyessä ajassa hyvin yllättäen ja ylhäältä alas. On kuitenkin mahdollista, että sijoituksille voidaan laskea suuntaa antavia arvioita tuoton kehityksestä toteutuneiden tuottojen ja aiemman kehityksen perusteella. Sijoituksen volaliteetti pienenee aina sen mukaan, mitä tarkemmin sijoituskohteen tuotto vastaa keskimääräistä odotettua tuottoa.

Taulukko 5 antaa viitteellisen kuvan erilaisten rahastojen toteutuneista tuotoista vuositasolla (%).

Lyhyen koron rahastot	< 0,5 %
Pitkän koron rahastot euroina	n. 3 - 8 %
Pitkän koron rahastot muuna valuuttana	n. 10 %
Yhdistelmärahasto (riippuen osakkeiden painoarvosta)	n. 10 - 20 %
Osakerahasto	n. 20 - 35 %
Toimialarahasto	n. 30 - 45 %
Kehittyvien markkinoiden rahasto	n. 30 - 45 %

Taulukko 5: Rahastojen viitteelliset vuosituotot (%) (Myllyoja ym. 2010, 125.)

Kaiken kaikkiaan suurimpina rahastosijoittamisen etuina voidaan siis pitää asiantuntijan valmiiksi suunnittelemaa rahastosalkkua, joka on hajautettu tehokkaasti.

5.3.1 Korkorahastot

Korkorahastot voidaan jaotella kolmeen eri ryhmään. Näitä ovat lyhyen, keskipitkän ja pitkän koron rahastot. Korkorahastot sijoittavat varojaan joukkovelkakirjalainoihin. Korkorahastojen riskit liittyvät luotto- ja korkoriskiin. Luottoriski tarkoittaa sijoituksen riskiä siihen, ettei joukkolainojen liikkeellelaskijalla olisikaan mahdollisesti takaisinmaksukykyä. Mikäli rahaston luottoriski nousisi, sijoituksen arvo luonnollisesti laskisi. Toisaalta taas luottoriskin laskiessa sijoituksen arvo nousee.

Korkoriski taas tarkoittaa sitä, että rahaston korko voi muuttua yleisen korkotason ja markkinoiden mukaan. Jos esimerkiksi yleinen korkotaso laskee, sijoituksen arvo nousee ja päinvastoin. Kaikkiin korkosijoitusinstrumentteihin liittyy sama riski siihen, että korkotaso voi nousta sijoitusaikana. Jos yleinen markkinoilla vallitseva korkotaso nousee sijoittajan halutessa myydä osuuksiaan, jää tuotto pienemmäksi. Syynä tähän on se, että rahastossa olevien sijoitusten markkina-arvo laskee korkotason noustessa. Tämä johtaa siihen, että myös

rahasto-osuuden arvo laskee. Riskin voimakkuus vaihtelee sen mukaan, minkälaisesta korkorahastosta on kyse. Useimmiten riski on kuitenkin pitkän koron rahastoissa suurempi, mutta tuotto parempi. Rahastoihin liittyy myös valuuttariski, mikäli sijoitukset on tehty euroalueen ulkopuolelle. (Nordea 2015.)

Yksi suosituimmista sijoitusrahastoista ovat lyhyen koron rahastot eli niin sanotut rahamarkkinarahastot. Niiden tarkoituksena on sijoittaa rahaston varat rahamarkkinarahastoihin sekä muihin lyhyen koron rahastoihin. Käytännössä katsoen lyhyen koron rahastot sijoittavat varallisuutensa korkopapereihin, joiden kesto on alle vuoden tai alle kaksi vuotta. Useimmiten lyhyen koron rahastojen tavoitteena on pitkän aikavälin tähtämällä saada kolmen kuukauden euribor- korkojen tuottoja suuremmat voitot. Mikäli rahastossa sijoitettavan korkopaperin kesto olisi siis esimerkiksi yhdeksän kuukautta, sijoittaja laittaisi varansa tähän yhdeksän kuukauden ajaksi, ja saisi kyseiseltä ajalta koron sijoittamalleen summalle. Näihin rahastoihin voi säästää joko kuukausittain tai kertasijoituksella, eikä summan tarvitse olla suuri, sillä euroalueen lyhyen korkojen rahastoissa minimisijoituksen summa voi olla 20 euroa. Keskimäärin lyhyen koron rahastot tuottavat paremmin kuin mitä talletustilit tuottavat koroillaan. Rahastoista saatava tuotto kuuluu pääomaverotuksen piiriin (luovutus- ja voitto-osuuden vero on 30 %). Lisäksi korkorahastoista joutuu usein maksamaan säilytys- ja hallinnointipalkkioita, sekä lunastuspalkkioita osuuksia myytäessä. (Suomen Rahatieto 2003.)

Useimmiten suositellaan, että korkorahastoihin sijoitettaisiin vähintään kolmen kuukauden ajan. Lyhyen koron rahastot ovat samankaltaisia määräaikaistalletusten kanssa. Näiden kahden erona on se, että korkorahastossa sijoittaja pystyy tarvittaessa nostamaan varansa, mikä taas ei ole määräaikaistalletuksessa mahdollista, sillä varat ovat sidottu määräaikaan saakka. Huonona puolena lyhyen koron rahastoissa on se, että niillä ei ole muun muassa määräaikaistalletuksen etuihin kuuluvaa talletussuojaa, jolloin pääomariski kasvaa. (Suomen Rahatieto 2003.)

Keskipitkän koron rahastot sijoittavat sijoitusinstrumentteihin, jotka ovat niin lyhyt- kuin pitkäaikaisia. Rahastoa voidaan siis kutsua yhdistelmärahastoksi, joka tekee pitkän ja lyhyen koron sijoituksia. Kohteet valitaan sen mukaan, minkälaisia tuotto-odotuksia korkomarkkinoilta voidaan odottaa. (Pörssisäätiö 2012.)

Siinä missä lyhyen koron rahastot sijoittavat varansa useimmiten alle vuodeksi, pitkän koron rahastoissa varat sijoitetaan korkopapereihin, joiden kesto on yli vuoden. Suositeltava sijoitusaika on kuitenkin vähintään kaksi vuotta. Pitkän koron rahastoissa sijoituskohteiden liikkeellelaskijoita ovat yritykset, yhtiöt, kunnat tai valtiot. Pitkän koron rahastoja kutsutaan monesti obligaatorahastoiksi, ja ne voidaan rinnastaa indeksi- ja

joukkovelkakirjalainoihin. Niiden riskit ovat täysin samat kuin lyhyen koron rahastoissakin. Etuina ovat yhtä lailla joustavuus siinä, että varat ovat tarvittaessa nostettavissa rahastosta. Tavoitteena pitkän koron rahastoilla on viitelainakorkoa paremman kehityksen saavuttaminen. (Nordea 2015.)

5.3.2 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat varallisuutensa pörssiosakkeisiin tai johdannaisiin (osakesidonnaisiin arvopapereihin). Muiden rahastojen tapaan myös osakerahastoihin voi sijoittaa joko kertasijoituksen tai esimerkiksi kuukausittain tietyn summan. Osakerahastojen tuotto koostuu osingoista sekä osakkeiden arvonnousuista. (Suomen Rahatieto 2003.)

Osakerahastoissa - kuten muissakin rahastoissa - varallisuus hajautetaan useaan eri kohteeseen, jolloin sijoituksen riskit pienenevät. Riskit vaihtelevat muun muassa sen mukaan, minkälaisiin osakkeisiin ja mille toimialalle varat sijoitetaan. Mitä useampien yritysten osakkeisiin rahasto on sijoittanut, sitä pienempiä arvonnousuista ja riskit ovat. Luonnollisestikin osakerahastojen kehitys menee sen mukaan, kuinka osakemarkkinat kehittyvät. (Nordea 2014.)

Osakerahastojen tuotto-odotus on muita rahastoja korkeampi, mutta samalla myös riski kasvaa. Tämä johtuu siitä, että etenkin lyhyellä aikavälillä rahastossa olevien osuuksien arvot voivat heilahdella hyvinkin paljon. Mikäli osakerahastoa kuitenkin verrataan pörssissä tehtävään yksittäiseen osakesijoitukseen, on rahastossa pienempi riski. Rahaston sisällä osakkeet on hajautettu niin moneen osaan, että yhden yhtiön osakkeiden arvonnousu kompensoituu muiden menestyksellä. Yhtiöiden lisäksi osakkeita hajautetaan rahastossa muun muassa erilaisille toiminta- ja markkina-alueille. Osakerahastot sopivat siis erityisesti sijoittajalle, joka hakee muita rahastoja korkeampaa tuottoa. (Alexandria 2015.)

5.3.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot tarkoittavat rahastoja, jotka sijoittavat varansa niin korko- kuin osakemarkkinoille. Suositeltava sijoitusaika näihin rahastoihin on useampi vuosi, mieluiten vähintään neljä vuotta. Tällöin voidaan olettaa, että rahastosta ehditään saada sopivasti tuottoa. Rahaston sisällä tapahtuvat arvonnousut eivät näy pitkällä aikavälillä niin voimakkaasti. (Nordea 2014.)

Yhdistelmärahastojen riskit riippuvat siitä, millä lailla varat on jaettu korko- ja osakesijoituksiin. Päätökset tästä tekee rahastonhoitaja, jolloin sijoittajan ei tarvitse itse miettiä esimerkiksi sijoitusten painoarvoja tai osuuksiin liittyviä riskejä. Mitä enemmän

rahastossa on osakesijoituksia, sitä suuremmaksi riski kasvaa. Yhdistelmärahastojen riskien voidaan sanoa sijoittuvan johonkin korko- ja osakerahastojen välille. (Finanssivalvonta 2014.)

5.4 Joukkovelkakirjalainat

Joukkolainoilla (engl. Bond) tarkoitetaan yhtiöiden liikkeelle laskemia lainoja eli velkasitoumuksia, joissa lainasumma jaetaan velkakirjaksi sen haltijalle.

Joukkovelkakirjalainoille maksetaan joko kiinteää tai vaihtuvaa korkoa. Vaihtuva korko riippuu viitekorosta, joka voi olla esimerkiksi Suomen Pankin käyttämä peruskorko.

Joukkovelkakirjalainat voidaan jakaa karkeasti kolmeen osaan. Näitä ovat tavanomaiset joukkovelkakirjalainat, indeksilainat sekä osakesidonnaiset joukkovelkakirjalainat.

Joukkolainoja voivat laskea liikkeelle esimerkiksi yritykset, valtiot, yhdistykset, kunnat tai pankit. Sijoittajalla on siis mahdollisuus ostaa markkinoilla oleva joukkolaina määräytyksi ajaksi. Lainan ostajalle maksetaan lainan pääoma takaisin joko päivänä, jolloin laina erääntyy, tai pienissä erissä laina-ajan eli maturiteetin aikana esimerkiksi vuosittain. Jos liikkeellelaskija maksaa lainan takaisin kertasuorituksena laina-ajan päätyttyä, kutsutaan sitä bullet- lainaksi. Sen, kuinka todennäköisesti sijoittaja saa sijoituksesta kertyvät korot sekä pääomamaksut aikataulussa takaisin, päättää lainan liikkeellelaskija. Useimmiten jos lainan liikkeellelaskijana on valtio, on sijoitus usein lähes riskitön takaisinmaksun kannalta. (Kallunki ym. 2007. 98-99.)

Joukkolainojen tuotto määräytyy korkotuotosta, sekä sijoittajan saamasta myyntivoitosta, mikäli joukkolainan haltija myy lainan pois ennen sen erääntymistä. Muussa tapauksessa liikkeellelaskija maksaa lainaan sijoitetun pääoman takaisin lainan ostaneelle sijoittajalle sen erääntyessä. Jos joukkolaina on ostettu jälkimarkkinoilta toiselta sijoittajalta kesken laina-ajan ja sen arvo on ostohetken jälkeen noussut, tekee sijoittaja lainan erääntyessä arvon noususta johtuvaa voittoa. Tämä johtuu siitä, että laina on ostettu edullisemmin kuin sen todellinen arvo erääntyessä on. Lainasta ei synny myyntitappiota, jos sitä ei myy kesken juoksu- eli laina-aikaa. Yleisen korkotason laskiessa joukkovelkakirjojen arvo käänteisesti nousee, jolloin lainan myyminen voi olla kannattavaa saatavan myyntivoiton vuoksi. (Pörssisäätiö 2013.)

Lainan liikkeellelaskija maksaa lainan haltijalle maturiteetin ajalta tiettyä (usein) ennalta määrättyä korkoa, josta käytetään nimitystä kuponkikorko. Kuten edellä mainittiin, kuponkikorko on useimmiten kiinteä, eli se ei voi muuttua laina-ajan aikana. Pääsääntöisesti joukkolainojen korot maksetaan vuosittaisina erinä. Mikäli kuponkikorko sattuisi olemaan vaihtuva, se muuttuisi aina yleisen korkotason mukaan. Lisäksi on olemassa joukkovelkakirjalainoja, joissa on niin sanottu nollakorko. Tämä tarkoittaa sitä, ettei näissä

lainoissa ole lainkaan edellä mainittujen tapaisia korkoja, vaan lainan haltijalle maksetaan korko yhtenä kertasuorituksena maturiteetin päätteeksi. (Martikainen 1998, 21.)

Joukkolainan arvo ilmaistaan siten, että mikäli lainan kuponkikorko on yhtä suuri tuottovaatimuksen kanssa, joukkolainan arvo on 100. Mikäli tuottovaatimus sattuisi olemaan kuponkikorkoa suurempi, lainan arvo olisi silloin alle sata. Tuottovaatimuksen taas ollessa kuponkikorkoa pienempi, lainan arvo olisi yli sata. Useimmiten mitä pidempi maturiteetti joukkolainalla on, sitä suuremmat tuottovaatimukset lainalla on. Näin ollen lainan juoksuaika siis vaikuttaa osaltaan joukkolainan tuottoon (Kallunki ym. 2007, 98-99). Muita tuottoon vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa liikkeellelaskijan luottoriski, lainan kelpoisuus jälkimarkkinoilla sekä sen hetkinen korkotaso. Suurimpia joukkolainojen tuottoon positiivisesti vaikuttavia tekijöitä ovat muun muassa korkea yleinen korkotaso, pitkä maturiteetti sekä liikkeellelaskijan korkea luottoriski. (Nordea 2015.)

Osakkeiden tapaan myös joukkovelkakirjalainoilla on nimellisarvo. Sijoittaja voi seurata lainansa arvoa emissiokurssin avulla. Emissiokurssi kertoo lainan liikkeellelaskuhinnan suhteessa sen nimellisarvoon. Sijoittajalla on myös mahdollisuus myydä omistamansa joukkolaina liikkeellelaskun jälkeen, sillä nämä lainat ovat jälkimarkkinakelpoisia. Joukkovelkakirjalainoja voi siis ostaa niin emissiossa ensisijaismarkkinoilta kuin jälkimarkkinoiltakin muilta sijoittajilta. Yleisesti ottaen joukkovelkakirjalainojen suositeltu sijoitusaika on noin 3-5 vuotta, ja sijoitettava summa on tuhannesta eurosta ylöspäin. Näiden sijoitusinstrumenttien tuotto-odotukset eivät usein ole kovin suuria, mutta vastaavasti riskikään ei ole suuri. Joukkolainojen riskit liittyvät lainan liikkeellelaskijan takaisinmaksukykyyn. Mikäli liikkeellelaskija ei pystykään maksamaan lainaa takaisin sen erääntyessä, menettää sijoittaja sekä sijoittamansa pääoman että mahdollisen sijoitusaikana kertyneen tuoton. (Finanssivalvonta 2011.)

5.4.1 Tavanomaiset joukkovelkakirjalainat

Perinteisiin joukkovelkalainoihin lasketaan muun muassa obligaatiot sekä debentuurit. Obligaatioilla tarkoitetaan haltijavelkakirjaa, jolla on ennalta määrätty laina-aika eli maturiteetti. Mikäli obligaatiolaina haluttaisiin laskea liikkeelle, tarvitaan siihen lupa, joka pitää anoa valtioneuvostolta. Lisäksi obligaation liikkeellelaskijan tulee asettaa lainalle vakuus - esimerkiksi kiinteistö- tai pankkitakaus. (Taloussanomien 2015.) Obligaatio- ja debentuurilainoja laskevat liikkeelle niin ikään esimerkiksi kunnat ja valtiot. Obligaatiolainoja voidaan tietyllä tapaa pitää suhteellisen turvallisina sijoituskohteissa, sillä niissä yhdistyvät säästäminen ja sijoittaminen. Niillä voidaan tehdä hyvää, sijoittamiselle ominaista tuottoa, mutta ne ovat kuitenkin säästämisen tapaan pieniriskisiä.

Debentureilla taas tarkoitetaan joukkolainoja, joiden liikkeellelaskijana ovat useimmiten yritykset. Niiden ero obligaatioihin on se, että tilanteessa, jossa yritys menisi konkurssiin, olisi debentureilla huonompi asema muihin lainasitoumuksiin nähden. Tällöin myös debentureihin sisältyy suurempi riski kuin obligaatioihin.

5.4.2 Indeksilainat

Indeksilainat (tai pörssilaina/osakeindeksilaina) tarkoittavat joukkovelkakirjalainoja, jotka on sidottu tietynlaisiin kohde-etuksiin. Näitä voivat olla nimensä mukaisesti esimerkiksi indeksit tai osakkeet. Indeksilainoja laskevat myyntiin useimmiten pankit. Indeksilainoihin sisältyy muihin sijoitusinstrumentteihin nähden joitakin etuja, kuten pääomaturva. Tämä tarkoittaa sitä, että sijoittaja saa laina-ajan jälkeen sijoittamansa pääoman poikkeuksetta takaisin riippumatta siitä, kuinka kohde-etuuden arvo on kyseisenä aikana kehittynyt. Pääomaturvaan sisältyy kuitenkin ehto siitä, että lainaa ei saa myydä pois ennen sen erääntymistä. Mikäli sijoittaja myy lainan pois ennen eräpäivää, saa hän siitä sen hetkisen markkinahinnan. Siinä tapauksessa, että hinta olisi siis ostohintaa huonompi, sijoittaja tekisi myyntitappiota. (Finanssivalvonta 2010.)

Indeksilainojen riski liittyy muiden joukkovelkakirjalainojen tapaan liikkeellelaskijan takaisinmaksukykyyn. Liikkeellelaskijan ollessa lainan erääntyessä maksukyvytön, sijoittaja menettää lainaan sijoittamansa pääoman joko osittain tai kokonaisuudessaan. (Finanssivalvonta 2010.)

5.4.3 Osakesidonnaiset joukkovelkakirjalainat

Osakesidonnaisiin joukkovelkakirjalainoihin kuuluvat muun muassa vaihtovelkakirja- ja optiolainat. Vaihtovelkakirjalainat ovat joukkovelkakirjalainojen tapaisia lainoja, jotka sisältävät vaihto-oikeuden velkakirjan liikkeelle laskeneen yhtiön osakkeisiin tietyn ajan sisällä. Vaihtovelkakirja on yksi yhtenäinen arvopaperi, eli siihen ei sisälly erillistä velkakirjaa ja optiotodistusta (toisin sanoen warranttia) optiolainan tapaan. Optiotodistus eli warrantti tarkoittaa mahdollisuutta merkitä osakkeita ennalta määrättyyn hintaan (edullisemmin) tietyn ajan sisällä. Vaihtovelkakirjalainoilla on kuitenkin warrantin sijaan mahdollisuus käyttää vaihto-oikeutta, jolla lainan haltija voi vaihtaa lainakirjansa tiettyyn määrään osakkeita. Vaihtovelkakirjoista ilmoitetaan aina vaihtosuhte, joka kertoo osakkeiden lukumäärän, joihin vaihtovelkakirja voidaan vaihtaa. Lisäksi vaihtovelkakirjoista ilmoitetaan velkakirjan arvon kertova vaihtohinta. Se lasketaan jakamalla velkakirjan silloinen arvo sen vaihtosuhteella. (Martikainen 1998, 24-25.)

Optiolainat taas ovat joukkolainoja, joiden ominaisuuksiin kuuluu osakkeiden merkintäoikeus. Merkintäoikeus tarkoittaa joukkolainan haltijan oikeutta merkitä liikkeellelaskijayrityksen osakkeita ennalta määrättyyn hintaan. Merkintäoikeudesta voidaan puhua myös warrantin nimellä. Useimmiten lainan liikkeellelaskija järjestää osakeannin jossakin vaiheessa lainan juoksuaikaa, jolloin sijoittajalla on mahdollisuus joko merkitä myynnissä olevia osakkeita edullisempaan hintaan tai vastaavasti merkitä täysin uusia osakkeita liikkeellelaskijayhtiöstä. Laina maksetaan sijoittajalle takaisin eräpäivänä riippumatta siitä onko hän käyttänyt merkintäoikeuttaan. Kokonaisuudessaan optiolainat koostuvat velkakirjasta sekä optiotodistuksesta eli warrantista. Optiolainoilla on myös muiden joukkolainojen tapaan jälkimarkkinat, jolloin optiotodistus ja warrantit noteerataan kahtena erillisenä arvopaperina. (Martikainen 1998, 24.)

Voidaan siis todeta, että optiolainojen ja vaihtovelkakirjalainojen suurimmat erot liittyvät nimenomaan osakesidonnaisuuteen ja niiden eroihin. Vaihtovelkakirjoihin sisältyy osakkeiden vaihto-oikeus, kun taas optiolainoihin kuuluu osakkeiden merkintäoikeus. Muilta osin nämä kaksi joukkovelkakirjalainaa ovat luonteeltaan hyvin samankaltaisia. (Martikainen 1998, 25.)

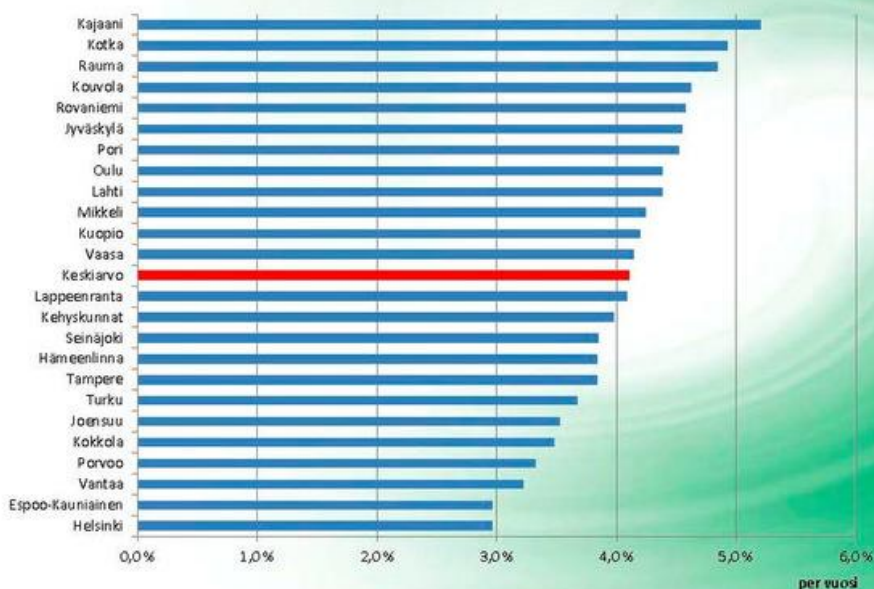
5.5 Kiinteistösijoittaminen

Sijoittamista voidaan myös harjoittaa ostamalla kiinteistöjä. Kun sijoittaja harjoittaa kiinteistösijoittamista, hän ostaa kiinteää omaisuutta tai niihin oikeuttavia osakkeita. Useimmiten näitä ovat muun muassa asuntojen, metsien tai toimitilojen ostaminen sekä vuokraaminen. Asuntosijoittamisen tuotot syntyvät kuukausittaisesta tai vuosittaisesta vuokrasta. Kiinteistösijoittamisessa taloudellista voittoa voidaan tehdä myös kiinteistön arvonnousun myötä. Arvonnousuun vaikuttavat ennen kaikkea asunnon kunto, koko ja sijainti. Muita kiinteistön arvoon useimmiten positiivisesti vaikuttavia tekijöitä ovat ympärillä olevat palvelut, esimerkiksi kaupat, koulut ja julkinen liikenne. (Toivanen 2013.)

Kiinteistösijoittaminen mielletään usein turvalliseksi, mutta myös tuottavaksi sijoituskohteeksi. Vuokra-asunnoista on etenkin pääkaupunkiseudulla jatkuvasti pulaa, joten sijoitusasunnon hankkiminen on hyvinkin varma keino säännölliselle lisätulolle. Lisäksi kysynnän ollessa tarjontaa korkeammalla, vuokra-asunnoista voi pyytää normaalia korkeampaa vuokraa. Keskimääräisesti asuntoa vuokraava sijoittaja saa asunnostaan pitkällä aikavälillä tuottoa noin 5 - 6 prosenttia joka vuosi. Kuten kuviosta 7 voidaan nähdä, Pellervon taloustutkimuksen mukaan yksioiden bruttovuokratuotto on ollut keskimäärin hieman yli neljä prosenttia vuodessa. Pienemmällä asuntoa tuottoa saa paremmin kuin isommalla - tuottoisimpia ovat yksiöt ja kaksiot. (Helsinki ei houkuta asuntosijoittajia - täältä tulee nyt paras tuotto 2014.)

Bruttovuokratuotto 2014-2018, yksiöt

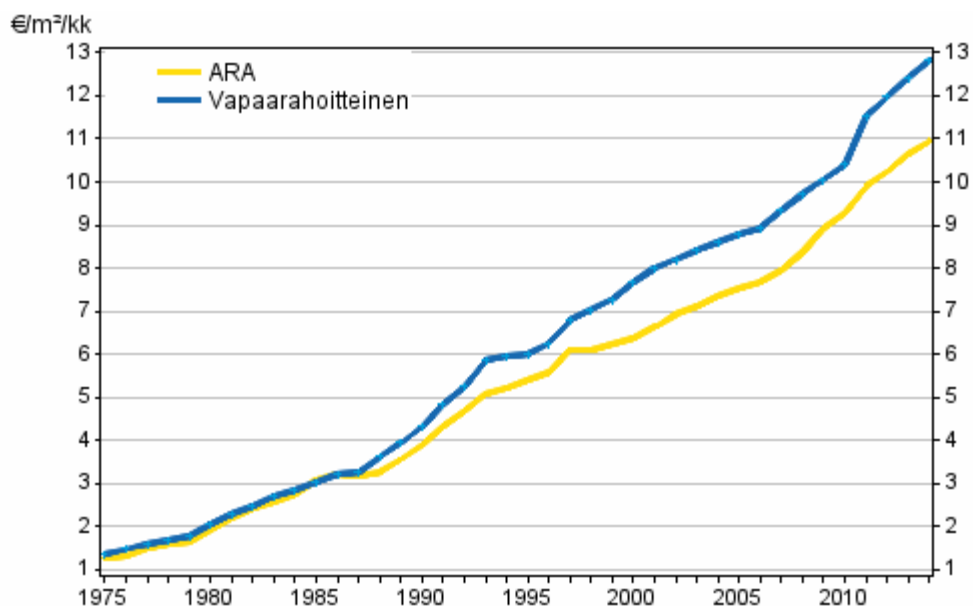

Kuvio 7: Yksiöiden bruttovuokratuotot (Pellervon taloustutkimus 2014.)

Kiinteistösijoittamiseen liittyy kuitenkin tiettyjä rajoituksia ja ”hidasteita”, jotka saattavat estää monilta henkilöiltä tämän sijoitusmuodon. Yleisesti ottaen kiinteistöihin sijoittaminen ei ole erityisen nopea toimenpide; esimerkiksi kiinteistöjen osto- ja myyntiprosessit ovat usein hitaita ja aikaa vieviä. Tämä sijoitusmuoto on myös kallias, sillä sijoittajan täytyy maksaa itse asunnon hinta. Lisäksi sijoitukset vaativat asiantuntemusta kiinteistöalalta, ja kohde on sidottu tiettyyn paikkaan, joka osaltaan vaatii omanlaista sitoutumista. Kiinteistösijoittamista ei kuitenkaan tarvitse unohtaa täysin, mikäli nämä edellä mainitut muodostuisivatkin esteeksi. Pörssissä on tarjolla runsaasti kiinteistösijoitusyhtiöiden liikkeelle laskemia osakkeita, joita ostamalla voi päästä kiinni kiinteistösijoittamisen maailmaan. (Kallunki ym. 2007, 116.)

Kiinteistösijoittamisen riskejä ovat muun muassa vuokralaisesta koituvat riskit. Vuokralaiselta saattaa jäädä vuokria maksamatta, tai hän voi tuhota vuokranantajan omaisuutta. Tällaisia tilanteita varten on kuitenkin olemassa erilaisia toimenpiteitä, joilla voidaan pienentää riskiä - esimerkiksi takuusumma, joka vuokralaiselta voidaan periä ennen vuokrasopimuksen voimaantuloa. Muita riskejä voivat olla mahdollisesta asuntolainasta syntyvät korkoriskit, sekä yllättäen tulevat kiinteistöön liittyvät kulut - muun muassa remontteihin tai kiinteistön hoitoon liittyvät kulut. (Toivanen 2013.)

Kuviossa 8 näkyy asuntojen neliövuokrien (€/m²/kk) keskimääräinen kehitys Suomessa vuosien 1975 ja 2014 välisenä aikana. Pelkästään vuodesta 2013 vuoteen 2014 asuinhuoneistojen vuokrat ovat nousseet 3,2 %. Kuvioista käy erittäin hyvin selväksi vuokrien huima nousu. Tästä voidaan päätellä vuokra-asuntojen kysynnän olevan hyvin korkealla siinä missä neliövuokrien hinnatkin. Sijoitusasunnon voidaan siis sanoa olevan erittäin hyvä sijoituskohde. (Tilastokeskus 2015.)

Kuvio 8: Asuntojen neliövuokrien kehitys (Tilastokeskus 2015.)

5.6 Vakuutussäästäminen

Vakuutussäästämisen voidaan sanoa olevan niin sanottu vakuutussidonnainen sijoituskohde, joka voidaan jakaa pääasiallisesti kahteen osaan. Näitä ovat eläkevakuutukset sekä säästö- ja sijoitusvakuutukset. Vakuutussäästöt ovat useimmiten lähes riskittömiä niiden ollessa pankkitalletusten kaltaista säästämistä, joista maksetaan asiakashyvityksenä korkoa. On kuitenkin olemassa korkeampiriskisiä vakuutussijoituskohteita, joiden tuotto määräytyy sijoituskohteen ja sen kehityksen mukaan. Ne ovat verrattavissa sijoitusrahastotyyppiseen sijoittamiseen. Sijoituspohjaisia vakuutussäästöjä kutsutaan niin sanotuiksi unit link -vakuutuksiksi. (Kallunki ym. 2007, 125.)

On myös olemassa sijoitusvakuutuksia, joissa yhdistyvät nämä kaksi ominaisuutta - säännöllinen tuotto sekä sidokset sijoituksiin. Usein näiden sijoituksiin liittyvien vakuutusten taustalla on erilaisia rahastoja, joiden valintaan asiakkailta on useimmiten mahdollisuus itse vaikuttaa. Erona näillä sijoituspohjaisilla vakuutuksilla esimerkiksi tavalliseen rahastoon

nähdessä on se, että vakuutusyhtiöt tarjoavat vakuutussäästöjen ottajalle muun muassa kuolemanvaraturvaa. Tämä tarkoittaa sitä, että vakuutuksen haltijan kuollessa pääomaa voidaan siirtää lähiomaisille verovapaasti ilman 28 %:n perintöveroa. Vakuutuksen omistajan henkivakuutusten kokonaissumma ei kuitenkaan saa olla yli 35 000 euroa, jotta tämä veroetu olisi pätevä. Vakuutussäästöt ovat sidottuja niin, että niitä ei voida käyttää tavallisten pankkitalletusten tapaan. Vakuutussäästäminen on aina pitkäaikaista, jolloin säästöt ja sijoitukset ovat nostettuja vasta ennakkoon sovitun ajan kuluttua. Vakuutussäästöjen varat voidaan myös nostaa myöhemmin kuolemanvarakorvauksena tai eläkemaksuina. Monissa vakuutussäästöissä saattaa myös olla sopimusehto, joka estää sopimuksen muuttamisen, peruuttamisen tai keskeyttämisen. Tällaisille vakuutussäästäminen alla oleville talletuksille ei myöskään tarjota - toisin kuin pankkitalletuksille - minkäänlaista talletussuojaa tai takuuta sen varalle, että vakuutusyhtiö tulisi esimerkiksi maksukyvyttömäksi. (Kallunki ym. 2007, 124-128.)

Eläkevakuutusten pääasiallisena tavoitteena on useimmiten mahdollistaa aikaisempi eläkkeelle siirtyminen tai vastaavasti toimia eläkkeelle jäätyä "lisätulona" työeläkkeen päälle. Eläkevakuutusten tuotto voi olla muiden vakuutussäästöjen tapaan joko säännöllistä korkoa tuottava, tai sijoitus pohjainen, jossa tuotto muodostuu sijoituksen kehityksen mukaan. Eläkevakuutukset ovat olleet tavallisten suomalaisten keskuudessa hyvin suosittuja, mikä pohjautuu vakuutusmaksujen verovähennyskelpoisuuteen. Sijoittajalla on siis mahdollisuus vähentää eläkevakuutukseen maksamiaan summia vuosittain verotuksesta aina 5000 euroon saakka. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että eläkkeelle jäämisen on sovittu alkavan 62-vuotiaana tai sitä myöhemmin. Verovähennysedun lisäksi eläkevakuutuksiin sisältyy jo aiemmin mainittu kuolemanvaraturva. Eläkevakuutusten tuotto on riippuvainen täysin siitä, minkälaiseen kohteeseen varat on vakuutuksen sisällä sidottu. Useimmiten eläkevakuutuksista voi myös halutessaan irtisanoutua kesken sijoituskauden. (Kallunki ym. 2007, 129-130.)

Säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat hyvin pitkälti samankaltaisia kuin aiemmin mainitut vakuutussijoitusmenetelmät. Säästö- ja sijoitusvakuutukset ovat kuitenkin monesti sijoituksina vain määräaikaaisia. Niiden tuotto perustuu pitkälti vakuutusyhtiöiden maksamien asiakashyvitysten sekä ennalta sovitun koron mukaisesti. Useimmiten nämä vakuutusyhtiöiden sijoituksilleen maksamat korot ovat niin sanottuja laskuperustekorkoja. Edellisten tapaan myös säästö- ja sijoitusvakuutuksiin liittyy jo mainittu kuolemanvaraturva, joka takaa sijoittajalle paremmat edut esimerkiksi tavalliseen pankkitalletukseen verrattuna. Sijoittajalla on mahdollisuus itse valita rahastot, joihin sijoitusvakuutusten varat menevät. Lisäksi useimmat vakuutusyhtiöt sallivat sijoittajien siirrellä ja vaihdella sijoituksiaan eri rahastojen välillä maksuttomasti. (Kallunki ym. 2007, 130-131.)

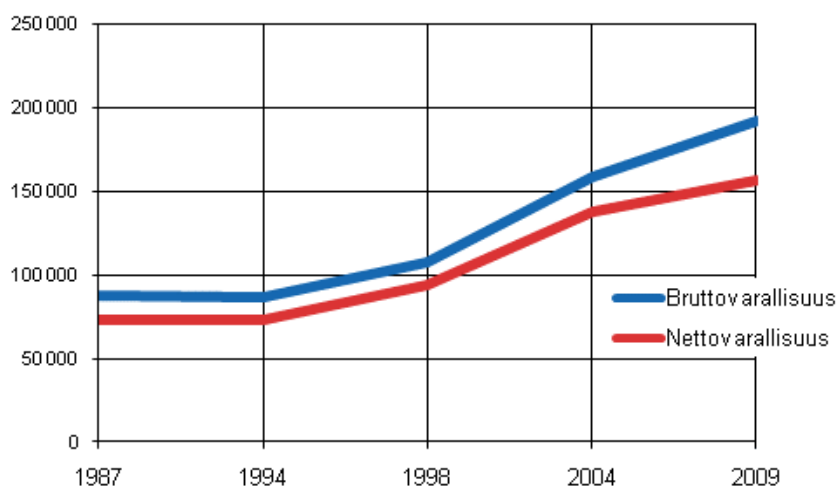
6 Tutkimusmenetelmä

Toteutin tämän opinnäytetyön tutkimusosioni avoimen kyselyn muodossa, johon vastasi 35 Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijaa. Vastaajat olivat nuoria aikuisia, jotka tutkimuskyselyhetkellä suorittivat sijoittamiseen liittyvää opintojaksoa ”Rahoitus ja arvopaperimarkkinat”. Vastaajat eivät olleet aikaisemmin suorittaneet rahoituksen tai sijoittamisen opintoja. Osalla vastaajista oli itsellään sijoituksia sekä kokemusta sijoittamisesta, osalla taas ei ollut minkäänlaista kokemusta tai tietoutta asiaan liittyen. Vastaajien iät vaihtelivat 20-vuotiaasta aina keski-ikäisiin saakka. Tutkimusryhmän jäsenten elämäntilanteet olivat myös hyvin erilaisia - toiset asuivat vielä vanhempiensa luona, mutta osalla oli jo lapsia. Vastaajien aiemmilla suoritetuilla tutkinnoilla ei ollut huomattavaa merkitystä siihen, minkälaisia vastauksia he antoivat, tai oliko heillä kokemusta sijoittamisesta ennestään.

Halusin tehdä tutkimukseni niin sanotusti avoimena kyselytutkimuksena, jonka tutkimusstrategiana voidaan pitää tapaustutkimusta (case study). Tapaustutkimus ei ole tutkimusmenetelmä, vaan strategia, jolla tutkimusta lähdetään tekemään. Siihen kuuluu hyvin vahvasti intensiivinen tiedonhankinta yksittäisiltä tutkimushenkilöiltä, tai tutkimusjoukolta, jotka ovat yhteydessä toisiinsa jollakin tapaa. Omassa tutkimuksessani kaikki tutkittavat olivat siis liiketalouden opiskelijoita, jotka opiskelivat rahoitukseen ja sijoittamiseen liittyviä opintoja. Kaikilta löytyi myös yhtäläinen mielenkiinto sijoittamiseen liittyen. Tapaustutkimusta tehdessä tapana on valita esimerkiksi yksittäinen ryhmä, jossa jokainen yksittäistapaus on osa kokonaisuutta. Tällaisen tutkimusstrategian kautta voidaan helpoiten kuvailla erilaisia ilmiöitä, ja aineistonkeruumenetelminä käytetään hyvin usein haastatteluja tai dokumentteja. (Hirsijärvi & Remes & Sajavaara 2004, 125 - 126.)

Tutkimuksessani olen käyttänyt apunani aiempaa tutkimustietoa ja kirjallisuutta aiheeseen liittyen. Samankaltaisia tutkimuksia on aiemminkin tehty esimerkiksi pankkien tai erilaisten sijoituslaitosten toimesta - unohtamatta niin ikään opinnäytetöitä ja muita yksityishenkilöiden tekemiä tutkimuksia. Aihealueeseen liittyen saatavilla on runsaasti aiemmin saatua tutkimustietoa, oppimateriaalia, opinnäyte- ja lopputöitä sekä esimerkiksi alan kirjallisuutta. Aiheen tarkastelussa voidaan käyttää myös hyväksi tilastoja, sekä tarkastella kotitalouksien varallisuuden kehitystä. Suomalaisten yksityishenkilöiden varallisuuden kasvusta on niin ikään saatavilla olevaa tietoa viimeisten vuosikymmenten ajalta. Tutkimusten mukaan suomalaisten yleinen varallisuus on kasvanut runsaasti viime vuosien aikana, jonka myötä varmasti myös erilaisten sijoitustuotteiden kysyntä sekä niihin liittyvä kiinnostus on kasvanut. Tilastokeskuksen vuonna 2011 tekemästä tutkimuksesta selviää suomalaisten yksityishenkilöiden varallisuuden kasvu vuosien 1987 ja 2009 välillä. Kuten kuvioista 9 voidaan

havaita, yksityishenkilöiden bruttovarallisuus on noussut pelkästään vuosina 1994-2009 kaiken kaikkiaan yli 100 000 euroa jokaista kotitaloutta kohden. (Tilastokeskus 2011.)

Kuvio 9: Yksityishenkilöiden varallisuuden kasvu (Tilastokeskus 2011.)

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Työni tutkimusmenetelmänä on käytetty kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta, jonka tulokset pohjautuvat tutkimusjoukolta saatuihin vastauksiin. Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän pääperiaatteisiin kuuluu ennalta laadittujen avointen kysymysten esittäminen tutkimusjoukolle, joka on valittu usein ennakkoon. (Virsta.) Omaan tutkimusryhmääni valikoitui suunnitellusti ryhmä opiskelijoita, jotka olivat aloittamassa sijoittamiseen liittyvää rahoituksen opintojaksoa. Kyseinen opintojakso oli rahoitus- ja arvopaperimarkkinoiden peruskurssi, jolla käsitellään aihealuetta melko pintapuolisesti. Tutkimuskysymykset lähetettiin opiskelijoille edellä mainitun opintojakson ennakkotehtävänä ennen opintojakson alkamista. Näin ollen tutkimusotoksessa olevat henkilöt eivät olleet ehtineet aloittaa opintojaksoa, eikä heillä ollut taustalla aiempia sijoittamisen tai rahoituksen opintoja. Tästä voidaan päätellä, että opiskelijoita kiinnosti aihealue, mutta heillä ei vielä ollut sitä kovin paljon opiskeltua tietoa entuudestaan. Tämä oli itselleni hyvin suuri syy, jonka vuoksi halusin valita juuri heidät tutkimusryhmäksi. Mikäli olisin valinnut tutkimusryhmääni sattumanvaraisesti tuntemattomia ihmisiä, olisin tuskin saanut kovin hyviä ja loppuun asti pohdittuja vastauksia. Tällaisella tutkimusjoukolla ei välttämättä olisi ollut mitään kosketusta sijoittamiseen tai säästämiseen liittyen omassa elämässään, eikä heillä välttämättä olisi ollut mielenkiintoa aiheeseen liittyen. Sen sijaan halusin valita tutkimukseen joukon ihmisiä, joilla on kaikilla jonkin asteinen mielenkiinto sijoittamiseen ja ylipäättään talouteen tai rahoitusalaan liittyen.

Laadullisen tutkimuksen yksi keskeisimmistä ominaispiirteistä on sisällönanalyysin käyttäminen, joka tarkoittaa aineiston kokoamista selkeäksi ja tiiviiksi kokonaisuudeksi sekä tutkittavan ilmiön tai asian yksinkertaista ja selkää kuvausta. Tällöin tutkijan päämääränä on ymmärtää tutkittavaa ilmiötä tai asiaa kaikissa analyysin vaiheissa ainoastaan tutkittavan henkilön näkökulmasta katsottuna (Tuomi & Sarajärvi 2009, 92). Toisaalta taas Eskola ja Suoranta (2000, 8-9) määrittelevät laadullisen tutkimuksen olevan analyysin muodon sekä aineiston kuvausta, jolloin teoria rakentuu täysin aineistosta tehtävästä analyysistä. Tällöin voidaan puhua niin sanotusta induktiivisesta tutkimustavasta, jossa yksittäisistä havainnoista edetään yleistettäviin väitteisiin. Aineistolähtöinen tutkimus pohjautuu siis hyvin vahvasti käytettävään aineistoon. Induktiivisessa tutkimuksessa tutkijan tehtävänä ei ole määrittellä aineiston tärkeyttä eikä testata teoriaa, vaan tarkastella aineistoa yksityiskohtaisesti. Tärkeintä on siis keskittyä tutkimusaineistoon sellaisenaan. (Hirsijärvi ym. 2004, 155).

Kuten edellä mainitsin, kvalitatiiviseen tutkimukseen kuuluu olennaisena osana avointen kysymysten esittäminen tutkittaville. Itse lähetin tutkimusjoukolle sähköisesti viiden kysymyksen lomakkeen, johon he saivat vastata avoimesti - pohjautuen esimerkiksi heidän omiin kokemuksiinsa. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää ymmärtää tutkittavan henkilön omia mielipiteitä, näkökulmia sekä ilmaisua, jolloin pystytään maksimoimaan mahdollisimman hyvin toimiva vuorovaikutus. Tutkijana päämääränäni oli siis ymmärtää parhaalla mahdollisella tavalla tutkittavien antamia vastauksia ja niiden taustoja. Vastauksissa korostui hyvin vahvasti tutkimusjoukon omat kokemukset, mielipiteet ja opitut asiat. Tietyllä tapaa saamiani vastauksia voidaan pitää jopa narratiivisina - tutkittavien omina kertomuksina ja kokemuksina sijoittamiseen liittyen. (Hirsijärvi ym. 2004, 207.)

Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää voidaan myös soveltaa osittain päällekkäin, eli ne eivät välttämättä ole toisensa poissulkevia. Omassa työssäni näiden kahden tutkimusmenetelmän päällekkäisyys näkyy muun muassa tutkimuskysymyksissä. Osa kysymyksistä oli omalla tavallaan hyvin suoria, esimerkiksi ”Onko sinulla sijoituksia?”. Tämä kysymys ei anna varaa kertoa enempää ja haastateltavan voidaan olettaa vastaavan vain tietyllä tapaa. Voidaan siis ajatella, että tutkittavalle on annettu valmiit vastausvaihtoehdot - ”kyllä” tai ”ei”. Kvantitatiivisuus näkyy tutkimuksessani myös niin, että olen esittänyt tutkimustuloksiani melko pitkälle numeerisessa muodossa, josta selviää tutkimustuloksista saatu aineisto. Kvalitatiivisen tutkimusaineiston tulisi olla verbaalista, ja sen tehtävänä on teorian kehittäminen. Kvalitatiiviseen tutkimukseen ei siis useimmiten kuulu aineiston esittämistä numeerisessa muodossa, sillä tutkimuksen tarkoituksena ei ole kvantitatiivisen tutkimuksen tapaan koetella teoriaa (Uusitalo 1995, 79-81). Mielestäni tutkimustulosten esittäminen numeerisessa muodossa sekä taulukkoina helpottaa kuitenkin tämän työn lukemista ja tekee tutkimustekstistä ymmärrettävämpää. Tiedonkeruumenetelminä olen muun muassa hyödyntänyt aikaisempaa tutkimustietoa, sekä toteuttanut oman tutkimukseni

sähköisesti lähetettynä avoimena kysymyslomakkeena. Tutkimuskysymykset ovat myös joltakin osin pohjautuneet lähdeaineistoon sekä teoriaan perustuvaan faktaan.

6.2 Tutkimusaineiston kerääminen ja käsittely

Kuten luvun kuusi alussa mainitsin, tutkimukseni aineistonkeruumenetelmänä on käytetty avointa kyselytutkimusta. Opiskelijoille lähetettiin sähköpostin kautta lomake, jossa oli viisi avointa kysymystä sijoittamiseen liittyen (Liite 1). Heidän tehtävänä oli vastata kysymyksiin ”Rahoitus ja arvopaperimarkkina” -opintojakson ennakkotehtävänä. Sain vastaukset itselleni hyvin nopeasti opintojaksoa ohjaavan opettajan - Eija Lipastin - kautta, jonka jälkeen pääsin käymään vastauksia läpi. Tutkimukseen osallistuneiden opiskelijoiden vastausprosentti oli 100 ja vastaajia 35.

Aloin käymään vastauslomakkeita läpi heti kun sain ne itselleni. Käsittelin vastauksia yksi tutkimuskysymys kerrallaan niin, että kävin esimerkiksi kaikkien opiskelijoiden antamat vastaukset kysymys kerrallaan läpi ja poimin vastauksista itselleni tutkimuksen kannalta tärkeät tiedot. Tämän jälkeen siirryin seuraavaan kysymykseen ja niin edelleen. Vastausten läpi käyminen oli omalta osaltaan hidasta ja vei paljon aikaa. Tulokset olivat mielestäni kuitenkin hyviä ja opiskelijat olivat pohtineet kysymyksiä tarkasti. Kirjasin jokaisesta kysymyksestä yksitellen ylös annetut vastaukset. Kokosin niistä erilaisia taulukoita ja kuvioita, joista selviää tutkimuksen tulokset. Lisäksi laskin vastauksista prosenttiosuuksia - esimerkiksi kuinka monella vastaajalla oli sijoituksia, kuinka heidän sukupuolensa mahdollisesti vaikutti asiaan tai millä tavalla sijoitusten omaaminen vaikutti muihin vastauksiin. Tutkimuksen tulokset on esitetty luvussa seitsemän sekä sanallisesti että kuvioiden muodossa numeerisesti.

7 Tutkimuksen tulokset

Kyselyyn vastanneista 32 opiskelijasta 54,3 %: lla oli sijoituksia. Sijoituksia omaavista vastaajista 68,4 % oli miehiä. Naiset, joilla oli sijoituksia, kahta lukuun ottamatta kaikki olivat yli 28-vuotiaita. Näistä kahdesta sijoituksia omaavasta naisesta toinen oli ostanut osakkeita vanhempien painostuksesta ja toinen ei itse huolehtinut sijoituksistaan. Vastaajista, joilla ei sijoituksia ollut laisinkaan, 43,8 % oli miehiä ja 56,2 % naisia. Tästä voidaan huomata, että tämän tutkimuksen tulosten perusteella naiset eivät ole niin kiinnostuneita sijoittamisesta tai eivät omista syistään riippuen sijoita varallisuuttaan yhtä paljon kuin miehet.

7.1 Sijoittamiseen liittyvät esteet

Ensimmäisen tutkimuskysymyksenäni tarkoituksena oli antaa vastauksia siihen, miksi varallisuutta ei sijoiteta, vaikka sitä olisikin. Näin ollen lähestyin opiskelijoita kysymällä heiltä suoraan, mitkä ovat heidän mielestään suurimmat syyt tai esteet sijoittamiselle. Ylivoimaisesti suurin syy (27 %) vastaajien mielestä on se, että sijoitukseen mielletään hyvin korkeat riskit, joita ei haluta ottaa. Monet vastaajista kokivat, että voitot olisivat liian pieniä riskiin nähden. Lisäksi pelko varallisuuden menettämisestä uskottiin olevan yksi suurimmista syistä, miksi riskiä ei haluta ottaa. Todellisuudessa tarjolla on esimerkiksi runsaasti erilaisia korkotuotteita, joiden tuotto on etukäteen sovittu. Näin ollen asiakas tietää tuotot (ja riskit, jos niitä on) jo etukäteen.

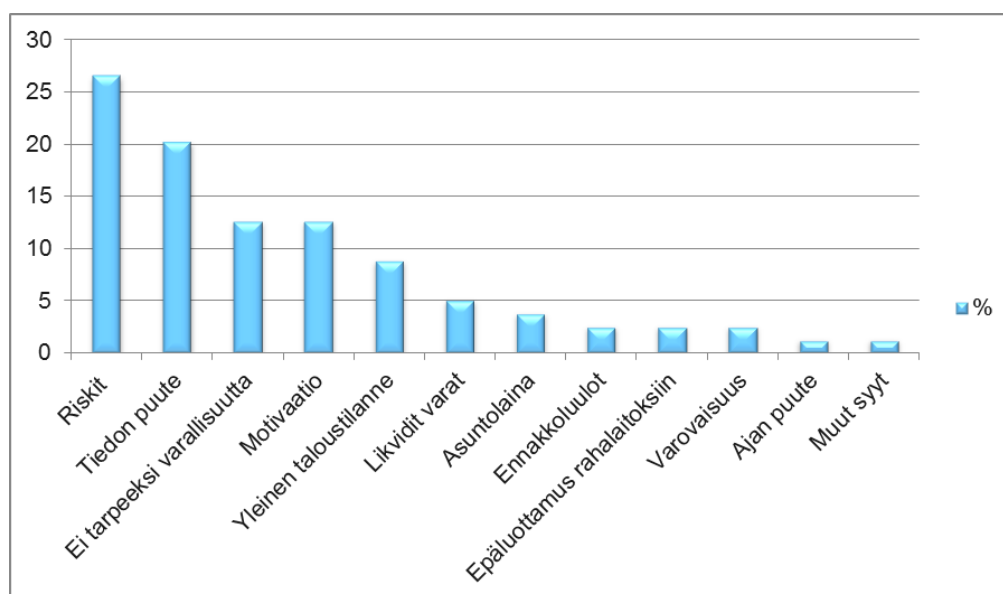
Toiseksi eniten vastaajat arvelivat tiedon puutteen olevan yksi sijoittamisen esteistä. 20 % vastaajista ajatteli, että tiedon, ymmärryksen tai osaamisen puute estää suomalaisia sijoittamasta varallisuuttaan. Vastauksista kävi ilmi, että sijoitusinstrumentteja ei tunneta tarpeeksi hyvin, koska sijoittamisesta ei kerrota tai sitä ei opeteta tarpeeksi. Monen mielestä pankkien tulisi aktiivisemmin ottaa yhteyttä ja tarjota erilaisia sijoittamiseen ja säästämiseen liittyviä tuotteita tai palveluita. Jotkut vastaajista olivat itse käyttäneet esimerkiksi sijoitusasiantuntijan palveluita, mutta kokeneet kuitenkin saaneensa liian pintapuolista tietoa. Vastauksissa myös muun muassa ehdotettiin, että kouluissa olisi esimerkiksi yksi pakollinen taloustiedon kurssi, jolla kerrottaisiin sijoittamisesta, sijoitusinstrumenteista ja taloudenhoidosta. Nuorten talousasioiden hallitsemattomuudesta kertoo muun muassa se, että useiden tutkimusten mukaan maksuhäiriömerkinnät ovat kasvaneet kovaa vauhtia nuorten keskuudessa. Asiakastiedon välittämän tiedon mukaan 11 %:lla 20-29- vuotiaista nuorista on ainakin yksi merkintä maksuhäiriöstä. Monet nuoret eivät tiedä, kuinka laajasti nämä merkinnät vaikuttavat heidän tulevaisuutensa esimerkiksi asunnon tai työpaikan hankkimisen kannalta. Alle 30- vuotiailla suomalaisilla maksuhäiriömerkinnät olivat kasvaneet vuosien 2012 ja 2013 aikana 2,8 %, ja yli 30- vuotiailla sama luku oli jopa 5,8 %. Nuoret tarvitsisivat neuvoja talousasioiden suhteen erityisesti. Yhteensä vuoden 2013 maaliskuussa 349 500 suomalaisella oli luottotiedoissaan häiriömerkintä. (Jompero 2013; Suomen Asiakastieto 2013.)

13 % vastaajista arveli motivaation ja varallisuuden puutteen vaikuttavan siihen, että varallisuutta ei haluta sijoittaa. Useat vastaajista ajattelivat sijoittamisen olevan liian työlästä, eli vaivan ei uskottu olevan hyötyä suurempaa. Myös varallisuuden vähäisyys koettiin olevan esteenä. Sijoittamiseen ei kuitenkaan ole olemassa minkäänlaista määriteltyä rajaa, jollaisella sijoittamiseen kannattaa ryhtyä. Säästämisen tai sijoittamisen aloittamiseen ei tarvita yleisen käsityksen vastaisesti suurta alkupääomaa. Esimerkiksi Nordea- pankin julkaisemassa Ajassa- lehden nettiartikkelissa on teksti, joka käsittelee yleisiä sijoittamiseen

liittyviä ”myyttejä”. Ehkä suurin näistä ennakkoluuloista on yleisesti tiedossa oleva harhaluulo siitä, että ”sijoittaminen kannattaa vain isoilla rahoilla”. Säästämisen voi aloittaa vaikka kymmenellä eurolla kuukaudessa, jos se on itselleen sopiva summa. Sijoittamisen ei myöskään tarvitse olla kuukausittaista - varallisuutta voi sijoittaa vaikka muutaman kuukauden välein. (Nordea 2015.)

Muina sijoittamisen esteinä tutkimukseen vastanneet opiskelijat pitivät muun muassa tämänhetkistä taloustilannetta, sillä heidän mukaansa pelko markkinoiden vaihteluista ja työttömyydestä on huolena usealla suomalaisella. Monet vastaajista arvelivat, että osa ihmisistä haluaa pitää varansa likvideinä eli nopeasti saatavilla. Oman asunnon omistamista pidettiin myös Suomessa perinteisenä säästämismuotona, ja pankkeja sekä pankkeihin kytköksissä olevia kiinteistövälitysliikkeitä pidettiin tämänlaista kehitystä tukevana.

Kuviosta 10 näkyy tutkimukseen vastanneiden opiskelijoiden vastauksista koottu pylväsdiagrammi, jossa näkyy heidän käsityksensä siitä, miksi varallisuutta ei ole sijoitettu. Prosenttiosuus kuvaa opiskelijoiden antamien vastausten määrää suhteessa koko tutkimusjoukkoon.

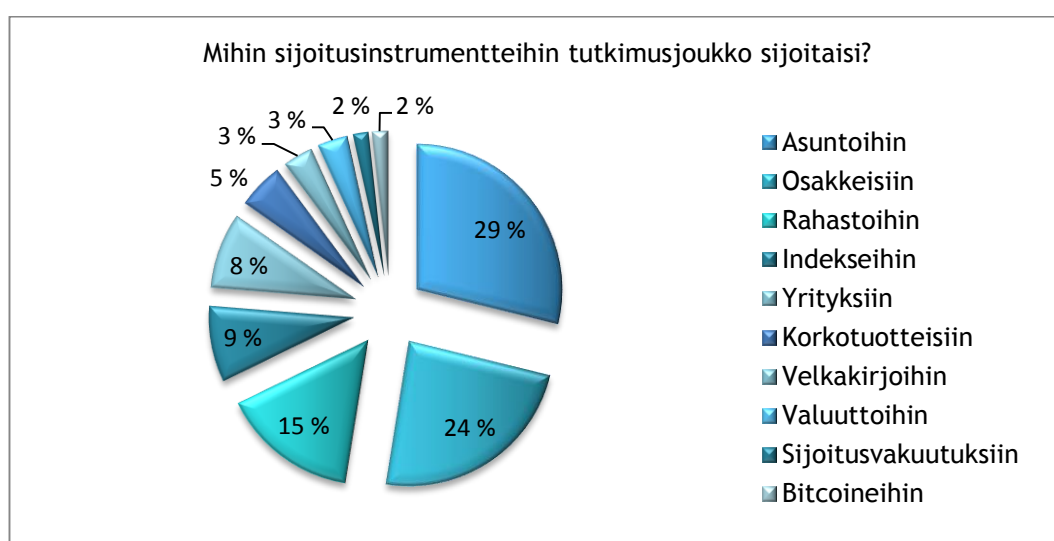
Kuvio 10: Syyt, miksi varallisuutta ei sijoiteta.

Tahdoin myös selvittää tutkimusryhmäni avulla, kuinka hyvin he tunsivat eri sijoitusinstrumentteja. Tehtävänä oli vastata, minkälaisiin kohteisiin opiskelijat sijoittaisivat, mikäli saisivat käyttöönsä 500 000 euroa. Rahasumman sai halutessaan hajauttaa useaan eri paikkaan. Halusin summan olevan tarpeeksi suuri, jotta vastaukseksi pystyi antamaan esimerkiksi asuntosijoittamisen niin halutessaan. Toisaalta summa oli ehkä hieman liian suuri,

sillä siitä johtuen moni saattoi vastata juurikin kiinteistöihin sijoittamisen vaihtoehtona. Tavoitteenani oli siis tämän kysymyksen avulla selvittää nuorten vastaajien tuntemusta eri sijoitusinstrumenteista - esimerkiksi vastaako suurin osa vain niin sanottuja ”tunnetuimpia” sijoitusvaihtoehtoja, kuten osakkeita, asuntoja tai rahastoja. Kuten aavistin, nämä edellä mainitut olivat suosituimpia vastauksia tulosten perusteella. Vastauksista löytyi kuitenkin myös muita - kenties hieman vieraampia - instrumentteja, joihin tutkimusryhmä olisi summan sijoittanut.

Kuten edellä mainitsin, suurin osa (28,8 %) olisi sijoittanut summan, tai osan summasta, asuntoihin. Toiseksi eniten vastaajat olisivat sijoittaneet osakkeisiin (23,7 %), ja seuraavaksi eniten erilaisiin määrittelemättömiin rahastoihin (15,3 %). Yrityksiin ja indekseihin sijoittaminen saivat kumpikin yhtä paljon vastauksia (8,5 %). Monet niistä, jotka olisivat sijoittaneet yrityksiin, mainitsivat erityisesti pienet ja aloittelevat Startup- yritykset, joilla on kasvupotentiaalia ja hyvät ennusteet esimerkiksi myynnin kasvun suhteen. Seuraavaksi eniten (5,1 %) tutkimusryhmän jäsenet olisivat sijoittaneet erilaisiin korkotuotteisiin. Toiseksi vähiten vastaajat sijoittaisivat velkakirjoihin (3,4 %) sekä valuuttoihin (3,4 %). Todennäköisesti vähiten samoja vastauksia keränneet sijoitusinstrumentit olivat tuntemattomampia, sillä ehdottomasti tunnetuimmat instrumentit saivat niin sanotusti ”eniten ääniä”.

Vähiten opiskelijat olisivat sijoittaneet sijoitusvakuutuksiin (1,7 %) ja Bitcoineihin (1,7 %), jotka ovat avoimeen lähdekoodiin perustuvaa digitaalista rahaa. Bitcoineja käytetään tällä hetkellä epävirallisesti valuuttana maailmanlaajuisesti, mutta ne eivät kuitenkaan ole pankkien liikkeelle laskemaa valuuttaa. Olen myös koennut vastauksista ympyrädiagrammin (kuvio 11), jossa näkyy tutkimusjoukon antamat vastaukset siihen, mihin he annetun summan sijoittaisivat.

Kuvio 11: Sijoituskohteet.

7.2 Sijoittamiseen liittyvä tieto

Yksi tutkimukseni ydinkysymyksistä liittyy oleellisesti tiedon ja neuvojen saamiseen, niiden luotettavuuteen, sekä tiedon omatoimiseen etsimiseen. Halusin tutkimuksessani selvittää, saako sijoittamiseen ja säästämiseen liittyvää tietoa tarpeeksi. Tutkittavien tuli myös vastata siihen, kenen tietoa tulisi jakaa, ja missä vaiheessa elämää se olisi tärkeintä saada. Lisäksi halusin selvittää, minkälaisia lähteitä vastaajat pitivät luotettavimpina etsiessään sijoittamiseen liittyvää tietoa. Kuvio 12 voidaan nähdä, saako sijoittamisesta vastaajien mielestä tarpeeksi tietoa.

Kuvio 12: Sijoittamiseen liittyvän tiedon saaminen.

Tutkimusvastausten perusteella kaiken kaikkiaan 72 % opiskelijoista oli sitä mieltä, että sijoittamiseen liittyvää tietoa on ylipäättään tarpeeksi saatavilla. 28 % oli sitä mieltä, että tietoa ei saa tarpeeksi, vaikka sitä etsisikin. Tutkimusjoukosta niillä, joiden mielestä sijoittamisesta ei saanut tarpeeksi tietoa, 78 %:lla ei ollut sijoituksia lainkaan. Niistä vastaajista, joiden mielestä tietoa ”saa” tai ”saa, jos näkee vaivaa”, 70 %:lla oli sijoituksia. Kyselyyn vastaajista, joiden mielestä tietoa on saatavilla, jos näkee vaivaa, 100 %:lla oli sijoituksia. Vastausten perusteella voidaan siis huomata, että aiemmin varojaan sijoittaneet opiskelijat pitivät tiedon saantia ja määrää tarpeeksi hyvänä. Toisaalta taas opiskelijat, joilla ei ollut kokemusta sijoittamisesta, kokivat tiedonsaannin huonoksi. Tutkimusvastausten perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että sijoittamiseen liittyvää tietoa on ainakin jossakin määrin saatavilla, mutta sen löytämiseen voi joutua näkemään hieman vaivaa.

Mistä sitten sijoittamiseen liittyvää tietoa tulisi saada? Olisiko esimerkiksi pankkien ja rahoituslaitosten, valtion, oppilaitosten tai pörssiyhtiöiden jaettava tietoa sijoittamisesta?

Tekemäni tutkimuksen mukaan tärkein osa tiedon välittäjänä on oppilaitoksilla. Jopa 50 % tutkimusjoukosta ajatteli, että koulujen tulisi lisätä sijoittamiseen liittyviä opintoja huomattavasti. Kuten jo aiemmin mainitsin, eräänä ehdotuksena oli, että perusopetuksen oppimäärään lisättäisiin pakollinen, talousasioihin painottuva kurssi. Moni muukin tutkimusryhmän vastaajista ajatteli, että perusasteen opetukseen olisi hyvä lisätä jos ei sijoittamiseen, niin ainakin talousasioihin ja rahankäyttöön painottuva kurssi. Vastaajien mukaan olisi tärkeää, että oppilaitoksissa opetettaisiin nykyistä huomattavasti enemmän ”arjen taloustaitoja”. Eräskin tutkimusjoukossa oleva opiskelija kertoi, että mikäli hänelle olisi jo nuorena (ala-asteikäisenä) kerrottu sijoittamisesta ja taloudenhoidosta, hän olisi varmasti osannut hoitaa talousasiansa paremmin, eikä olisi käyttänyt rahaa turhanpäiväisiin asioihin. Vastaajat pitivät selkeästi oppilaitoksia luotettavina tiedonvälittäjänä, ja kokivat, että koulujen kautta tieto menee luultavasti kaikista parhaiten perille.

Toiseksi eniten sijoittamiseen liittyvää tietoa odotettiin saavan pankeilta ja muilta rahoituslaitoksilta. Kyselyjoukosta 37 % haluaisi saada pankeilta enemmän tietoa sijoittamisesta sekä säästämisestä. Useat vastaajista toivoivat pankkien tarjoavan enemmän sijoituspalveluita, säästämisehdotuksia sekä perusteluja sille, miksi sijoittaminen kannattaa aloittaa. Lisäksi pankkien tarjonnan ja mainonnan toivottiin olevan vähemmän myyntipainotteista. Useat vastaajista kokivat pankeista saatujen sijoitus- ja säästämis keskusteluiden olleen liian painostavia ja myyntihenkisiä. Pankkien ja rahoituslaitosten koettiin tarjoavan sijoitusneuvoja ainoastaan myynnillisessä mielessä - kuuntelematta asiakkaan todellista tarvetta tai ottamatta tarpeeksi huomioon asiakkaan senhetkistä elämäntilannetta tai taloudellista tilannetta. Tutkimusvastausten mukaan pankkien kuitenkin toivotaan hanakammin jakavan sijoitusvinkkejä ja ehdotuksia - etenkin sen jälkeen, kun nuori on tullut täysi-ikäiseksi. Tietoa pankeilta haluttaisiin myös saada, vaikka asiakas ei olisi koskaan aikaisemmin sijoittanut varallisuuttaan. Vastaajien mukaan pankkien ja pankkiiriliikkeiden olisi tärkeä välittää tietoa ja tarjota tuotteitaan myös niin sanotusti ”vasta-alkajille”, eikä ainoastaan sellaisille asiakkaille, joilla on jo sijoitustuotteita ja -palveluita, tai paljon varallisuutta. Alapuolelle olen koonnut muutaman tutkimukseen osallistuneen opiskelijan kommentin sijoittamiseen liittyen:

”Sijoittamisesta pitäisi puhua siihen sävyyn, että sitä ei pelättäisi, vaan nähtäisiin mahdollisuutena.”

”Mainoksissa ja yleisesti puheissa tulisi olla mainintaa siitä, että jokainen säästää ja sijoittaa oman varallisuutensa mukaan, ei tarvita miljoonien alkupääomaa aloittaessaan sijoituksia ja salkkujensa hoitoa.”

Tietoa sijoittamisesta ja sijoitusinstrumenteista haluttaisiin saada myös muun muassa mainonnan kautta esimerkiksi Internetistä, tai omilta vanhemmilta osana kasvatusta. Muutama vastaajista mainitsi myös pörssin sekä valtion laitoksina, joiden kautta tulisi saada sijoittamiseen liittyvää tietoa. Alapuoella on kuvio, jossa näkyy opiskelijoiden antamat vastaukset siihen, mitä kautta he haluaisivat tietoa saada.

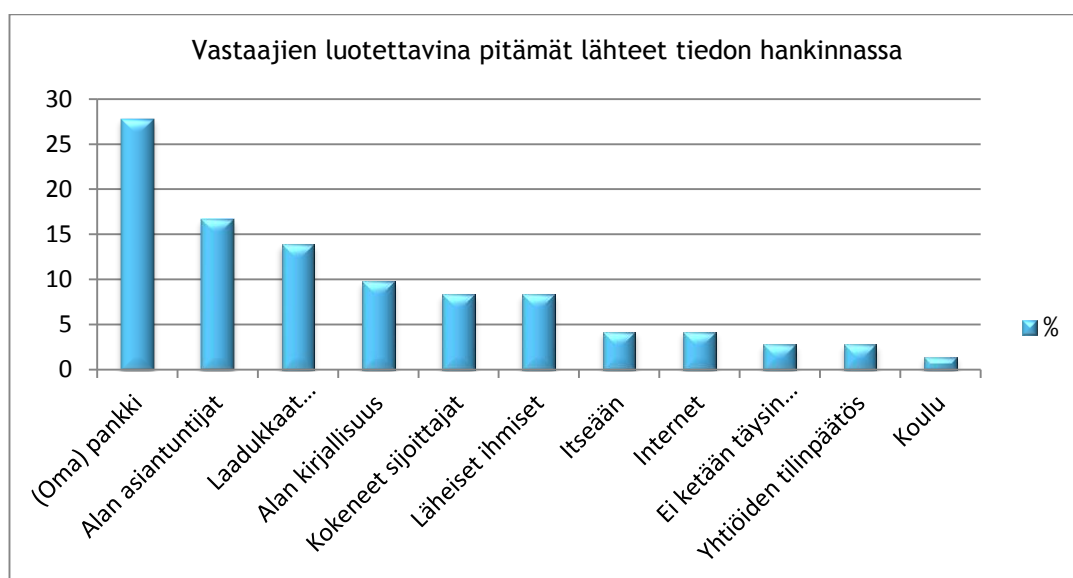
Kuvio 13: Sijoittamiseen liittyvän tiedon jakaminen.

7.3 Luotettavat lähteet sijoittamiseen liittyvän tiedon hankinnassa

Kolmas tutkimuskysymykseni oli, ”Mitä tietolähteitä pidetään luotettavina sijoittamiseen liittyvän tiedon hankinnassa?” Halusin saada opiskelijoilta heidän näkemyksensä siihen, mitä lähteitä he pitävät luotettavina, jos tarvitsevat sijoitusneuvoja tai tietoa eri sijoitusinstrumenteista. Kaikista luotettavimpana tietolähteenä tutkimusjoukko piti pankkeja. 27,8 % kaikista kyselyyn vastanneista koki pankkien antavan kaikista luotettavinta tietoa, mikäli he tarvitsisivat sijoitukseen liittyviä neuvoja. Seuraavaksi luotettavinta tietoa tutkimusjoukko uskoi saavansa alan asiantuntijoilta - esimerkiksi sijoitusneuvojilta, salkunhoitajilta, rahoituksen professoreilta tai tutkijoilta, Pörssisäätiön asiantuntijoilta sekä muilta pankkiiriliikkeiden ja rahoitusalan ammattilaisilta. Vastaajista 16,7 % ajatteli näiden edellä mainittujen jakavan hyvää tietoa ja neuvoja talousasioihin liittyen. Kolmanneksi luotettavimpana tietolähteenä opiskelijat pitivät laadukkaita talousmedioita - suurin osa mainitsi Kauppalehden.

Muita luotettavina sijoitusasioiden tietolähteinä vastaajat pitivät alan kirjallisuutta (9,7 %), kokeneita ja alalla menestyneitä sijoittajia (8,3 %), omia läheisiään - esimerkiksi vanhempia, sukulaisia tai puolisoa - (8,3 %) sekä itseään (4,2 %). Lisäksi tutkimusjoukko mainitsi pörssiyhtiön Internet-sivut, sekä yhtiöiden pörssitiedotteet ja tilinpäätöstiedot. Tutkimukseen

osallistuneista kuitenkin vain 2,8 % mainitsi nämä edellä mainitut hyvänä lähteenä sijoittamiseen liittyvien tietojen hankinnassa. Esimerkiksi osakesijoittamisessa pörssiyhtiöiden tiedotteista ja tilinpäätöstiedoista löytyy kuitenkin erinomaista tietoa, jonka avulla voidaan päätellä monia asioita muun muassa yrityksen taloudellisesta tilasta tai menestyksestä. 2,8 % vastaajista ei pitänyt ketään täysin luotettavana tietolähteenä, ja 1,4 % piti luotettavan lähteenä oppilaitoksia. Kuten aiemmin mainitsin, oppilaitoksilta haluttaisiin saada enemmän tietoa sijoittamiseen, säästämiseen ja taloudenhoitoon liittyvistä asioista. Tällä hetkellä moni vastaajista koki, että kouluista ei saa tarpeeksi tietoa aiheeseen liittyen. Tämä voi olla syynä sille, että oppilaitoksia ei juuri mainittu luotettavimpina tietolähteinä. Alapuoalle olen koonnut kuvion, jossa näkyy (%) tutkimusjoukon antamat vastaukset siihen, keitä he pitävät luotettavimpina lähteinä, mikäli tarvitsisivat sijoittamiseen liittyvää tietoa.

Kuvio 14: Luotettavat tietolähteet.

8 Yhteenveto

Kaiken kaikkiaan tutkimus onnistui mielestäni hyvin ja sen tekeminen oli hyvin mielenkiintoista. Sain vastaukset kaikilta opiskelijoilta, joille kysely lähetettiin. Kysymyksiin oli vastattu lähes poikkeuksetta laajasti, ja niitä oli pohdittu tarkkaan. Tutkimustulosten läpi käyminen oli haastavaa ja vei paljon aikaa, mutta tulosten perusteella selvisi paljon erilaisia asioita muun muassa tutkimusjoukon sijoituskäyttäytymisestä, sijoitustuotteiden ja palveluiden tuntemisesta, tiedon hankinnasta, tutkimusjoukon käsityksestä siitä, mitkä ovat sijoittamisen esteitä ja niin edelleen. Tutkimustulosten perusteella sijoittamisesta on tietoa saatavilla, mutta sen löytäminen voi toisinaan olla vaikeaa. Lisäksi monet vastaajista ymmärsivät, että sijoittamiseen liittyvän tiedon hankinnassa sähköisiä Internet- lähteitä

käytettäessä on oltava kriittinen sen suhteen, onko tieto luotettavaa. Eniten tutkittavat luottivat pankkeihin ja rahoituslaitoksiin.

Mielestäni tutkimukseni myötä saamani tieto ei ollut välttämättä kaikilta osin kovin yllättävää. Tutkimusjoukko oli melko nuorta, jonka myötä osa vastauksista oli omalta osaltaan helppo ennakoita. Esimerkiksi ne vastaajista, joilla ei sijoituksia ollut laisinkaan, kokivat, että tietoa on hyvin huonosti tai vaikeasti saatavilla. Tämän työn kautta kuitenkin oli helppo nähdä se, kuinka suuri merkitys esimerkiksi pankkien välittämällä tiedolla on, ja kuinka paljon enemmän tietoa todellisuudessa halutaankaan saada. Monen vastaajan mielestä pankkien ja rahoituslaitosten välittämää tietoa pidetään luotettavimpana, ja tietoa sijoittamiseen liittyen toivottiin tarjottavan myös enemmän henkilökohtaisesti. Vastauksista kävi hyvin vahvasti selville, että oppilaitoksilta ja pankeilta haluttaisiin saada yhä enemmän henkilökohtaisempaa tietoa ja neuvontaa sijoituksiin sekä taloudenhoitoon liittyviin asioihin liittyen.

Tiedon hankinnassa käytin erittäin paljon apunani pankkien, rahoituslaitosten sekä esimerkiksi finanssialalla toimivien yhteisöjen ja valvontalaitosten Internet- sivuja. Koin nämä sivustot hyvin luotettaviksi, ja tieto oli pääsääntöisesti hyvin ajankohtaista ja vasta päivitettyä. Myös omasta työkokemuksestani pankkialalla on ollut apua muun muassa sijoitusinstrumenttien ja niihin liittyvän tiedon etsimisessä ja hallinnassa etukäteen. Koin tuntevani kaikki käsittelemäni sijoitusinstrumentit erinomaisesti, ja lisäksi minulla oli valmiiksi jo tietoutta esimerkiksi sijoitusten verotuksesta tai siitä, minkälaisia asioita tulisi ottaa huomioon sijoituskohteen valitsemisessa. Tässä työssäni olen myös käyttänyt lähteinä aikaisemmin tehtyjä tutkimuksia ja opinnäytetöitä, jotka käsittelevät sijoitusmenetelmiä ja -tuotteita, suomalaisten sijoitusvarallisuuden jakautumista, sijoittamisen esteitä ja niin edelleen. Muina lähteinä olen käyttänyt alaan liittyvää kirjallisuutta, Pörssisäätiön julkaisemia sijoitusoppaita, erinäisiä luotettaviksi kokemiani Internet-lähteitä sekä aiheeseen liittyviä sähköisiä ja kirjallisia artikkeleita, uutisia tai muita kirjoituksia.

Oma aikatauluni opinnäytetyön suhteen eteni omasta mielestäni melko hyvin.

Tutkimusaiheeni ehti muuttua muutamaan otteeseen, mutta pääteema pysyi kauttaaltaan hyvin samana. Koska halusin liittää työhöni eri sijoitusinstrumentteihin liittyvää tietoa niin sanotusti oppaan muodossa, pystyin rakentamaan opinnäytetyön teoriaa käsittelevän rungon jo etukäteen valmiiksi. Työni pohjana olen siis käsitellyt eri sijoitusinstrumentteja, ja koonnut niistä pienehkön tietopakettin, josta löytyy tärkeimmät perusasiat ja -tiedot näihin käsittelemiini sijoitusmenetelmiin liittyen. Kun sain lopullisen tutkimusaiheeni valmiiksi ja löysin tutkimusryhmäni, eteni tutkimuskin vauhdilla. Olin etukäteen luonnostellut suuntaa antavat tutkimuskysymykset valmiiksi, joten niiden muokkaaminen luontui nopeasti, kun sain vahvistuksen tulevasta tutkimusryhmästä. Tutkimusjoukkoni koostui siis ryhmästä liiketalouden opiskelijoita, jotka olivat aloittelemassa sijoittamiseen liittyvää opintojaksoa.

Tutkimuskysymykset lähetettiin heille kurssin ennakkotehtävänä. Vastauksien saaminen eteni hienosti aikataulun mukaan, joten pääsin käymään tuloksia läpi nopeasti tutkimuskysymysten lähettämisen jälkeen. Tutkimustulosten analysointi vei melko paljon aikaa, sillä tutkimusryhmään kuului yli 30 opiskelijaa. Lisäksi kysymyksiä oli useita ja monen tutkimushenkilön vastaukset olivat laajoja. Pystyin kuitenkin helposti kasaamaan vastauksista selkeitä taulukoita, joista näkyy matemaattisesti prosenttiosuuksina vastaajien mielipiteet ja näkemykset eri kysymyksiin nähden. Kaiken kaikkiaan tutkimuksen tekeminen ja vastauksien läpi käyminen oli erittäin mielenkiintoista ja antoisaa.

Opinnäytetyöni kirjoittamisessa ja tekemisessä eteen tulleet haasteet liittyivät vahvasti työni tutkimusosioon. Ensinnäkin tutkimusongelmani ehti muuttua useaan otteeseen matkan varrella, ennen kuin löysin lopullisen työni pääaiheen. Haasteita tuotti lisäksi tutkimusjoukon löytäminen, ja se, minkälaisessa muodossa tutkimus tultaisiin toteuttamaan. Jossakin vaiheessa tarkoitukseni oli tehdä tutkimus haastattelujen kautta, mutta päädyin kuitenkin järkevämpään tapaan tehdä tutkimus laajempaan avoimena kyselytutkimuksena. Mielestäni tutkimusryhmäni sopi aiheeseeni erittäin hyvin, sillä vastaajat olivat itsekkin liiketalouden opiskelijoita. He olivat kaikki jollakin tapaa sijoittamisesta kiinnostuneita, mutta monella ei tietoa ollut vielä aiheeseen liittyen erityisen paljon. Kaikilla vastaajilla oli siis samankaltainen pohjatieto ja kiinnostus sijoittamiseen liittyen. Opinnäytetyöni kysely esiteltiin tutkimusryhmälle opintojakson ennakkotehtävänä, johon he vastasivatkin erittäin hyvin sekä kattavasti. Vastauksia oli helppo lähteä purkamaan ja kokoamaan tuloksista niitä kuvaavia kaavioita ja taulukoita. Muita työssäni eteen tulleet haasteita olivat muun muassa aiheen rajaaminen. Omasta mielestäni onnistuin kuitenkin kaiken kaikkiaan hyvin, ja työstäni tuli mielenkiintoinen sekä kattava.

8.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta on aina hyvä mitata niin tutkimuksen aikana kuin sen jälkeenkin. Tutkimuksen pätevyyttä voidaan mitata usealla eri tavalla. Tutkimuksen luotettavuuden mittaamisessa käytetään validiteettia ja reliabiliteettia lähestymistapaa, joiden kautta voidaan pohtia tutkimuksen ja sen kautta saatujen tulosten luotettavuutta. Validiteetilla termillä tarkoitetaan tutkimuksessa käytettävien mittausmenetelmien ja -välineiden pätevyyttä. On tärkeää, että käytettyjen tutkimusmenetelmien avulla saadaan selville niitä asioita, joita tutkimuksella on tarkoitus selvittää. Tutkimuksen validi luotettavuus on yksinkertaista päätellä sen perusteella, ovatko tutkimustulokset samansuuntaisia, kuin ennalta tutkittu ja saatu tieto aiheeseen liittyen. Tutkimustuloksia on siis tärkeää verrata jo olemassa olevaan tietoon tutkimusaiheeseen liittyen. Tutkimusta tehdessä onkin mietittävä tarkasti, minkälaista tietoa tutkimusryhmältä halutaan saada - kysymysten asettelulla on tärkeä merkitys. Luotettavaa tietoa voidaan saada vain, jos tutkittavat ymmärtävät

kysymykset oikein, ja osaavat vastata siihen kysymykseen, mihin heiltä oletetaan saavan vastauksia. Tutkimuksen validiutta arvioitaessa on siis tärkeämpää pohtia sitä, ovatko tutkimuksessa käytetyt menetelmät olleet valideja sen sijaan, että keskityttäisiin esimerkiksi siihen, minkälaisia mittareita apuna käyttäen tutkimustulokset on saatu. Tutkimuksia tehdessä varsinaisesti uutta tietoa ei voida saavuttaa työssä käytettyjen menetelmien avulla. Toisin sanoen on pohdittava, minkälaista tietoa halutaan saada, ja valita tutkimusmenetelmät sen mukaan. (Anttila 1998.)

Reliabiliteetilla mitataan kvalitatiivisessa tutkimuksessa analyysin sekä aineiston käsittelyn luotettavuutta. Tällöin tutkimuksen reliabiliteettia luotettavuutta voidaan mitata esimerkiksi siten, että olisivatko mittaustulokset olisivat toistettaessa samanlaiset, mikäli olosuhteet ja tutkimusryhmä olisivat samat. Toisin sanoen tulokset eivät tällöin olisi sattumanvaraisia, vaan samanlaiset tulokset voidaan saavuttaa toistettaessa tutkimus samankaltaisissa olosuhteissa. Tutkimuksen reliabiliteettia on mahdollista tutkia niin, että tutkimustulokset käydään läpi esimerkiksi kahdessa eri osassa. Tutkimustulosten ensimmäisen osion vastauksista voidaan laatia raportti, jota voidaan sitten verrata tulosten toiseen osaan. Mikäli nämä vastaavat toisiaan, voidaan tutkimuksen sanoa olevan ainakin siltä osin reliabiliteetti. (Anttila 1998.)

Omasta mielestäni tämän opinnäytetyön luotettavuus on sekä reliabiliteetin että validin tarkastelun kannalta hyvää. Samankaltaisia tutkimuksia on tehty aiemminkin, ja usein tulokset ovat nuorten vastaajien keskuudessa samantyyllisiä. Mikäli olisin analysoinut tutkimuksen tuloksia kahdessa eri osassa, olisivat kummankin vastausosion tulokset olleet edelleen yhteneviä. Toisaalta oma tutkimusjoukkoni ei ollut kovin suuri, joten tuloksien ei voida olettaa koskevan kaikkia tutkimusryhmän kaltaisia henkilöitä. Mielestäni tulokset kuitenkin antavat hyvää viitettä siitä, miten tietyn ikäiset, tietystä elämäntilanteesta olevat ihmiset ajattelevat sijoittamiseen liittyvistä asioista, tai kuinka esimerkiksi asumismuoto, sukupuoli tai ikä vaikuttaa sijoituskäyttäytymiseen, siihen liittyvään tiedon hankintaan ja sijoitusinstrumenttien tuntemiseen ynnä muuhun.

Validiteetista näkökulmasta katsottuna onnistuin myös mielestäni tekemään luotettavan tutkimuksen, kun otetaan huomioon muun muassa tutkimusryhmän koko sekä tutkimuksen laajuus. Yritin saada tutkimuskysymyksistä lyhyitä ja helposti ymmärrettäviä, jolloin uskon, että tutkimusryhmän jäsenet ymmärsivät kysymyksen niin sanotusti ”oikein”. Uskon heidän ymmärtäneen kysymykset, sekä sen, mitä kysymyksillä halutaan saavuttaa tai mitä niillä tarkoitetaan. Kaikkien tutkittavien vastaukset olivat kysymyksiin nähden johdonmukaisia ja uskottavia.

8.2 Tutkimuksen tulokset aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna

Tutkimukseni kautta saadut tulokset olivat jokseenkin hieman poikkeavia aikaisempiin tutkimuksiin nähden. Luvussa kaksi (Tutkimuskohteen kuvaus) olen kertonut Alexandria-pankin tekemästä tutkimuksesta, jossa selvitettiin muun muassa syitä sille, miksi varallisuutta ei sijoiteta. Tämä oli myös oman tutkimuksen yksi pää-tutkimusaiheista. Omasta tutkimusjoukostani 27 % kertoi riskien olevan suurin syy sille, miksi he arvelevat suomalaisten olevan sijoittamatta, tai miksi he itse eivät mahdollisesti sijoita. 20 % vastaajista oli sitä mieltä, että tiedon puute on syynä asiaan. Kun lukuja verrataan Alexandrian tekemään tutkimukseen, ovat syyt huomattavan erilaisia. Kyseisen pankin tekemässä tutkimuksessa 78 % vastaajista kertoi liian pienten tulojen olevan syynä siihen, että varoja ei sijoiteta (omassa tutkimuksessani 12,5 % vastasi näin). Toiseksi suurimpana (20 %) syynä Alexandrian tutkimuksessa oli alhaiset tuotto-odotukset, ja sama määrä (20 %) vastaajista arveli mielenkiinnon puutteen olevan ongelman syynä (omassa tutkimuksessani 12,5 % vastasi motivaation). Pankin tekemissä vastauksissa riskiä ei mainita ollenkaan, ja tiedon puutekin tulee vasta neljäntenä, jolloin 14 % vastaajista arvioi sen olevan syynä sille, että sijoittamista ei aloiteta.

Mikä sitten voi olla syynä erilaisille tutkimustuloksille? Ensinnäkin Alexandrian tekemä tutkimus toteutettiin Internet-paneelina, johon vastasi satunnaisesti 1094 18 - 65-vuotiaasta suomalaista. Oma tutkimusjoukkoni sen sijaan koostui 35 opiskelijasta (iältään 20-vuotiaasta keski-ikäiseen), jotka olivat sijoittamisesta kiinnostuneita. Kummallakin tutkimusjoukolla on tällöin aivan erilaiset lähtökohdat - koen, että oma tutkimusjoukkoni oli hyvin motivoitunut vastaamaan esittämiini kysymyksiin. Sen sijaan satunnaisesti poimituilla ihmisillä ei välttämättä ole kovin suurta mielenkiintoa vastata kysymyksiin totuudenmukaisesti, tai heillä ei välttämättä ole minkäänlaista kosketuspintaa sijoittamiseen ja säästämiseen liittyviin asioihin omassa elämässään - toisin kuin omalla tutkimusjoukollani. Alexandrian tekemässä tutkimuksessa suurin osa vastasi liian pienten tulojen olevan syynä sille, että he eivät sijoita. Lisäksi hyvin iso osa vastaajista kertoi mielenkiinnon tai osaamisen puutteen olevan syynä sille, etteivät he ole itse sijoittaneet varallisuuttaan. Tämä kertoo jo osaltaan sen, että tutkittavat eivät välttämättä ole edes koskaan sijoittaneet tai olleet kiinnostuneita sijoittamisesta.

Myös tutkimustapa sekä tutkittaville esitettävien kysymysten muoto voi osaltaan vaikuttaa vastausten erilaisuuteen. Omassa tutkimuksessani tutkittavien tehtävänä oli kertoa heidän näkemyksensä sille, miksi varallisuutta ei sijoiteta. Tutkimukseni ei siis välttämättä pohjautu siihen, mitkä ovat todellisia, henkilökohtaisia syitä olla sijoittamatta. Sen sijaan tutkittavat kertoivat, minkälaisen asioiden he luulevat olevan syynä siihen, että varallisuutta ei sijoiteta. Oma tutkimukseni perustuu siis osaltaan tutkittavien arvioihin siitä, mitkä ovat sijoittamisen

esteitä. Heillä oli myös mahdollisuus arvioida asiaa omasta näkökulmastaan - miksi he eivät mahdollisesti itse sijoita. Ensimmäisessä tutkittaville lähettämässäni kysymyksessä olen esittänyt kysymyksen ” Mitkä ovat mielestäsi syitä sille, että ihmiset eivät sijoita varallisuuttaan (vaikka sitä olisi)?”. Mikäli vastaajilla ei esimerkiksi ole ollut sijoitettavaa varallisuutta, he ovat kertoneet oman näkemyksensä siitä, mitkä ovat heidän mielestään muiden suomalaisten syitä olla sijoittamatta.

Kolmantena syynä erilaisille vastauksille voivat olla tutkimuksen tekemisen erilaiset lähtökohdat. Oma tutkimukseni lähti siitä oletuksesta, että niin sanotusti ”ylimääräistä” varallisuutta on olemassa, mutta sitä ei sijoiteta. Alexandria- pankin tekemässä tutkimuksessa suurin osa (78%) vastaajista kertoi sijoittamisen esteeksi liian pienet tulot menoihin suhteutettuna. Tästä voidaan huomata, että tutkimuksessa on tutkittu myös henkilöitä, joilla ei välttämättä olekaan mahdollisuutta sijoittaa, koska sijoitettavaa pääomaa ei ole. Itse lähdin tutkimaan aihetta siitä näkökulmasta, että sijoitettavaa varallisuutta on. Halusin etsiä vastausta kysymykseen, miksi varoja pidetään esimerkiksi nollakorkoisilla käyttötileillä, eikä sijoiteta tuottavammin. Pidän omaa tutkimustani luotettavana, ja mielestäni se antaa sellaista tietoa, mitä ei aikaisemmin ole tällaisella tutkimusjoukolla tutkittu. Sain hienoja vastauksia esimerkiksi sijoittamiseen liittyvään tiedon saantiin sekä luotettavina pidettäviin tietolähteisiin liittyen. Vastaajat olivat pääsääntöisesti hyvin nuoria ja osa asui vielä vanhempiansa luona, jolloin omaa elämää koskevat raha- ja talousasiat ovat - tai tulevat lähiaikoina -ajankohtaiseksi. Nuorilla ei myöskään ollut välttämättä tietoa tai elämäkokemusta aihetta koskien, mutta lähitulevaisuudessa heidän tulisi kuitenkin saada aiheeseen liittyvää tietoa, tai hakea sitä itse. Tästä johtuen koin, että tutkimusjoukkoni oli hyvin pätevää arvioimaan esimerkiksi sitä, saako sijoittamiseen tai raha-asioiden hoitamiseen liittyen tällä hetkellä tarpeeksi tietoa.

8.3 Johtopäätökset

Mielestäni olisi erittäin mielenkiintoista toteuttaa samankaltainen tutkimus suuremmalla tutkimusjoukolla uudestaan. Tutkimukseen voisi ottaa esimerkiksi sattumanvaraisesti mahdollisimman joukon eri-ikäisiä suomalaisia taustoista tai aikaisemmasta sijoituskokemuksesta riippumatta. Olisi myös mielenkiintoista toteuttaa sama tutkimus mahdollisimman suurelle joukolle nuoria ihmisiä. Kuten jo tässä tutkimuksessa selvisi, tietoa haluttaisiin aiheesta liittyen saada lisää. Suurin syy sille, että varallisuutta ei sijoiteta, oli niin tämän kuin muutaman aikaisemminkin tehdyn tutkimuksen perusteella riskien pelko sekä tiedon puute. Suuremmalla tiedon jakamisella voitaisiin myös kertoa eri sijoitusinstrumenttien riskeistä. Moni suomalainen ei uskalla sijoittaa varallisuuttaan riskein pelossa, vaikka todellisuudessa on olemassa suuri joukko sijoitusinstrumentteja sekä säästämismenetelmiä, joiden riskit ovat minimaalisen pieniä tai niitä ei edes ole. Kuten jo

alun johdannossa totesin, hyvin suuri osa suomalaisista on valinnut kaikista kannattamattomimman tavan pitämällä varojaan täysin korottomilla tileillä. Säästämisen ja sijoittamisen aloittamisesta hyötyvät sijoittajan itsensä lisäksi useimmiten myös pankit tai sijoituspalveluyritykset, sekä yhtiöt, joihin varoja mahdollisesti sijoitetaan. Näin talous toimii oikein ja markkinat pysyvät vahvoina. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että talouden toiminnasta ja sijoittamiseen liittyvistä asioista kerrotaisiin enemmän ja apua tarjottaisiin sitä tarvitseville. Suurin osa sijoittamiseen liittyvistä peloista on turhia, ja aiheeseen liittyvän tiedon hallinnalla pystyttäisiin poistamaan monia ennakkoluuloja sekä arkuutta sijoitusmaailmaan liittyen. Mikäli onnistun tämän työn kautta herättämään lukijoissa kiinnostusta sijoittamiseen ja säästämiseen liittyen, tai tämä työ toimii tiedonvälittäjänä sijoittamiseen liittyvissä perusasioissa, koen myös omalta osaltani onnistuneeni. Toivon siis tämän työn toimivan sijoittamiseen liittyvän tiedon välittäjänä.

Tutkimuksesta tehtävät johtopäätökset liittyvät hyvin vahvasti sijoittamiseen liittyvän tiedon jakamiseen. Työni perusteella voidaan päätellä, että pankkien ja oppilaitosten toivottaisiin jakavan enemmän sijoittamista ja taloudenhoitoa koskevaa tietoa. Oppilaitoksilta haluttaisiin saada tietoa jo mahdollisimman aikaisin peruskouluvaiheessa. Eniten tietoa haluttaisiin yleisesti ottaen oman talouden hoitamisesta, liittyen esimerkiksi budjetointiin, laskujen maksuun ja niin edelleen. Myös yleistä perustietoa sijoittamiseen liittyen pitäisi nuorten keskuudessa jakaa yhä enemmän. Tutkimukseni tuloksista oli helppo nähdä, kuinka suuri merkitys esimerkiksi kodin kautta saaduilla neuvoilla ja varhaiskasvatuksella oli siihen nähden, kuinka hyvin tutkimusjoukon jäsenet ymmärsivät sijoittamiseen ja talouteen liittyviä asioita. Esimerkiksi niillä vastaajista, joille vaikkapa osakesijoittamista oli opetettu jollakin tasolla jo lapsena, oli paljon korkeampi sijoittamiseen liittyvä ymmärrys- ja tietotaso, vaikka he eivät olisi opiskelleet sijoittamista lainkaan. Mielestäni olisi hyvinkin tarpeellista sisällyttää taloudenhoitoon, säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä opintoja yhä nuoremmille lapsille, jotta ymmärrys talouteen liittyvistä asioista kasvaisi. Taloudenhoidon ja raha-asioiden ymmärtämisellä on suuri merkitys jokaisen lapsen ja nuoren tulevaisuuden kannalta.

Tutkimustuloksista voidaan tehdä myös johtopäätöksiä, joista erityisesti pankkien ja muiden rahalaitosten olisi varmasti hyvä ottaa ainakin jollakin tasolla tiedoksi. Hyvin suuri osa vastaajista nimittäin toivoi, että pankit jakaisivat yhä aktiivisemmin tietoa tuotteista ja palveluistaan, sekä antaisivat suurempaa ja henkilökohtaisempaa sijoitusneuvontaa. Monet vastaajista olivat sitä mieltä, että pankeilta on tietoa saatavilla, mutta tiedonjako liittyy hyvin vahvasti myynninedistämiseen. Usean vastaajan mielestä pankkien kertoessa sijoittamiseen tai säästämiseen liittyvistä tuotteista ja palveluista, heillä tulee asiakkaana tunne siitä, että pankin tavoitteena on ainoastaan saada omia tuotteitaan myydyksi, eikä niinkään asiakkaan henkilökohtainen palveleminen tai todellisen tarpeen etsiminen. Asiakkaat

siis odottavat pankkien ottavan aktiivisesti yhteyttä, mutta tapaamisten haluttaisiin olevan jokaisen asiakkaan henkilökohtaisen elämäntilanteen yhä paremmin huomioon ottava.

Lähteet

Kirjalliset lähteet

- Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Ferguson, Niall.; Pietiläinen, K. 2011. Rahan nousu - maailman rahoitushistoria. Helsinki: Terra Cognita Oy.
- Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10., osin uudistettu painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kallunki, J-P., Martikainen, M. & Niemelä, J. 2007. Ammattimainen sijoittaminen. 11-14. Helsinki: Talentum.
- Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2009. Moderni rahoitus. Helsinki: WSOYpro.
- Malkiel, Burton G. 2012. Sattuman kauppaa Wall Streetillä. Helsinki: Talentum.
- Martikainen, T. 1998. Rahoituksen perusteet. Helsinki: WSOY.
- Myllyoja, N. & Kullas, E. 2010. Mitä jokaisen kotiäidin (ja muidenkin naisten) tulee tietää sijoittamisesta. 125. Helsinki: Talentum.
- Pesonen, M. 2011. Säästäjästä sijoittajaksi. Jokamiehen sijoitusopas. Porvoo: WSOYpro; Docendo.
- Pihlaja, J. 2006. Tutkielmalle vauhtia. Soceda. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy.
- Puttonen, V. & Kivisaari, T. 1999. Mitä missä miljoona?. Porvoo; Helsinki; Juva: WSOY.
- Puttonen, V. & Repo, E. 2006. Miten sijoitan rahastoihin. 29-31. 2006. Helsinki: WSOYpro.
- Rekonen, S. 2003. Hyödyllinen säästö -kirja. Espoo: Suomen rahatiето SRT.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Uusitalo, H. 1995. Tiede, tutkimus ja tutkielma. Johdatus tutkielman maailmaan. 2. painos. Porvoo: WSOY.
- Vilenius, E. 2008. Säästökirja; Elä enemmän, maksa vähemmän. Helsinki: Tammi.
- Viljanen, E. 1986. Tutkielman tekeminen. Keuruu: Otava.

Sähköiset lähteet

- Alexandria 2012. Näin suomalaiset säästävät ja sijoittavat - Suomalaisten kokemuksia säästämisestä ja sijoittamisesta. Viitattu 15.3.2015
<http://www.slideshare.net/AlexandriaPankkiiriliike/alexandria-pankkiiriliike>
- Alexandria. Osakerahasto. Viitattu 10.12.2014.
<http://www.alexandria.fi/palvelut/rahastot/osakerahasto>

Anttila, P. 1998a. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Tutkimuksen reliabiliteetti. Virtuaali-Ammattikorkeakoulu. Metodix. Viitattu 20.3.2015.
http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_tai_to_ja_tiedon_hankinta/10_tutkimuksen_luotettavuus/10_2_1laadullisen_tutkimuksen_reliabiliteetti

Anttila, P. 1998b. Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Tutkimuksen validiteetti. Virtuaali-Ammattikorkeakoulu. Metodix. Viitattu 20.3.2015.
http://www.metodix.com/fi/sisallys/01_menetelmat/01_tutkimusprosessi/02_tutkimisen_tai_to_ja_tiedon_hankinta/10_tutkimuksen_luotettavuus/10_1_1tutkimuksen_validiteetti

Asetus korkotulon lähdeverosta 4/1991. Helsinki. Viitattu 13.4.2015.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1991/19910004?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=l%C3%A4hdevero>

Balance Consulting. 2015. Tunnuslukuopas. Pörssitunnusluvut. Viitattu 10.1.2015.
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut>

FIM. 2015. Sijoittamisen verotus. Viitattu 19.3.2015.
<https://www.fim.com/sijoituskoulu/sijoittaminenkannattaa/verotus>

Finanssivalvonta. 2010. Indeksilainat. Viitattu 4.12.2014.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Indeksilainat/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta. 2013. Tiedonantovelvollisuus. Viitattu 15.4.2015.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Listayhtiolle/Tiedonantovelvollisuus/Pages/Default.aspx>

Finanssivalvonta. 2014. Rahastojen ominaisuuksia. Viitattu 10.12.2014.
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Ominaisuuksia/Pages/Default.aspx#.VHnKHMP3rU>

Finanssivalvonta. 2015. Joukkovelkakirjalainat. Viitattu 5.2.2015
<http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Jvk/Pages/Default.aspx>

Helsinki ei houkuta asuntosijoittajia - täältä tulee nyt paras tuotto. Helsingin Uutiset. 25.6.2014. Viitattu 5.2.2015.
<http://www.helsinginutiset.fi/artikkeli/224808-helsinki-ei-houkuta-asuntosijoittajia-taalta-tulee-nyt-paras-tuotto>

Jompero, S. 12.4.2013. Nuorten luottohäiriöt lisääntyvät nopeasti. Helsingin Sanomat. Alkuperäinen lähde: Suomen asiakastieto. Viitattu 31.3.2015.
<http://www.hs.fi/talous/a1365730086522>

KOPPA. Tutkimuksen toteuttaminen. Jyväskylän yliopisto. Avoimen yliopiston Koppa. Viitattu 20.3.2015.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen>

Mattila, R. 27.1.2015. Sijoittamisen myyttejä murtamassa. Nordea Ajassa Beta. Viitattu 5.2.2015
<http://ajassabeta.nordea.fi/artikkelit/sijoittamisen-myytteja-murtamassa>

Nordea. 13.9.2011. Suomalaiset säästävät ilman suunnitelmaa. Lehdistöiedote. Viitattu 10.3.2015.
http://newsroom.nordea.com/fi/2011/09/13/suomalaiset-saastavat-ilman-suunnitelmaa/?doing_wp_cron=1426680163.2843160629272460937500

Nordea. 2015a. Joukkolainojen ABC. Viitattu 12.1.2015.
<http://www.nordea.fi/yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/sijoittaminen/joukkolainat+ja+sijoitusobliigaatiot/joukkolainojen+abc/1429842.html>

Nordea. 2015b. Korkorahastot. Viitattu 19.3.2015.
<http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Sijoittaminen/Rahastot/Korkorahastot/951092.html?searchPhrase=lyhyen+koron+rahasto&bb=0#34173942-c1c3-4417-9e93-c2bd601eae47>

Nordea. 2015c. Osakerahastot. Viitattu 10.3.2015.
http://www.nordea.fi/Yritykset+ja+yhteis%C3%B6t/Sijoittaminen/Rahastot/Osakerahastot/951132.html?lnkID=product-box_osakerahastot_23-08-2012

Nordea. 2015d. Sijoittamisen aloittaminen. Viitattu 10.3.2015.
<http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Sijoittamisen+aloittaminen/901052.html?searchPhrase=s%u00e4%u00e4st%u00e4minen+sijoittaminen&bb=0>

Nordea. 2015e. Sijoittajan Joukkolainat. Viitattu 20.2.2015.
http://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/fin_org/appx/fin/hen/sasi/pdf/jykesitteet/00000083056.pdf

Nordea. 2015f. Sijoitusaika 10.2.2015.
http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Sijoitusaika/701784.html?lnkID=advice-block-link_sijoitusaika_11-09-2012

Nordea. 2015g. Säännöllinen säästäminen. Viitattu 10.3.2015.
http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Säännöllinen+säästäminen/40647.html?cta=lp_sisu_1590392_vilkas-raha_saannolliseen-saastamiseen_20-01-2015&searchPhrase=s%u00e4%u00e4st%u00e4minen+sijoittaminen&bb=0

Nordea. 2015h. Säästäjän rahastot. Viitattu 10.2.2015.
http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4st%C3%A4st%C3%B6t/Rahastot/S%C3%A4st%C3%A4st%C3%A4j%C3%A4n+rahastot/986552.html?lnkID=product-box_saasajan-rahastot_23-08-2012

Nordea. 2015i. Tuotto ja riski. Tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä. Viitattu 10.1.2015.
http://www.nordea.fi/Henkilöasiakkaat/Säästöt/Sijoittaminen/Tuotto+ja+riski/701814.html?lnkID=advice-block-link_tuotto-ja-riski_11-09-2012

OP-Pohjola. 23.4.2003. OP- sijoittajabarometri: 40 % suomalaisista säästää tavoitteellisesti. Viitattu 10.1.2015.
<https://www.pohjola.fi/pohjola?cid=330817401&srcpl=3>

Parta, P. 2014. Suomalaisen kotitalouden sijoitusvarallisuuden hajauttaminen raaka-ainemarkkinoille. Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu. Pro Gradu -tutkielma. Viitattu 13.12.2014.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/43436/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201405161740.pdf?sequence=1>

Pellervon taloustutkimus. 2014. Asuntosijoittamisen alueelliset tuotot vuosina 2014 - 2018. Viitattu 5.4.2015.
 Luettavissa: <https://www.sttinfo.fi/data/attachments/00496/e94905aa-3c5f-4ddf-91bd-d36aa8aff2c7.pdf>

Peltokorpi, A. 13.2.2015. Kotitaloudet ottavat maltillista riskiä Suomessa. Nordea. Viitattu 10.3.2015
http://newsroom.nordea.com/fin/blogpost/suomalaiset-kotitaloudet-ottavat-maltillista-riskia/?doing_wp_cron=1425463750.2825191020965576171875

- Pörssisäätiö. 2012. Sijoittajan korko-opas 2012. Viitattu 10.12.2014.
<http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2011/12/sijoittajan-korko-opas-2012.pdf>
- Ragnegård, D. 2012. Hur amorterar och sparar svenskarna 2012. Institutet för Privatekonomi: Swedbank och Sparbankerna.
https://www.swedbank.se/idc/groups/public/@i/@sc/@all/@gs/documents/article/cid_711314.pdf
- Skandinaviska Enskilda Banken. 12.3.2014. Sparbarometern rapport 2013. Viitattu 12.4.2015.
<http://sebgroun.com/sv/press/pressmeddelanden/2014/sebs-sparbarometer-for-fjarde-kvartalet-2013-hushallens-samlade-nettoformogenhet-har-aldrig-varit-storre>
- Suomen Sijoitustutkimus & Finanssialan Keskusliitto. 10.1.2013. Markkinakatsaus 2012. Viitattu 11.4.2015.
<http://slideplayer.fi/slide/2003910/>
- Svenska Bankföreningen. 2015. Hushållens sparande. Viitattu 12.4.2015.
http://www.swedishbankers.se/Sidor/3_Bankfakta/Svensk%20bankmarknad/Hush%C3%A5llens-sparande.aspx
- Säylä, M. 4/2012. Uusi elämäntapa velkaannuttaa ja vaurastuttaa. Tilastokeskus. Viitattu 10.12.2014.
http://www.stat.fi/artikkelit/2012/art_2012-12-10_009.html?s=0
- Salkkujen katoaminen askarruttaa - ”Yli puolella suomalaisista on sijoitusvarallisuutta, monella mittavasti. 2014. Talouselämä. 30.9.2014. Viitattu 8.1.2015.
<http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/salkkujen+katoaminen+askarruttaa++yli+puolella+s suomalaisista+on+sijoitusvarallisuutta+monella+mittavasti/a2268556>
- Taloussanommat. 2015. Obligaatiolaina. Viitattu 31.3.2015.
<http://www.taloussanommat.fi/porssi/sanakirja/termi/joukkovelkakirjalaina/>
- Talletussuojarahasto. 2015. Talletussuoja. Viitattu 18.3.2015.
<http://talletussuoja.fi/Sivut/default.aspx>
- Tilastokeskus. 2011. Kotitalouksien varallisuus 2009. Viitattu 19.3.2015
http://tilastokeskus.fi/til/vtutk/2009/vtutk_2009_2011-12-21_fi.pdf
- Tilastokeskus. 2015a. Kotitalouksien varallisuus 2013. Viitattu 12.4.2015
http://tilastokeskus.fi/til/vtutk/2013/vtutk_2013_2015-04-01_fi.pdf
- Tilastokeskus. 2015b. Vuokrat nousivat vuodessa 3,2 prosenttia. Viitattu 10.3.2015.
http://www.stat.fi/til/asvu/2014/asvu_2014_2015-03-06_tie_001_fi.html
- Toivanen, J. 2013. Tutkimus suomalaisten sijoittamisesta. Opinnäytetyö. Tampereen ammattikorkeakoulu. Viitattu 5.12.2014.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/61300/Toivanen_Juha.pdf?sequence=1
- Valtiovarainministeriö. Suomen rahoitusmarkkinat. Viitattu 10.12.2014.
http://ministryoffinance.fi/vm/fi/11_rahoytusmarkkinat/01-suomen_rahoytusmarkkinat/index.jsp
- Vero. 2015. Sijoitukset. Viitattu 19.3.2015.
<http://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset>
- Stat Virsta. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot. Viitattu 10.2.2015.
<https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/07/>

YLE Uutiset. 6.9.2010. Päivitetty 4.6.2012. Kotitalouksilla varallisuutta enemmän kuin koskaan. Viitattu 10.12.2014.
http://yle.fi/uutiset/kotitalouksilla_varallisuutta_enemman_kuin_koskaan/5627519

Julkaisemattomat lähteet

Anttila, E. 2015a. Mihin osakkeita tarvitaan?. Arvopaperisijoittamisen opintojakso K1098LI. Kurssimateriaali. Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Anttila, E. 2015b. Riski ja tuotto. Arvopaperisijoittamisen opintojakso K1098LI. Kurssimateriaali. Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Anttila, E. 2015c. Sijoitusrahastotyypit. Arvopaperisijoittamisen opintojakso K1098LI. Kurssimateriaali. Kajaanin ammattikorkeakoulu.

Kuvat

Kuva 1: Rahastojen toiminta (2015.)	32
Kuva 2: Sijoitusrahastotyypit (Anttila 2015.)	33

Kuviot

Kuvio 1: Riski ja tuotto (Anttila 2015.).....	19
Kuvio 2: Household savings ratio 1990 - 2010 (SEB 2014.).....	21
Kuvio 3: Varallisuuden jakautuminen (Tilastokeskus 2015.)	23
Kuvio 4: Sparbarometer 2013 (SEB 2014.)	26
Kuvio 5: Varför sparar du? (Ahrengart ym. 2014.).....	27
Kuvio 6: Sijoitusrahastoissa oleva pääoma (Suomen Sijoitustutkimus & Finanssialan Keskusliitto 2013.)	35
Kuvio 7: Yksiöiden bruttovuokratuotot (Pellervon taloustutkimus 2014.)	43
Kuvio 8: Asuntojen neliövuokrien kehitys (Tilastokeskus 2015.)	44
Kuvio 9: Yksityishenkilöiden varallisuuden kasvu (Tilastokeskus 2011.)	47
Kuvio 10: Syyt, miksi varallisuutta ei sijoiteta.	51
Kuvio 11: Sijoituskohteet.	52
Kuvio 12: Sijoittamiseen liittyvän tiedon saaminen.	53
Kuvio 13: Sijoittamiseen liittyvän tiedon jakaminen.	55
Kuvio 14: Luotettavat tietolähteet.	56

Taulukot

Taulukko 1: Miksi varallisuutta ei sijoiteta (Alexandria 2012.)	10
Taulukko 2: Mikä saa aloittamaan sijoittamisen (Alexandria 2012.)	10
Taulukko 3: Tutkimuskysymykset	11
Taulukko 4: Omaisuuden hoidossa olevat varat (Finanssivalvonta 2014.)	24
Taulukko 5: Rahastojen viitteelliset vuosituotot (%) (Myllyoja ym. 2010, 125.)	36

Liitteet

Liite 1 Opinnäytetyön tutkimusosion kysely.....	73
---	----

Liite 1 Opinnäytetyön tutkimusosion kysely

Opintojakso: Rahoitus- ja arvopaperimarkkinat 00090

Alkukysymykset

Vastaa omin sanoin seuraaviin kysymyksiin. Voit avata pohdintaasi niin laajasti kuin haluat. Sinun ei tarvitse välittää dokumentin asetteluista, vastauksesi sisältö on tässä pääasia.

Vastauksia voidaan käyttää tutkimustarkoituksiin. Koska vastauksia käsitellään osana isoa kokonaisuutta, yksittäisten vastaajien henkilöllisyys, tiedot tai mielipiteet eivät milloinkaan pääse kenenkään tietoon. Mahdollisessa tutkimuksessa näiden kysymysten vastausmateriaalia käsitellään ilman tietoa vastaajan henkilöllisyydestä, ja vastauksia käytetään ainoastaan taustakysymysten muodostamien profiilien yhteydessä (a-e).

Tärkeää! ÄLÄ siis kirjoita nimeäsi tähän dokumenttiin, vaan valitse seuraavista itseäsi koskevat määritteet.

1. **Mies/nainen** (Jätä itseäsi koskeva näkyviin)
2. **Ikä:**
3. **Tutkinnot** tähän mennessä:
4. **Asun** yksin / kahden aikuisen taloudessa / perheen kanssa, kuinka monta lasta? / muunlainen asumismuoto, määrittele.
5. Minulla on / ei ole **sijoituksia**. Jos on, määrittele mitä. Ei tarvitse mainita sijoitusten määrää. Kuvaa lyhyesti, miten päädyit sijoittamaan.

1. Mitkä ovat mielestäsi syitä sille, että ihmiset eivät sijoita varallisuuttaan (vaikka sitä olisi)? Jos itse et ole sijoittanut, kerro syitä, miksi et.

2. Saako sijoittamisesta tarpeeksi tietoa? Perustele vastauksesi. Jos olet saanut riittävästi tietoa, kuvaile, miten se on tapahtunut.

3. Mistä tai keneltä tulisi saada tietoa sijoittamisesta? (missä muodossa, minkälaista tietoa, missä elämänvaiheessa...) Tulisiko esimerkiksi pankkien ja rahoituslaitosten tai oppilaitosten

jakaa lisää tietoa eri sijoitusmenetelmistä? Miten tietoa sijoittamisesta pitäisi mielestäsi jakaa?

4. Jos saisit sijoitettavaksi 500.000€, mihin sijoittaisit sen? Voit halutessasi hajauttaa.

5. Ketä tai mitä pidät luotettavana tietolähteenä, jos tarvitset sijoitusneuvoja tai tietoa eri sijoitusinstrumenteista?